

DANES DAN MAJDE ŠILC

ŠMIHEL — Danes, 15. marca, imajo učenci in delavci Doma za učence Majde Šilc v Šmihelu pri Novem mestu svoj praznik. Praznujejo ga že sedemnajstič po vrsti skupaj s preživelimi soborci Majde Šilc in borci 10. ŠNOUB lju-bljanske. Na akademiji ob 17. uri bodo podelili 50 pohval in knjižnih nagrad najboljšim učencem doma. Na zaključku slovesnosti pa se bodo mladi pogovarjali z borci o problemih mladih.

Teden cvička

Danes popoldan pričetek tradicionalne prireditve

NOVO MESTO — Z današnjim sprevedom in koncertom godb na pihal iz Novega mesta in Trebnjega se bo uradno pričel teden dolenskega cvička, največja, štiri dni trajajoča družabna prireditev, ki pa ne sme ostati le velika veselica, temveč pomembna gospodarska in turistična prireditev. Da bo letos dan večji poudarek na strokovnost, gre v veliki meri za slaga prizadevanju organizacijskega odbora, ki je poleg pokusne najboljše cvička pripravil tudi več predavanj.

Spreved s simboličnim prikazom vinogradniških opravil bo krenil danes ob 16.30 od hotela v Kandji. Ob 17. uri bo pred športno dvorano slovesna otvoritev s krajšim kulturnim programom, nato pa prva pokusnja najboljše lanskega pridelka. O kakovosti letnika je nekaj kritičnih misli pri ocenjevanju povedala prof. dr. Slavica Šikovec (na sliki desno) z biotehnične fakultete v Ljubljani: „Cviček mora ostati svetlordeč, ne temen, kakršnega ponujajo v oceno. Lanski letnik je bil nadpovprečen. Kljub temu je bilo precej vzorcev izločenih predvsem zaradi slabega kletarjenja. To je bilo opaziti predvsem pri belih vinih, ki so bolj občutljiva“.

● Za bela vina so najboljšo oceno prejeli: Janez Povšič iz Čučje mlake (Vinji vrh) 16,6, Alojz Metelko iz Trebnjega (Gradišče) 15,6, Jože Lindič iz Malkovca 15,4 in Jože Pečelin iz Cerkelj (Piroški vrh). Najboljši cviček so pridelali: Ciril Jerman iz Krke pri Novem mestu (Trška gora) 15,3, Ivan Selak iz Dobrave (Vinji vrh) 15,3, Angelca Milovič iz Novega mesta (Trška gora) 15,2, Jože Sever iz Trebnjega (Gradišče) in Rudi Barbo iz Novega mesta (Trška gora). Najboljšo dolensko črnino je pridelal Jože Puš iz Bršljina (Trška gora) 15,3, modro frankinjo pa Anton Hočevar iz Šmalce vasi (Vinji vrh) 15,4.

Zabavni program s pokusnjo bo še v petek, soboto in nedeljo. Pokusanje in ogled razstavljenih vin bosta vse dni od 10. ure dalje, zabavni program pa se bo pričel vsak dan ob 17. uri. Odveč je poudarjati, da bodo vse dni stregli k cvičku vinogradniške specialitete. Prav tako bo od četrta do nedelje pred športno dvorano od 10. ure naprej prodajna razstava trt cepljenk, sadnih sadik, zaščitnih sredstev ter vinogradniškega in kletarskega orodja, priprav in posode.

J. P.

NE POZABITE NAUKOV PRETEKLOSTI! — Več sto pionirjev iz brežiške občine, ob njih pa so bili tudi vojaki in starešine JLA in predstavniki organizacij ter društev iz sosednjih občin, je v ponedeljek dopoldne zaželelo srečno pot eni od petih kurirčkovih torbic. Kot je ob koncu bogatega kulturnega programa dejal nosilec partizanske spomenice in član predsedstva občinske borčevske organizacije Marjan Seliškar, se bodo poti kurirčkov pošte v naslednjih dveh mesecih in pol križale s sledovi nekdanjih borcev, zlasti enot XIV. divizije in Kozancev, katerih bataljon in kasneje legendarni Kozjanski odred sta bila ustanovljena pred 40 leti. Prav zato, je med drugim dejal tovariš Seliškar, je dolžnost mladih, da nikoli ne pozabijo naukov iz naše preteklosti. (Foto: V. Podgoršek)

Labod je široko razprl krila

60-letnica Laboda in dan žena v Krškem — Odlikovanja in priznanja

KRŠKO — 8. marec za delavke Laboda ni pomemben le zavoljo mednarodnega praznika žena, temveč tudi zato, ker je ta datum hkrati praznik kolektiva. Letos je razpoloženje med 1944 zaposlenimi v delovni organizaciji, ki je lani imela 2,7 milijarde celotnega prihodka, 1,1 milijarde dinarjev dohodka in 914 milijonov čistega dohodka, še toliko bolj praznično, saj kolektiv praznuje svojo 60. obletnico.

Labod je postal v teh letih, polnih odrekanja, druga največja delovna organizacija konfekcije v Sloveniji. Vedno ostrejša razmera na tržišču so jih prisilile, da so bistveno dopolnili proizvodni program do leta 1985. Odločili so se za veliko močnejšo usmeritev v izdelavo zahtevnih modelov moških srajc, za bistveno povečanje proizvodnje ženskih bluz, za uvedbo novega programa ženskih kral, za povečano proizvodnjo ženskih lahkih kompletov, za postopno opuščanje proizvodnje moških oblek v lastni proizvodnji in za širše kooperacijsko sodelovanje s proizvodnimi organizacijami po Jugoslaviji.

„Rešitev vrste težav vidimo le v nenehnem povečanju izvoza, predvsem na zahodno tržišče. Predvidevamo, da bomo že letos preko 55 odst. lastnih proizvod-“

VSI KONČALI SEMINAR

NOVO MESTO — Vseh šestnajst udeležencev je uspešno končalo trimesečni seminar teorije in prakse marksizma, ki ga je priredilo tukajšnje medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS. Na zaključni slovesnosti, ki je bila v torek, 6. marca, v novomeškem Domu JLA in so se udeležili tudi predavatelji, je seminaristom podelil priznanja Boris Gabrič, sekretar Medobčinskega sveta ZKS za Dolenjsko. V krajšem nagovoru je Boris Gabrič poudaril, da je prva dolžnost vseh, ki končajo kakršnokoli obliko partijskega izobraževanja in usposabljanja, pridobljeno znanje uporabljati pri delovanju v osnovnih organizacijah ZK.

nih zmogljivosti namenili izvozu, ki bo v celotnem prihodu znašal že več kot petino. Pogrešamo pa

LABODOVI ODLIKOVANCI — Vera Voglar (na sliki ji predsednik občinskega sveta ZSS Krško Drago Šterban izročila medaljo zaslug za narod) je bila ena izmed osmerice odlikovancev Laboda tozda Libna na praznovanju v Krškem, kjer so ob bogatem kulturnem spondu Ribniškega okteta ter tamburaškega orkestra in folklorne skupine KUD Oton Zupančič izročili še priznanja 26 delavkam za 10 in štirim za 20 let delovne dobe ter svojim upokojenkam in najboljši delavki. (Foto: P. Perc)

V ORLICI DELAJO VELIKO ZA IZVOZ

BREŽICE — Jutranjkin tozdr Orlica se v zadovoljstvo zaposlenih uspešno vključuje v izvozno proizvodnjo. Lani so s prodajo svojih konfekcijskih izdelkov v tujino ustvarili v kolektivu za 319 milijonov vrednosti. Za 119 milijonov dinarjev materiala so uvozili in se lahko pohvalijo z ugodnim razmerjem med izvozom in uvozom. Izvozne načrte so si zastavili tudi za tekoče leto. Napravili bodo vse, da jih bodo pravčasno uresničili.

PREDAVANJE IN OBCNI ZBOR

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Turistično društvo Otočec — Šmarješke Toplice bo imelo svoj občni zbor v petek, 23. marca, v prostorih zdravilišča. Zbor se bo začel ob 17.30 uri. Na zboru bo predaval Jože Mihelič, strokovnjak za sadjarstvo, na koncu pa bo nastopil še Šentjernejski oktet.

J. K.

Odprli prenovljeno dvorano

Mladina pripravila lepo svečanost v Črnem potoku
Kako so slavili po kočevski in ribniški občini

ČRNI POTOK, KOČEVJE, RIBNICA — V Črnem potoku pri Kočevju so proslavili dan žena 9. marca v dvorani, ki so jo prenovili (hkrati so proslavili tudi zaključek teh del).

Zelo uspel kulturni program s tremi kratkimi zabavnimi igrkami, folklornim nastopom, recitacijami in zabavnimi točkami so pripravili domači

PRVIČ FOLKLORA

ČRNI POTOK PRI KOČEVJU — Domača folklorna skupina se je prvič predstavila na odru za nedavni dan žena. V njej nastopajo štiri pari. Vodi jih domači mladinec Andrej Žlebič. Vaditi so začeli na predlog starejših vaščanov, češ da bodo tako pomagali ohraniti ljudske plesne in pesmi. Obleke za nastop jim je posodila kulturna skupnost iz Kočevja. Podobne folklorne skupine, ki so pred leti delovale pri osnovni šoli Kočevje, Centru poklicnih šol v Predgradu in v Dolgi vasi, so razpadle, tako da delujeta v občini le še dve: v Željnah in Črnem potoku.

mladinci. Na pobudo OK SZDL so povabili na svečanost tudi vse občane Črnega potoka in Zajčjega polja, ki so stari nad 65 let.

V Kočevju je osrednjo proslavo za dan žena pripravil kolektiv vrta, bila pa je v Šeškovem domu. Svečanosti so bile tudi po delovnih kolektivih, krajevnih skupnostih in po vaseh.

V Ribnici in vsej občini so ženske slavile po delovnih kolektivih, krajevnih skupnostih in vaseh. Ženske Rika so imele proslavo s kulturnim programom in obdaritvijo v hotelu, ženske Inlesa v svoji menzi, večina ostalih pa po vaških gostiščih. Že po tradiciji so imele ženske iz Lončarije proslavo v kulturnem centru v Dolenji vasi v počastitev praznika je bil v Ribnici tudi koncert Tereze Kesovije, v Domu JLA pa je bil v soboto ples.

J. PRIMC

VIKTOR AVBELJ IN DUŠAN ŠINGOJ V NOVOMEŠKIH KOLEKTIVIH

NOVO MESTO — 13. marca sta novomeško občino uradno obiskala Viktor Avbelj — Rudi, predsednik predsedstva SRS in Dušan Šinogoj, podpredsednik izvršnega sveta SRS. V daljšem razgovoru sta se pomudila v IMV, kjer sta si gosta ogledala tudi gradnjo novih objektov v okviru sanacijskega programa IMV-II, obiskala pa sta še SGP Pionir in Zdravilišče Šmarješke Toplice. Po gospodarskih pogovorih in obravnavi trenutno najbolj perečih vprašanj v teh delovnih organizacijah so Viktorju Avbelju ob nedavnem 70. življenjskem jubileju povsod izrekli čestitke. Novomeščani pa so mu kot častnemu občanu izročili še spominsko plaketo Novega mesta.

O pogovorih v posameznih delovnih organizacijah bomo še poročali.

P. PERC

40 LET JAVNEGA TOŽILSTVA SRS

SEMIČ — V ponedeljek dopoldne je bila pred hišo št. 28 v Semiču slovesnost ob 40. letnici javnega tožilstva v Sloveniji. Slavnostni govornik je bil predsednik ustavnega sodišča SRS Jože Pavletič, obujanja spominov na prvega glavnega javnega tožilca pri predsedstvu SNOS dr. Vita Kraigherja, na delo in uspehe javnega tožilstva ter njegov pomen pa so se udeležili najvišji predstavniki republiških družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Po slovesnosti so v prostorih zdravilišča v Dolenjskih Toplicah podelili priznanja za zasluge pri razvoju javnega tožilstva.

Težavam še ni videti konca

Janez Zemljarič in Marko Bulc v IMV — Zahvalo začasemu vodstvu

NOVO MESTO — Ta hip so v IMV v ospredju likvidnostne težave, ne manjka pa tudi drugih. Na domačem trgu pripravljajo novost za kupce: prodajo rabljenih vozil. Z vsem tem je predsednika republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič in predsednika gospodarske zbornice Marka Bulca ter druge prejšnji teden seznanil Janez Rošker, predsednik KPO IMV.

Proizvodnja avtomobilov in prikolic v letu 1984 sicer teče, je pa precej pod načrtom. Dobavitelji se zaradi likvidnostnih težav, pa tudi drugih vzrokov, izvijajo iz dogovorov. Med deli, ki jih najbolj primanjkuje, da bi lahko gotova vozila dajali s tekočih trakov, so avtomobilske gume.

Kot je dejal direktor Rošker, pospešeno iščejo možnosti za dodaten izvoz in so v pogovorih z nekaterimi kupci na klirinškem valutnem področju že precej daleč, vendar v tem trenutku še ni nič dorečenega. V vrsti večjih problemov, ki jih v IMV ni malo, je

● Pri prodaji avtomobilov opazajo slabšo kupno moč kupcev zato vidijo novo možnost za boljši poslovni uspeh v prodaji rabljenih vozil. V tujini podjetja na tak način precej izboljšujejo svoj težavni položaj, zato nameravajo tudi v IMV povzeti tako poslovno potezo.

Potresna sunka vznemirila vasi pod Gorjanci

V Kostanjevici je s streh metalo opeko

NOVO MESTO — Seizmološki zavod SR Slovenije je sporočil, da so naprave observatorija na Golovcu zabeležile v nedeljo, 11. marca, ob 12.55 in ob 12.58 potresna sunka precejšnje jakosti. Epicentra potresov sta bila na obrobju bloka Gorjancev, na meji s krško depresijo.

Na območju Kostanjevica na Krki je potres dosegel jakost 6. stopnje po Mercalliju, na območju Krškega, Brežic in Šentjerneja pa jakost 4 do 5 po Mercallijevi lestvici. Potres so zaznali tudi v Novem mestu, Metliki, Črnomlju in celo v Somboru ter Karlovcu.

ZRUŠEN NAPUŠČ — V Kostanjevici Jojo je najbolj skupila hiša Aloja Bizjaka, kjer se je zrušil napušč. Podrlo se je tudi 9 dimnikov, po prvih ocenah pa je škoda za nad 10 milijonov novih dinarjev. (Foto: S. Dokl)

DOLENJCI NA MIROVNI MANIFESTACIJI — Mirovnega srečanja sindikatov Slovenije, Furlanije — Julijske krajine in Koroške, ki je pod geslom „Mir-sožitje-razorožitev“ potekala minulo nedeljo v Ljubljani, so se 3000 udeležencev priključili tudi predstavniki sindikatov delovnih organizacij iz novomeške, metliške, trebanjske in črnomalske občine. Na skupni izjavi, ki so jo potrdili udeleženci in jo poslali stockholmski konferenci, so zahtevali mir v svetu in pospešitev mirovnih prizadevanj. (Foto: J. Pavlin)

CVIČEK POD „DROBNOGLEDOM“ — Minuti četrtek in petek so strokovnjaki — enologi na kmetijski šoli pod Trško goro ocenjevali vina, ki so se na glavno pokusnjo uvrstila po predhodni ocenitvi na desetih dolenskih podružnicah. Ocenjevalci so pokusili 168 cvičkov, 74 belih vin in 16 črnih. Najbolje ocenjena vina bomo lahko pokusili že danes popoldne, ko se prične največja dolenska turistična prireditev „cvičkarija“. (Foto: J. Pavlin)

VREME
Po sorazmerno lepem vremenu bo okoli sobote nastopilo poslabšanje s padavinami in ohlaiditvami.

Gostilničar utajil milijone

Lastnik diskoteke v Čateških Toplicah v priporu

KRŠKO — Čeprav vse podrobnosti v zvezi z zaprtjem diskoteke v Čateških Toplicah še niso znane, saj jih ta čas še raziskujejo kriminalisti krške UNZ, je že moč reči, da je na pomolu nova afera gospodarskega kriminala.

Po Posavju je zadnjih nekaj dni krožilo več govoric o tem, zakaj je diskoteka, ki jo ima v Čateških Toplicah v najemu 33-letni zasebni gostilničar iz Brežic Žarko B., zaprta. Odgovor je en sam: lastnik je v priporu, ki ga je zanj odredil preiskovalni sodnik temeljnega sodišča iz Novega mesta. Omenjeni zasebni gostilničar je namreč osumljen, da je v letih 1981, 1982 in lani zatajil davčni upravi skupaj kar 10 milijonov dinarjev (novih), hkrati pa se je izognil še raznim drugim dajatvam.

R. BAČER

Kmetijstvo

NALOŽBE V KMETIJSTVO

METLIKA — Letos ugotavljajo v metliški občini, da je med kmeti precejšnje zanimanje za naložbe v organizirano, združeno proizvodnjo, in vse investicijske programe bodo v pravem času predložili banki. Po programu naj bi v občini vrednost investicij v zasebni sektor letos znašala 60 milijonov dinarjev, od tega naj bi banka namenila 20 milijonov dinarjev posojila.

O VLOGI MLADIH V KMETIJSTVO

NOVO MESTO — V soboto ob 11. uri bo v Zavarovalni skupnosti Triglav (pri športni dvorani) posvet na temo „Vloga mladih v kmetijstvu“. Vodil ga bo prof. dr. Dolfe Cizej, na posvetu pa bodo sodelovali še predstavniki Zadrugne zveze Slovenije, republiške in občinske konference ZSMS. Problemov je dosti, zato vabimo stare in mlade, da se tega posveta udeležijo, saj bomo ugotovile posveta posredovali vsem pristojnim na občinski in republiški ravni.

J. B.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Minuli ponedeljek je tržnica dajala videz živahne blagovne menjave med prodajalci in kupci. Kmetice so imele naprodaj jajca po 15 din, sirčke, smetano, fižol in običajne domače proizvode, največ zanimanja pa je bilo za semena in čebulček. Tega so prodajali po 200 din liter. Obrtniški del tržnice je bil prav tako dobro obiskan.

Sejmišča

NOVO MESTO — Na zadnjem sejmu je bil promet s pujski zelo živahen. Rejci so pripeljali 57 prašičev, starih od 7 do 10 tednov, ter 200 pujsov v starosti od 10 do 12 tednov. Prodane so bile 203 živali, cena pa je bila za mlajše 5.000 do 6.000 din, za starejše pa 6.000 do 7.500 din.

BREŽICE — Naprodaj je bilo 338 prašičev do treh mesecev starosti ter 12 pujsov, starejših od tri mesece. Prodanih je bilo 272 živali, in sicer mlajše po 280 din, starejše pa po 170 din kilogram žive teže.

Toča ni pobila volje do dela

Najtežavnejše, a vendar uspešno leto sevniškega kmetijstva

SEVNICA — Minulo leto je bilo zaradi ujim, posebno toče v avgustu, eno izredno hudih za kmetijstvo sevniške občine, tako družbeno kot zasebno. Kako jim je vendar uspelo rešiti, kar se je dalo, in celo presepati nekatere načrte, odgovarja vodja pospeševalne službe pri TOK (M) Kmetijskem kombinatu inž. Jožica Mlakar.

„V kmetijstvu nekateri radi delajo nemogoče primerjave, ki več škodujejo, kot koristijo. Menim, da smo v kmetijstvu naše občine, tudi če se primerjamo z drugimi, z razmeroma skromnimi denarji,

lani dosegli kar razveseljive uspehe.

— Kako vam je uspelo zadržati živinsko čredo, ko so kmetje po toči glasno opozarjali, da bodo zaradi pomanjkanja krme morali živino dati v zakol?

„Ukrepali smo hitro, vedoč, da mlini za pomoč meljejo pač počasneje. V jeseni smo se trudili, da je bilo zasejanih čimveč strnišnih posevkov, tudi sorazmerno ugodno vreme je prispevalo svoje.“

— Marsikje po Sloveniji upada oddajanje mleka?

„Lani smo imeli pogumno zastavljen načrt, kar 15 odst. več litrov naj bi odkupili. Pri 3,3 milijona litrov tega ni lahko dosegli,

zato moramo biti veseli, da nismo doživeli padca, če že načrta nismo uresničili. Menim, da se bo načrtno delo pri tem šele pokazalo. Dosegli smo, da lani niti ena telčka iz tako imenovane A kontrole ni šla v zakol. To bodo torej najboljše domače molznice. Naša skupnost se je vključila tako, da so zainteresirani rejci te telčke lahko kupili po pljavni ceni, medtem ko so rejci prejeli razliko iz regresa skupnosti.“

Kako je s pitanjem?

„Spodbujamo tudi uslužnostno pitanje. Kmetu pripelje mo tele, tudi kolikor se da krme, kmet vlagala le svoje delo, da ni obremenjen z ostalimi nepotrebnimi skrbmi. Napore vlagamo v pridobivanje domače krme. To velja tako za njive kot travnike. V lanskem letu je bilo zamenjanih največ semen doslej. Pri koruzi je dosegla za menjava za intenzivnejše sorte že skoraj 80 odst., kar je 100 odst. več kot prejšnja leta.“

— Kako ste pripravljani na spomladansko setev?

„Trenutno imamo na zalogi mnogo gnojil za vinogradništvo in sadjarstvo. Ni bojzani, da v kratkem ne bo na zalogi dovolj tudi ostalih gnojil. Veliko koruze za pridelovalce pšenice smo prejšnja leta tak čas že razpeljali po kmetijah. Žal letos tega še nismo mogli storiti.“

A. ŽELEZNIK

Popravlil bo več

V servisu za kmetijske stroje na Mirni je vsak dan več dela

MIRNA — „Tudi pri nas krepko občutimo, da bo kmalu pomlad. Medtem ko pozimi skoraj nismo imeli dela, ga imamo zdaj vsak dan več.“ je povedal Franc Juntez, vodja delovne enote novomeškega Agroservisa na Mirni.

„Toda več kot delati tako in tako ne moremo. Če gre za manjša popravila, potem s pomočnikom Brankom Stihom opraviva vsak dan tudi s štirimi traktorji. Če pa gre za večja popravila, potem zmoreva le po dva traktorja ali druga kmetijska stroja. Za zdaj pri nas z nabavo rezervnih delov ni velikih težav. Najbolj jih manjka za zetje, fiate, fergusonne, za druge stroje jih je pa dovolj. K težavam z oskrbo prispeva tudi raznolikost strojni park. Skoraj ni tovarne kmetijske mehanizacije, ki ne bi imela na našem področju vsaj enega stroja. Problemi bodo bržkone še večji, ker so stroji zmeraj starejši, novi pa so za kmete predragi. Zato pričakujemo, da bo dela zmeraj več. Naj povem še, da kmetje sicer kar dobro skrbijo za svojo mehanizacijo, lahko pa bi naredili še več. Dogodi se, da nekateri vozijo kar brez olja, da imajo stroje na planem in podobno. Vse to pa prispeva k okvaram.“ je dejal Juntez.

Kako potreben je bil ta servis na Mirni, se je v preteklih dveh letih že večkrat izkazalo. Kmetje vozijo stroje celo iz tako oddaljenih krajev, kot so Radeče. Žal pa imajo še vedno navado, da stroj pripeljejo v popravilo tik pred zdajci.

J. S.

Franc Juntez: „Popravlil kmetijskih strojev bo zmeraj več, delov pa manjka.“

JOŽICA MLAKAR — „Razmahnilo se je delo z mladimi in kmetijami.“

Tri žetve že zamujene

Sedem komisij na Mokrem polju brez uspeha

MOKRO POLJE — Več kot tri leta si v novomeški zadrugi in kmetijski zemljiški skupnosti prizadevajo nagovoriti lastnike zemljišč na Mokrem polju, da bi opravili melioracijska dela na 113 hektarjih zamočvirjenih zemljišč in komasacijo na 240 hektarjih zemlje. Navzlic temu da je bilo samo v letu 1983 imenovanih 7 komisij in da so bili v akcijo vključeni tudi funkcionarji krajevnih skupnosti Orehovica in Sentjerne, vodila pa jo je SZDL, je uspeh izredno pičel.

Zaenkrat imajo soglasja k tem agrarnim operacijam samo od 22

nekaterih. Zlasti še, ker družba nudi izredne ugodnosti, koristi pa bi imeli lastniki zemljišč.

V Krškem in Brežicah so na primer te probleme rešili z odkopom, pa na nekdanj zamočvirjenih zemljiščih že žanjejo. Pri nas so šle tri žetve že mimo.

R. BAČER

ZANIMANJE ZA REJO KONJ

METLIKA — V metliški občini je vedno več zanimanja za rejo konj. Včasih je bilo v občini konj na pretek, potem pa so kmetje opustili rejo konj, saj so jim iz vseh strani prikazovali svetlo prihodnost, v katero pelje le traktor. Časi pa so se na hitro obrnili in letos je metliška zadruga zainteresiranim rejcem delno že kreditirala nakup desetih plemenskih kobil. Ker pa kobile same ne pomenijo kaj dosti, razmišljajo še o nakupu plemenskega žrebca.

komentiramo

lastnikov, ki imajo v lasti 21,3 hektara zemlje, samo na melioracijskem območju pa se pojavlja 149 lastnikov parcel. Pospeševalci iz novomeške zadruge so si obrusili pete in jeziki, čeprav uspeh širše zastavljene družbene akcije ni le njihova skrb, ampak je prepričevanje predvsem naloga Socialistične zveze.

Ker je očitno, da predstavlja zavoro le nekaj vplivnih posameznikov v posameznih krajih, bi bil čas poseči po ukrepih, ki so družbi tudi na voljo. Ne gre, da bi izgubljali še vnaprej možnosti za večjo pridelavo hrane na tolikšnih površinah samo zaradi osebnih interesov

ČEBELARSKO PREDAVANJE

METLIKA — To nedeljo, 18. marca, bo metliško čebelarstvo društvo ob 10. uri v sejni sobi pripravilo predavanje „Tehnologija čebelarjenja skozi celo leto“, o tej temi bo govoril znani slovenski čebelar Ivan Kranjc. Na predavanje vabijo tudi vse ostale belokranjske čebelarje iz črnomajškega, semiškega, dragatuškega in viniškega društva, saj bo vsem lep napotek pred začetkom čebelarje sezona.

PREDAVANJE O TRAKTORJIH

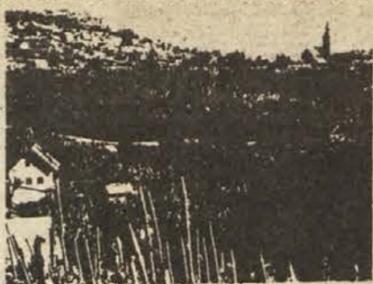
SEMIČ — Avto-moto krožek Semič vabi vse člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, 18. marca, ob 9.30 v kulturnem domu v Semiču. Poleg rednega dnevnega reda bodo pripravili tudi predavanje o varnostni opremi traktorjev in o tehnični vožnji traktorji na neutrenjenih površinah, zato vabijo na zbor tudi ostale krajanje, ki niso člani krožka.

Upravni odbor AMK Semič

POUČNO ZA ČEBELARJE

NOVO MESTO — Ivan Kranjc, znani slovenski čebelarški strokovnjak iz Merzic, bo novomeškim čebelarjem predaval o boleznih čebel in vzreji matic. Predavanje, na katerega vabijo tudi druge krajanje, bo v soboto, 17. marca, ob 16. uri v veliki dvorani sindikalnega doma na Društvenem trgu (2) v Novem mestu.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Ponoven dvig trsničarstva na Dolenjskem

Razvoj domačih trsničarjev

V letih 1956 — 1967 je bilo na Dolenjskem težko priti do ustreznih trt cepljenk. Vinogradniki so dobavljali trte iz Srbije, pa tudi iz Juršincev pri Ptuj in Vrhpolja pri Vipavi. Po ukinitvi trsnic na kmetijski šoli Grm, na Trški gori, v Kostanjevici, na Bizeljskem in v Vinomeru je po letu 1964 začelo vinogradnike oskrbovati s trtami trgovsko podjetje Hmeljnik Novo mesto.

Poleg trsničarja v Vel. Drenovi je to podjetje nabavljalo trte še iz Juršincev (Toplak) in iz Jastrebarskega. Trsničarju v Vel. Drenovi je trgovsko podjetje Hmeljnik vse do leta 1980 pošil-

Po letu 1964 so začeli trte na lastno pobudo cepiti nekateri domači trsničarji: Franc Martinčič iz Šmalje vasi, Mirko Goričar iz Slivja, medtem ko je Krajšek iz Jagnjenice (sedaj Žebnik) pri Radečah trte ves čas po malem cepil. Tem trsničarjem so se v poznejših letih pridružili še drugi (Lenčič, Jarkovič, Unetič, Pungerčar, Udovč, Erman, Jerman). Vse je kot kooperante oskrbovalo s potrebnim reprodukcijskim materialom trgovsko podjetje Hmeljnik Novo mesto. Istočasno je tudi Kmetijska zadruga Metlika začela pridelovati trte s tremi lastnimi trsničarji (leta 1977 so cepili že 80.000 trt in pridelali 220.000 ključev) ter Agrokombinat Krško z 2 trsničarjema. Pri trgovskem podjetju Hmeljnik je v zadnjih letih bilo pridelano:

Leto	Štev. trsničar.	Cepljenih trt	Pridelano trt
1977	8	344 000	140 000
1978	8	250 000	120 000
1979	8	205 000	86 000
1981	7	295 000	132 000
1982	6	250 000	121 000
1983	8	273 000	131 000

ljajo odbrane cepiče in od tam na leto prejelo do 100.000 trt cepjenk. Isto so delali v Metliki, Krškem in na Bizeljskem. Tako so te delovne organizacije kriale potrebe po cepljenkah. Še leta 1976 je na primer trgovsko podjetje Hmeljnik prejelo iz Vel. Drenove 108.000 cepljenk.

Tako sedaj domači trsničarji krijejo vse potrebe po trtah, posebno ker je pri obnovi vinogradov zaradi pomanjkanja kreditov nastal zastoj. Kljub zastoju pa se kaže potreba, da ohranimo pridelke trt v sedanjem številu 120 do 150.000 letno. Pri tem niso upoštevane potrebe Bele krajine in ostalega dela Posavja.

Odbira trt — selekcija je podlaga trsničarstva ker s cepiči prenašamo na mlade trte lastnosti matičnih trt.

Po zastoji selekcije v letu 1954 sem ponovno začel z odbiro trt v letu 1967. Leto pozneje smo začeli s selekcijo tudi v vinogradih kmetijske zadruge Metlika. Leta 1971 smo začeli tudi z negativno selekcijo, to je: označevali smo s posebnimi rdečimi značkami po virusih obolele trte. Prvo leto smo s temi značkami označili 600 trt, v letu 1979 pa že 2200. Pozitivno označenih trt pri trgovskem podjetju Hmeljnik, od katerih smo jemali cepiče za cepljenje trt, je bilo leta 1976 7200, leta 1979 8500, leta 1982 pa 15800. Z novo organizacijo trsničarstva pri kmetijski zadrugi Novo mesto bo treba to delo nadaljevati. Selekcija ne more biti nikoli opuščena, saj vsako leto številno matičnih trt gotovo odpade, parcele krčijo in je zato treba vključevati v selekcijo vedno nove matične nasade.

TIT DOBERŠEK

Kaj bo z našim kmetijstvom (4)

Prof. dr. Dolfe Cizej, dekan Višje agronomske šole Maribor, piše o možnostih in usmeritvi zasebnega kmetijstva novomeške občine

Z anketo kmetij smo v celoti zajeli 2100 ha ali 6,9% vse zasebne kmetijske zemlje v občini. Po površini so anketirane kmetije majhne: čista po 5,73 ha, mešana pa po 3,86 ha kmetijske zemlje v obdelavi. Čistih kmetij z nad 8 ha, kjer bi ob močni intenzivnosti že lahko dosegali primeren dohodek zgolj iz te dejavnosti, je le 21%. Nekaj takih kmetij je tudi mešanih. Vseh skupaj pa je kmetij z nad 8 ha 13,3% ali kolaj vsaka sedma do osma v občini. Na 10 ha kmetijske zemlje obdeluje le slabih 6% kmetij.

Izvrstnotenje zemljiških podatkov je pokazalo, da je največ, to je 55% vseh kmetijskih površin, pod travinjem. Prav iz koriščenja travinja je zelo ekstenzivno (zaostalo): komaj 15% travinja odgovarja sodobnemu načinu rabe, torej kot 3-4-krat kosni travniki oz. čredinski pašniki. Slabših travnikov in pašnikov je kar 35%. Prav intenziviranju travinja bo v bodočem pospeševalnem delu potrebno posvetiti največ pozornosti (to jasno pokaže tudi vzorec 17 najboljših kmetij).

Mineralnih gnojil so porabile kmetije v občini Novo mesto na hektar več (248 kg) kot znaša poprečje Slovenije. Kmetijsko porabo nad 400 kg / ha je le 1/5 od vseh. Mimo tega vsaka 10. kmetijska gnojila sploh ne kupuje med njimi je čistih kmetij še enkrat več kot mešanih. Ni razveseljivo, da so odmerki gnojil prav za travinje zelo majhni.

● Povzetek študije, ki je bila izdelana v l. 1982/83 na Zavodu za družbeno planiranje občine Novo mesto.

Razdrobljenost zemljišč je občutna: poprečno ima kmetijska zemlja v 5-8 kosih. Povsem zaokroženih je le 6% kmetij. Razkosanost še povečuje najeta zemlja (le-ta se najema, kjerkoli že je). Strojna obdelava je zato dražja in zamudnejša. Sicer pa je moč s traktorjem obdelati 2/3 vse kmetijske zemlje, 1/5 le z motorno kosilnico in 1/6 zgolj ročno.

Od evidentiranih kmetij jih le ročno lahko obdelajo 1,5% (prenešeno na vso občino, je to okrog 120 preveč hribovitih kmetij). Zamočvirjenih površin imajo kmetije 4%, poprečno vsaka tretja do četrta kmetijska ima po 0,61 ha zamočvirjene zemlje. Kaže se torej velika potreba po manjših hidromelioracijah.

Tudi zatavljanja njiv je bilo v poslednjih letih preveč (v vsej občini okrog 2000 ha), pač zaradi neprimernosti za strojno obdelavo, premalo delovnih moči in škode od divjadi. Razveseljivo je, da je nasprotni proces že v teku.

Preko 8% kmetij ima glede na odgovore v anketah tudi neobdelano zemljo, površinsko bi to za vso občino znašalo okrog 1000 ha oz. dobre 3% vse zemlje. Po vsaj verjetnosti pa je

neobdelane zemlje več, saj je iz strahu pred morebitnimi posledicami niso navedli vsi in povsem točno. Glavni razlog za neobdelanost zemljišč je neprimernost za strojno obdelavo, pa tudi pomanjkanje delovnih moči, posebno mešanih kmetijah s premalo mehanizacijo.

Dobra četrtnina kmetij ima poprečno po 1,42 ha zemlje v najemu. Prenešeno na vso občino, pomeni to okrog 2.600 ha oz. skoro 9% vse kmetijske zemlje. Mimo tega je 1/3 kmetij odgovorila, da bi najeli še 345 ha (za vse kmetije v občini pomeni to okrog 5.000 ha ali 1/6 vse kmetijske zemlje). Pravzaprav v občini Novo mesto ne bi smelo biti vprašanje, kdo bo obdelal neobdelano zemljo oz. tisto, ki bo še ostala opuščena.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Brez znanja ni dobrega vina

700-člansko društvo belokranjskih vinogradnikov bo še več pozornosti posvetilo izobraževanju

SEMIČ — Vinogradniki ne smejo dovoliti, da bodo vinogradništvo potiskali na stranski tir, kajti če ne bo pogojev za razvoj te kmetijske panoge, bo v višinskih predelih Bele krajine veliko revežev.“ so menili na nedavnem občnem zboru Društva vinogradnikov Bele krajine v Semiču. Že samo podatek, da je bil potreben za obnovo enega hektarja vinograde leta 1967 izkupiček triletnega pridelka, letos pa že petletnega, pove, da se vinogradnikom obetajo težki časi.

Zato bodo morali temelj upoštevati strokovna navodila, zlasti glede trgatve in kletarjenja, da bodo njihova vina kvalitetna. Letošnje hranjenje jih je namreč opozorilo, da delajo napake, da pa bi bila nesreča za njih še večja, so bile prve informacije o skisanem vinu tudi nekoliko napihnjene. Poleg strokovnega izobraževanja, ki so mu že doslej posvečali veliko

časa, bodo morali v prihodnje boljše sodelovati s kmetijsko zadrugo, občinskimi skladi za kmetijstvo, predvsem pa s pospeševalno službo, ki je sedaj za vinogradnike le na papirju. Več pozornosti bodo morali posvetiti tudi izboru belih sort, zlasti še ker v Beli krajini ni sort, ki bi lahko belo vino dvignile nad povprečje, torej v razred kakovostnih in vrhunskih vin. To je posledica samovoljnega sajena trt, zato v metliški kmetijski zadrugi opravljajo raziskave, ki jim bodo v letu ali dveh dale odgovor o kakovosti vsaj ene, za sajenje priporočljive bele sorte.

Čeprav je bilo iz zbrav jasno, da se vinogradniki morajo boriti za svoje mesto v okviru kmetijstva in da jih tu čaka še veliko naloga, pa so se razpravljali vedno znova vračali k pripravam na 8. razstavo belokranjskih vin, ki bo maja v Metliki.

B. M.

Škocjan uvrščen na 4. mesto

25. marec bo odločen — Če bo izglasovan samoprisepek za šole, tudi škocjanska dobi telovadnico in večnamensko zaklonišče pa še vrtec

ŠKOCJAN — Ker bo do leta 1990 število šoloobveznih otrok naraslo za 1 oddelek, kar je bilo naknadno ugotovljeno, je bil prednostni red v občinskem srednjeročnem programu gradnje šol spremenjen tako, da je dograditev šole v Škocjanu, uvrščena pred Šmarjeti.

Že ko je bila leta 1971 šola v Škocjanu zgrajena, so vedeli, da brez telovadnice ne bodo mogli dolgo izhajati, pa vendar so krajanje plačevali samoprisepek za šole in čakali na možnost, da bi šolo dogradili. V zdajšnjem predlogu občinskega programa za izgradnjo šol s pomočjo samoprisepka od 1984 do 1989, pa je dograditev šole bližja kot kdaj prej. Prav zato si zlasti učitelji in v krajevni skupnosti tako prizadevajo za politično akcijo, da bi referendum 25. marca uspel.

Pouk telesne vzgoje imajo na tej šoli v večnamenskem prostoru, po

„Vsaj upanje!“

Če Šmarješka šola dobi prizidek, bo za učence in učitelje veliko bolje

„Na osnovni šoli v Šmarjeti, zgrajeni pred 14 leti, je zdaj taka stiska, da si jo je težko predstaviti. Ni telovadnice, pouk telesne vzgoje se odvija na hodnikih. Zaradi tesne kuhinje ne moremo kuhati kosil, ni organiziranega podaljšanega bivanja. Ni vrta, pouk pa imamo tako in tako v dveh izmenah,“ pravi Irena Markelj, ravnateljica šole, ki ima 258 otrok in nadaljuje:

Irena Markelj: „Vsa obdobja plačujemo samoprisepek za šole, zato upravičeno pričakujemo, da bomo vsaj zdaj prišli do gradnje.“

„V 10 letih je število otrok na naši šoli res upadlo za 140, vendar pa prav zadnji čas ugotavljamo, da so mlade družine spet začele ostajati doma. Ne selijo se več toliko v mesto, zato bomo imeli do leta 1990 okrog 40 otrok več. Prav zato si toliko prizadevamo, da bi v tem srednjeročnem programu gradnje šol prišli na vrsto za dograditev. Pristali smo sicer na predzadnjem mestu prednostne lestvice, vendar nam ostaja vsaj upanje, da bo do gradnje zares prišlo, če bo izglasovan samoprisepek.“

— Kaj bo šola pridobila, če bo referendum 25. marca uspel?

„V prizidku šole bo nova telovadnica, ki pomeni za naše učence bistveno izboljšane razmere. Dve izmenici pouka bi sicer še vedno ostali, lahko pa bi popoldne organizirali obliko celodnevne šole. Razen tega bi dobili možnost za vrtec, ki ga tudi nimamo, veliko naših krajanov pa zdaj vozi otroke v mestne vrte. Pridobili bi še zaklonišče, ki je pri šolah tako in tako obvezno, uredili pa bi ga kot večnamenski prostor, koristen tudi za ostale potrebe šole in kraja.“

R. B.

hodnikih in v jedilnici, kar je v vsakem pogledu nevzdržno. Prostorstorsko stisko imajo že od vsega začetka, pouk je v dveh izmenah, dva oddelka celoletne male šole pa gostujeta v dvoranah krajevne skupnosti.

Letos je na šoli 300 učencev. Od 11 učilnic, kolikor jih imajo, pa eno zaseda še oddelek otroškega varstva. Poleg vsega tega mora vsa kuhinja v velikosti 15 m² skrbeti za malice in kosila za učence in učitelje. Slabe delovne pogoje bi močno omilili s predvideno dograditvijo telovadnice, ki bi kajpada služila tudi krajevnim potrebam.

Poleg občinskega 1-odstotnega samoprisepka za šole bodo v Škocjanu sprejemali 25. marca še 2 odstotni samoprisepek za krajevne potrebe. Radi bi asfaltirali nekaj vasi, napeljali telefon proti Bučki, Jelendol in Segonje še nimata vodovoda in pokopališče v Škocjanu je nujno razširiti. Vse to bo možno, če bodo krajanje podprli za misli, ne samo z besedami, ampak z odločitvijo na referendumu.

R. B.

Na prvem mestu postaje

V Dol. Toplicah računajo, da bodo zbrali 21 milijonov dinarjev samoprisepka

DOL. TOPLICE — S predlaganim 1-odstotnim samoprisepkom za potrebe krajevne skupnosti bi v novem srednjeročnem obdobju ob pomoči drugih soinvestitorjev lahko opravili za več kot 48 milijonov dinarjev komunalnih del.

Ker so avtobusna postajališča največji problem Toplic in okoliških krajev, od koder se ljudje vozijo na delo, pa čakajo na prostem, so sklenili v novem programu komunalnih del gradnjo 16 postajališč dati prvo mesto. Zaradi velikega interesa občanov za telefonske priključke bo krajevna skupnost podprla tudi akcijo za gradnjo 300 novih telefonskih števil, prav tako pa gradnjo mrljskih vež in razširitev pokopališč.

Dolgoletne težave zaradi manjkajoče povezave preko Sušice v Dol. Toplicah botrujejo odločitvi, da bodo del samoprisepka namenili pripravam na gradnjo mostu. Če pa sofinancerjev ne bodo mogli pridobiti, bodo sredstva namenili modernizaciji ceste Gor. Sušice — Uršna sela.

Vsako naselje bo tudi vnaprej, kot je bila dosedanja praksa, razpolagalo s 30 odst. zbrane samoprisepka za povsem lokalne potrebe. Vaški odbori SZDL za porabo tega denarja pripravljajo lastne programe. Večina se odloča za asfaltiranje vaških cest, za urejanje pokopališč, za javno razsvetljavo in podobno.

V Dol. Toplicah bodo s krajevnim samoprisepkom v 5 letih zbrali 21,660 milijonov dinarjev, medtem ko bi za kritje posameznih investicij pridobili še 26,8 milijona dinarjev od interesnih skupnosti in delovnih organizacij ter prispevka krajanov s fizičnim delom. Načrti so uresničljivi, če bo 25. marca referendum uspel. Krajanje bodo hkrati glasovali še za 1-odst. občinski samoprisepek za gradnjo šol, ki so ga pravzaprav dolžni podpreti, saj so bile Dol. Toplice med prvimi, ki so s pomočjo samoprisepka dobile novo šolo. Prebivalci drugih predelov so pomagali njim, zdaj pričakujejo solidarnost od Toplicanov.

R. B.

PRAZNIK V LABODU

NOVO MESTO — 9. marca so v delovni organizaciji Labod Novo mesto počastili dan kolektiva in 8. marec s svečanostjo v Domu JLA. Hkrati je bila prireditev uvod v letošnje praznovanje 60-letnice Laboda. V kulturnem programu, ki ga je vodil in povezoval znani televizijski voditelj javnih oddaj Mito Trefalt, so bile izvedene kvalitetne točke sporeda, zatem pa so svečano podelili tudi jubilejna priznanja. Dan poprej, na mednarodni praznik žena, so kar v proizvodnih prostorih organizirali skromno počastitev praznika. Delavkam so čestitali učenci osnovne šole Janez Trdina iz Stopič, pevski zbor tega kraja pa je krajši program izvedel kar v proizvodni hali.

PREDLOG: SINDIKALNO VODSTVO OSTANE

METLIKA — V sredo, 28. marca, bo v Metliki programsko-volilna seja občinskega sveta Zveze sindikatov. Za to priložnost pripravljajo poročila o dvetletnem delu občinskega sindikata, seveda pa bo beseda tudi o gospodarjenju v metliški občini v lanskem letu. Kadrovske spremembe v naslednjem obdobju niso predvidene, po predlogu predsedstva občinskega sveta naj bi predsednik, podpredsednik in sekretar ostali isti.

Veseli očitkov

Od povsem tihih do burnih zborov delavcev

METLIKA — Tako za občne zbornice sindikata kot za zbornice delavcev ob zaključnih računih v metliški občini je značilno, da so se od ene do druge organizacije precej razlikovali. Na splošno težave, ki tarejo in prizadevajo vse, so se ljudje že tako navadili, da o njih tako rekoč sploh ne razpravljajo več, kar že kaže na nekakšno malodušje, vdanost in celo občutek nemoci. Seveda takšno razpoloženje ne more biti dobro, ne spodbuja k akciji, odpravljanju težav, angažiranju, poletnosti.

Po drugi strani pa so bili tako sindikalni zbori kot zbori delavcev ob sprejemanju zaključnih računov v tistih okoljih, kjer so težave več ali manj subjektivne narave, razprave so bile žive, konstruktivne, celo burne. Marsikatera pikra je bila namenjena tudi delu sindikata, in kakor se čudno sliši, prav na občinskem sindikalnem svetu so bili takih razprav z očitki vred najbolj veseli, saj take razprave pričajo o tem, da težave in nepravilnosti delavce živo prizadevajo in da prav od sindikata pričakujejo, da se bo bolj angažiral pri njihovem odpravljanju. Najbolj živi zbori so bili v metliškem Pionirjevem in Novoteksovem tozdu.

Ena bolečih točk je, kot se je pokazalo tudi v razpravah na sindikalnih zborih strmo padanje delavčeve življenjske ravni. Vse to krepi nezaupanje delavcev, ki vidijo vedno manj možnosti za rešitev vseh teh nakopičenih problemov. Ta nemoč pa se kaže tudi pri vodstvih sindikalnih organizacij, saj je težko dobiti dobre in sposobne ljudi za predsednike sindikata.

A. BARTEJL

Naj služi vsem krajanom

Glasna beseda mladih o namembnosti propadajočega Sokolskega doma — Predsednik Jože Derganc

NOVO MESTO — Mladinska organizacija v novomeški občini se zavzema za to, da nekdanji Sokolski dom ne bi prišel v last posamezne delovne organizacije, ampak zahteva, naj služi občanom, za kar je bil zgrajen. Na občinski volilni konferenci so izvolili novo vodstvo.

Zaradi odhoda Bojana Mikca, predsednika občinske konference ZSMS v Novem mestu, v JLA, je bilo potrebno sklicati občinsko volilno konferenco, na kateri so za novega predsednika izvolili Jožeta Derganca, dosedanjega sekretarja občinske mladinske organizacije. Nova sekretarka pa je postala Nevenka Kulovec. Oba bosta dolžnosti opravljala profesionalno, medtem ko je bil za novega člana predsedstva izvoljen Jože Kobe.

Na konferenci so predstavniki več komisij poročali o svojem delu, sicer pa se je razprava sukala največ okrog namembnosti Sokolskega doma. Po budo občinske konference ZSMS, naj bi dom služil vsem krajanom, nikakor pa ne kakšni delovni organizaciji, so podprli tudi gasilci, taborniki in predstavniki spomeniškega varstva.

R. B.

PREDLOG ZA VODSTVOSINDIKATOV

NOVO MESTO — Do 29. marca, ko bo sklicana volilna seja občinskega sveta Zveze sindikatov v Novem mestu, je v javni razpravi predlog za razrešitev nekaterih članov predsedstva in občinskega sindikalnega sveta, hkrati pa tudi predlog za nove kandidate v teh organih. Prav tako je dolžnost osnovnih sindikalnih organizacij dotlej razpravljati o predlogu kandidatov za funkcionarje v občinskih sindikatih. Za predsednika občinskega sveta je za novo mandatno obdobje predlagan dosednji predsednik dipl. pravnik Janko Goleš, za podpredsednika kandidira Marjan Somrak, doslej sekretar občinskega sveta Zveze sindikatov, funkcijo pa naj bi opravljal neprofesionalno, ker se kot inženir organizacije dela vrača na delovno mesto v gospodarstvo. Za novega sekretarja je predlagan Janez Sever, doslej zaposlen kot pravni referent v skupnih službah SGP Pionir Novo mesto.

VEČ ZA KMETIJSTVO?

METLIKA — V preteklih letih so sredstva iz sklada za pospeševanje kmetijstva v metliški občini ugodno vplivala na kmetijsko proizvodnjo, vendar je tega denarja iz občanskega interventnega sklada premalo za vse načrtovane potrebe. Zato v Metliki razmišljajo, da bi povečali prispevno stopnjo od sedanjega pol na en odstotek.

Prostora še za 70 šolarjev

V podzemeljski osnovni šoli je sedaj 174 otrok, prostora pa je za 240 — Večino otrok s kombijem vozijo v šolo in domov — Maja novo zunanje igrišče

PODZEMELJ — Malo je šol, kjer bi rekli, da jim nič ne manjka, da imajo vse, kar potrebujejo in da je vse ustrezno. Ena takih redkih šol je osnovna šola Janeza Marentiča v Podzemlju. Šola je bila zgrajena leta 1980, prej pa so se učenci in učitelji stiskali v neprimernih prostorih v treh različnih stavbah.

Nova šola je zgrajena za 240 otrok, sedaj jih je na šoli 174, 19 pa jih obiskuje malo šolo. „Število učencev na naši šoli se v zadnjih letih giblje od 160

letih število v primerjavi s prej malo narašča, močna sta zlasti prvi in drugi razred, kjer je po 30 učencev, najmanj, 14, pa jih je v sedmem.“ Na šoli je osem oddelkov, vsi so samostojni.

Prostora je, kot rečeno, dovolj, na voljo imajo tudi kabinete, sodobno telovadnico, majna, v okviru praznovanja dneva mladosti, pa bodo pri šoli odprli še zunanje športno igrišče, največje v občini, z atletsko stezo, nogometnim igriščem ter igrišči za košarko, rokomet in odbojko.

Šolski okoliš obsega 16 vasi — od Primostka, Dobravice, Gradca do Krasinca in od 174 otrok jih šolski kombi vsak dan vozi v šolo in domov kar 130. Vsi otroci dobijo v šoli toplo malico, kar jih velja 300 dinarjev na mesec. Ob letošnjem polletju so bili zelo zadovoljni z učnim uspehom, saj okoli 97 odstotkov otrok ni imelo v spričevalu nezadostne ocene.

Na šoli je zaposlenih 14 ljudi, od tega deset prosvetnih delavcev. „To za sedaj zadostuje, če smo vsi v šoli, delo normalno poteka in ni nadur,“ pravi

Kočevarjeva. Od prej je imela šola v Podzemlju eno stanovanje, lani so v prejšnji šolski stavbi uredili še eno, za letos pa je v načrtu, da bi v isti stavbi uredili še štiri manjša stanovanja, tako da bo imela šola skupaj šest stanovanj.

Letos bo osmi razred končalo 19 učencev in v okviru pokljencega usmerjanja so pred kratkim imeli sestanek starši teh otrok, kjer so jih predstavniki izobraževalnega centra Beti in črnomaljskega centra srednjih šol seznanili z možnostmi šolanja njihovih otrok v Beli krajini, precej pa jih bo šolanje nadaljevalo v Novem mestu.

A. B.

VEČ KRAV, PRAŠICEV, MLEKA

METLIKA — V metliški kmetijski zadrugi načrtujejo, da bodo letos v kooperacijski proizvodnji povečali stavež krav za 50, tako da jih bo v občini okoli 1.550, za 50 glav nameravajo povečati tudi stavež klavnih privesnic, medtem ko načrtujejo, da bodo vzredili 600 glav mlade pitane govede. V kooperacijski reži bodo vzredili 2.000 klavnih prašičev, stavež ovac naj bi iz sedanjih 300 povečali na 450 glav, proizvodnja mleka pa naj bi dosegla 2 milijona litrov.

Pavle Mušič

danes na vasi ni nove hiše, da ne bi imela centralnega gretja, na leto naša trgovina skompletira po 80 centralnih ogrevanj.

Seveda si je treba v današnjih časih pomanjkanja še posebej prizadevati, da je taka trgovina dobro založena in da so ljudje zadovoljni. Mušič si je v 18 letih dobil vrsto dobrih znancev in prijateljev pri raznih tovarnah in proizvajalcih.

Poleg gradbenega materiala imajo v trgovini tudi različna sredstva, umetna gnojila v manjši embalaži za vrtičkarje, dvakrat na teden dobijo piščance in krmlila.

A. BARTEJL

ZA POTROŠNIKE NI POSLUHA — V nazadnje zgrajenem bloku na Mestnih njivah je lep lokal za oskrbovalno trgovino, je pa zabit z deskami, da krajanje po strmih klancih nosijo cezarje do svojih domov iz trgovin v mestu. Ker sta ob Cesti Herojev kar dve trgovini na kupu: Dolenjka samopostrežba in trgovina kmetijske zadrage, ljudje z Mestnih njiv pričakujejo, da bodo vsaj zadržno trgovino, ki tako in tako nima ustreznih prostorov, prestavili na vrh hriba.

KOLIKŠNA STORILNOST? — Ker je bilo prejšnji teden videvati v službenem času po mestu precej ljudi, mnoge pa so tudi zaman iskali po telefonih, bi bilo koristno ugotoviti, kako je bilo s storilnostjo. Najprej je bil pust, zatem pepelnica sreda, nato je 8. marec: Gneča je bila te dni po vseh lokalih, ponekod pa so obilneje malice za počastitev vseh teh „praznikov“ prinašali kar v delovne prostore.

Ena gospa je rekla, da so nekateri učiteljice novomeških osnovnih šol bolj klepetave kot njihovi učenci. Za dan žena se jih je dvesto odpravljalo v ljubljansko Opero, kjer je dirigent skorajda izgubil živce, ko je čakal, da se bodo tovarišice na stolah uitišale.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 1. do 7. marca so v novomeški porodnišnici rodile: Sonja Rajar iz Velikega Gabra — Karmen, Ljudmila Slak iz Koroske vasi — Nataša, Vera Borštnar iz Druziške vasi — Neja, Mira Krhin iz Krškega — Katjo, Marija Šoba iz Zdol — Katjo, Cvetka Klobočar iz Velikega Nerajca — Anita, Nata Šušteršič iz Regrče vasi — Borisa, Marinka Gričar iz Mikot — Andrejo, Milka Šireelj iz Trebnjega — Primoža, Nada Žagar iz Dolenjskih Toplic — Tanjo, Dragica Mateljak iz Križeve vasi — Saša, Jožica Kmet iz Mihovca — Jožeta, Marija Kamin iz Gorenje vasi — Barbaro, Kata Poplašen iz Semiča — Senada, Kata Sesto iz Kamanja — Petra, Anica Ladika iz Božakovca — Saša, Gordana Markovič iz Straže — Dijana, Štefica Slobodnik z Radovice — Slavka, Antonija Šiško iz Kržišča — Aleša, Mojca Planinc iz Zdol — Marka, Ivanka Šušteršič iz Smolenje vasi — Tino, Marija Gorše z Zajčjeva vrha — Blaža, Zlata Pletič iz Gorenje Gradišča — Marušo, Katica Vrbanc iz Dolnjih njiv — Boruta, Marija Jaklič iz Črnomlja — Tomaža, Mojca Kebelj iz Gornjeva Karteljevega — deklino in Vasija Nedarič iz Krškega — deklino.

IZ NOVEGA MESTA: Jelka Vidig iz Dilančeve 13 — Davida, Nada Paulič z Zagrebške 18 — dečka, Milena Godler iz Valantičevega 5 — Mateja, Vera Grimšič z Trdinove 6 — Rajka in Irena Rodič z Zagrebške 29 — Kristjana, Čestitamo!

Sprehod po Metliki

TUDI V METLIŠKI OBČINI NA DOLGO in široko govorijo o podružbljanju osnovne šole. Tako je bila na to temo pred dnevi javna tribuna, ki so se je udeležili v glavnem prosvetarji, ki te zadeve dobro poznajo. Predstavniki delovnih organizacij in drugih vabljnih ni bilo, pa bi šlovek sklepali, da so s podružbljanjem osnovne šole zadovoljni. Kljub temu pa bo treba storiti marsikaj, da bodo teze postale življenje.

VELIKOKRAT JE SLIŠATI, KAKO TEŽKO JE ZADNJE ČASE DOBITI ZAPOSILITEV, koliko je brezposelnih in podobno. Na drugi strani se zgodi tudi to, da išče delovna organizacija Beti že polnih pet mesecev človeka, ki bi bil pripravljen čistiti prostore v temeljni organizaciji Kodranka in volna. Teh del in nalog neke nihče sprejeti, popolnoma obratna slika pa se pojavi, če zagleda beli dan razpis o potrebi kakšne pisarniške moči.

V METLIŠKI OSNOVNI ŠOLI DELUJE TRIDESET tako imenovanih svobodnih dejavnosti. Večinoma jih vodijo redno zaposleni učitelji, nekaj pa je zunanjih sodelavcev. Zagotovo so med najbolj delavnimi gasilci. Kar sto petdeset učencev je vključenih v to dejavnost.

ZANIMIV JE KROŽEK računalništva. Vanj se je vključila osnovnošolska mladež, ki jo računalništvo še kako zanima. Tone Omerzel je zaposlen v Beti, vendar ga to ne ovira, da ne bi zbral okrog sebe osnovnošolcev. Lepo bi bilo, če bi kaj podobnega storili še drugi strokovnjaki.

CENE TAKŠNE IN DRUGAČNE — Da so potrošnikom cene vedno previsoke, je jasno. Vendar črnomaljske gospodinjice menijo, da se trgovci le nekoliko preveč igrajo z njimi, zlasti mesarji, saj ponujajo v različnih prodajalnah istovrstno meso po prav različnih cenah. Črnomaljski se čudijo zlasti temu, da se v tako majhnem kraju mesarji med seboj ne morejo dogovoriti, pa četudi gre za različne gospodarje.

ŽIVAHNO — V Črnomlju, pa gotovo ne le tam, je bilo pretekli teden živahno kot le kaj. Kako tudi ne, saj sta si pust in dan žena podajala roko. Čutili je bilo, da ljudje le niso tako odtujeni drug drugemu in da le znajo poiskati stik z okoljem. Tudi gostinski lokali so bili, kot je ob takšnih priložnostih navada, polni, vendar so v mnogih delovnih organizacijah počastili svoje delavke v delovnem okolju, kar je gotovo korak k uspešni stabilizaciji.

Ribniški zobotrebci

NACE JE MRTEV — Po starem običaju so v Ribnici letos vendarle spet pokopali na sredo po pustu pokojnega Naceta, ki je kriv za vse neumnosti, ki so se v zadnjem letu dni zgodile. Pokojnik je počival v pivnici Hotela Jelka. Zdravniški konzilij je ugotovil, da je umrl zaradi alkoholičnega šusa, ki je med žalnimi svečanostmi zadel tudi mnogo drugih Ribničianov, vendar na srečo ne smrtno.

TUDI V SODRAŽICI POGREB — Sodraški Nace je letošni počival v bifeju Izber. Uloženi običaji so krepko zalivali žalost, končno pa so Naceta vrgli v Bistrico, z njim pa so odvrgli tudi vse neumnosti, ki so jih zagrešili v zadnjem letu dni in za katere je izključno kriv Nace.

PRI NESREČI ENI ZASLUŽILI — Gostinski lokali so bili za pusta natrpani. Glavna ribniška pustna svečanost je bila v domu TVD Partizan in pri njej je nogometni klub krepko napolnil sicer vedno prazno klubsko blagajno, saj so bile cene pijače krepko popoprane.

M. G.-č.

Kako bi bil ribniški plavalni bazen rentabilen? — Če bi vodo segrevali s skupščinskimi materiali.

Drobne iz Kočevja

ŠKODA NA STREHAH — Zadnji sneg je napravil precej škode na strehah stavb, predvsem na opeki, ostrejših in tudi na žlebovih. Komunalci so pridno čistili glavne ulice, stranske in pločniki pa so ponekod na visoko zametani s snegom, ki ga bo najverjetneje odstranilo šele pomladansko sonce, ki bo komunalno rešilo stroškov.

MLADI V BRIGADO — Na osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju se pionirji in mladinci navdušujejo za počitniško mladinsko delovno brigado. Opravljena anketa je pokazala, da so mladi pripravljeni delati, samo organizirati in voditi jih je treba, pravi Ivan Brudar, ki je že tretje leto mentor mladinske organizacije na šoli.

ČESTITKE ŽENAM — Mladi člani RK na osnovni šoli Kočevje so izdelali čestitke za dan žena za ostarele občanke in upokojenke šole. Z njimi so presenetili mnoge tovarišče.

VILKO ILC

Po čem sklepaš, da so tvoje devize v Ljubljanski banki na varnem? — Ker jih niti sam ne morem več dobiti ven.

Trebanjske iveri

NEZANESLJIVI DELEGATI — Zadnjič smo kar po gradivu za sejo skupščine skupnosti otroškega varstva povzeli vest, da bodo iz te skupnosti okoli 230 milijonov starih dinarjev namenili za zdravstveno varstvo. A naredili smo račun brez krčmarja, kajti delegati so glasovali proti takemu sklepu in so denar prenesli v letošnji sklad.

KJE JE ŽLEHNOBA? — Tako je neki direktor spraševal po direktorju delovne organizacije, ki jo je obiskal. In ženske niso ob tem vprašanju prav nič pomislile. Na kolegiju sedi, so dejale, in mislile na svojega direktorja. In mi lahko dodamo, da mora biti direktor v teh težkih časih res pravi zlobec v živi podobi, če naj njegov tozdr ali ozdr zdrži dirko za dohodkom, izvozom in podobnimi prednostnimi „pokazatelji“ uspešnosti.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Z razvojem že bliže republikli

Ugodni rezultati črnomaljskega gospodarstva — Majhne izgube

ČRNOMELJ — Gospodarstvo črnomaljske občine je v preteklem letu izjemno dobro poslovalo, saj je dohodek gospodarstva porasel za 50 odst., kar je za dvakrat več kot običajno. Res je, da je bila lani tudi stopnja inflacije visoka, res pa je tudi, da so črnomaljski poslovni rezultati nad slovenskim povprečjem.

K uspehom je gotovo največ pripomogel program stabilizacije, čeprav se v Črnomlju zavedajo, da bodo morali v letošnjem letu iskati nove proizvodne programe, s pomočjo katerih bodo dosegli kvalitativno preobrazbo gospodarstva. V preteklem letu so dosegli uspešno rast čistega dohodka (54 odst.) in dohodka, skladno s tem pa so porasli tudi osebni dohodki (za 34 odst.), vendar je razkorak med osebnimi dohodki v gospodarstvu in negospodarstvu prevelik. Kar za tretjino je bil večji konvertibilni izvoz, skupaj s klinirinskimi pa je porasel le za 2 odst. Zato pa je upadel konvertibilni uvoz, ki je omejen tako rekoč le še na nakup repromateriala. Jamsstvo za nadaljnji razvoj vidijo črnomaljski gospodarstveniki tudi v visoki akumulaciji, ki je lani porasla kar za 130 odst.

Želje večje od možnosti

Razvoj telefonije omejuje pomanjkanje kablov, veliki gradbeni stroški in premajhne zmogljivosti central

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini je okrog 1.300 telefonskih naročnikov, kar pomeni 7,4 telefona na 100 prebivalcev. To pa je pod republiškim povprečjem, a tudi pod povprečjem podjetja za ptt promet Novo mesto, ki se približuje 10 telefonom na 100 prebivalcev.

Po besedah vodje finančnega sektorja novomeškega ptt podjetja, Antona Bajca, so v črnomaljski občini potrebe po telefonskih priključkih v delovnih organizacijah v glavnem pokrite, prav tako je telefonska mreža dokaj gosta v krajevnih središčih, izven teh središč pa je omrežje delno zgrajeno le na področju Vinice, Semiča in Črnomlju. Prav zato sveti krajevnih skupnosti v sodelovanju s ptt podjetjem toliko bolj pospešeno pripravljajo projekte telefonskega omrežja, ki so jih že izdelali v Črnomlju, Semiču in Starem trgu, v delu pa jih imajo tudi v Dragatušu, Vinici in Adlešičih.

V programu razvoja telefonije do leta 2000 imajo v ptt podjetju sicer začrtano zgraditev telefonov v vseh

gospodinjstvih, in glede na to, kako dela tečejo doslej, bi moral biti večji del opravljen že do leta 1990. Vendar je več znanih ovir. Seveda se morajo bodoči naročniki zavedati, da je razvoj telefonije v veliki meri odvisen od njih, ki nosijo obveznosti oz. stroške gradnje, ter od svetov krajevnih skupnosti kot nosilcev akcij.

Medvedja usluga

Delegati skupnosti otroškega varstva ne podpisajo zdravstva

TREBNJE — Delegati trebanjske skupnosti otroškega varstva so si na zadnji seji naredili medvedjo uslugo. Okoli dva milijona dinarjev, ki so ostali po lanskem zaključnem računu, so namreč sklenili prenesti v letošnji sklad. Tako so glasovali proti predlogu strokovne službe, ki je načrtovala, da bi ta denar namenili izobraževalni ali zdravstveni skupnosti.

Ceprav je res, da je v trebanjski občini relativno najmanj otrok vključenih v otroško varstvo, širitve programa, kakršnega so zahtevali delegati, ne more biti. V občini so se namreč dogovorili, da bodo zaradi težav v izobraževalni in zdravstveni skupnosti lahko vsi sivi družbeni dejavnosti izvajali samo osnovno dejavnost.

S tem, ko so prenesli ostanek denarja v letošnje leto, pa se lahko zgodi, da bo prispevna stopnja zmanjšana. Tako bo posledje takega zmanjšanja prispevne stopnje je tudi zmanjšanje solidarnostnih sredstev iz republiških virov. Tako bo na koncu manj denarja zbranega iz dohodka in manj iz solidarnostnih sredstev. S takimi denarnimi perspektivami pa bo težko izvajati že dosedanje program, da ne govorimo o širjenju dejavnosti in popravilu najbolj slabih prostorov na Mirni in drugod. Tako bodo v trebanjski občini lahko dobili še eno skupnost, ki bo imela težave. Torej se bo potrebno o splošni porabi v trebanjski občini še veliko dogovarjati. Vsaj tako kaže odločitev delegatov skupščine otroškega varstva.

J. SIMČIČ

Anton Brezovar

Vas spet oživlja

REPČE — „Take zime pa še ne,“ je dejal Anton Brezovar, ko je obujal spomine na debelo snežno odejo, s katero so se morali vaščani boriti. „Po tri traktorje smo zapregli, pluzenje pa je trajalo po nekaj ur. Toda iz naše vasi ni nikoli nihče zamudil službe ali šole.“

Komaj je zima nehala kazati zobe, že se Anton Brezovar, ki je tudi predsednik vaškega odbora SZDL, ubada z drugimi skrbmi. Te pa so večje in jih sama velika solidarnost med krajinami, kakršno so pokazali pri pluzenju, ne bo mogla premagati. „Že štiri leta reklamiramo dela na naši cesti, za katero smo pred leti v vsaki hiši dali tudi po 40 tisoč dinarjev. Toda v teh štirih letih nam še ni uspelo priključiti cestarjev, da bi v asfaltu zakrpalji precej velike luknje. Svoje je seveda dodala tudi letošnja zima, tako da se v resnici bojimo, kako bo z našo cesto,“ pripoveduje Brezovar.

Pogovoru se je priključila tudi Smoličeva mama in dejala, da se je v zadnjih desetih letih v vasi naredilo veliko več kot prej v petdesetih. V vasi imajo vodovod, telefon, po cesti pa se je zdaj kljub luknjam veliko lažje voziti kot nekdanj, ko je bil na njej samo razdrapan makadam. Zato vaščani tem manj razumejo, zakaj je šolski avtobus vozil otroke le tri mesece, ko pa je vas oddaljena od šole štiri kilometra. Otrok je v vasi zmeraj več, saj so v njej začele rasti nove hiše, kar pomeni, da vas spet oživlja. In Brezovar je prepričan, da jih bo še več, saj mnogi bežijo iz mest na vas.

J. S.

dar so 24,3 milijona primanjkljaja pridelali tako rekoč isti kolektivi: črnomaljski tozd IMV ter Gokova tozda Komunalna in IGM. Če je v IMV in IGM izguba v mejah, predvidenih s sanacijskimi programoma, ki ju uresničujejo po načrtih, pa je v Komunalni posledica neurejenih cen glede na visoke stroške obratovanja. Več bodo morali v Črnomlju narediti tudi na področju investicij, ki so bile lani manjše od načrtovanih, pogrešajo pa predvsem vlaganja v kmetijstvo in izvozne naložbe.

Glede na uspešne poslovne rezultate se črnomaljska občina približuje republiškemu povprečju razvitosti. To pa pomeni, da s tem izgublja velik del solidarnostne pomoči, ki jo prejema ta zdravstvo in šolstvo, s tem pa se bo, žal, razkorak med družbeno in materialno dejavnostjo še povečal.

M. BEZEK

KAKO SO DRUŠTVA DELAVNA?

ČRNOMELJ — V črnomaljski register društev je vpisanih 81 društev, med katerimi prednjačijo gasilska, sledijo jim športna, lovška in kulturno-prosvetna. Najbolj množična je organizacija Rdečega križa, vendar še vedno ni uradno registrirana. V preteklem letu sta bila na novo ustanovljena Društvo invalidov Črnomelj in Smučarski klub Iskra Semič. Ker pa so na oddelku za notranje zadeve, kjer so društva registrirana, menjena, da mnoga obstajajo le na papirju, bodo letos v širši akciji preverili njihovo delovanje.

Mladina zahteva klub

Po 30 letih je obljub dovolj — Rešitev zahtevajo še ta mesec ali pa bo vodstvo odstopilo

KOČEVJE — Mladincem je prekipelo. Če do konca marca ne bo sprejeta zanesljiva rešitev, da bi mladina dobila prostore za svojo dejavnost, bo sedanje vodstvo občinske organizacije ZSM odstopilo. Načelnih ugotovitev vseh najdogovornejših organov in organizacij v občini imajo mladi dovolj, saj dalj od takih ugotovitev zadnjih trideset let nismo prišli.

To so osnovne misli in zahteve mladine, ki so bile izražene 1. marca na sestanku, ki ga je sklical OK ZSM Kočevje, udeležili pa so se ga predstavniki najdogovornejših teles, Hotela Pugled, Trgoprometa in Samoupravne stanovanjske skupnosti.

Po precej burni razpravi je bilo končno ugotovljeno, da bi bili za mladinsko dejavnost najprimernejši prostori sedanje gostilne Rog. Imenovali so tudi posebno komisijo, da še ta mesec izpelje razgovore in uredi vse potrebno organi. Hotel Pugled naj bi po tem predlogu v zameno za gostilno Rog dobil prostore Žita (mlečno restavracijo Metka). Žito pa naj bi v zameno za „Metko“ dobilo desne prostore Restavracije (nasproti hotela Pugled), ki so zdaj v glavnem neizkoriščeni.

V razpravi je bilo izraženih več ostrih pripomb: naj bi se mladinski klub ne spreminil v gostilno oz. „hlev“, kje dobiti denar za njegovo vzdrževanje itd. Pojasnjeno je bilo, da v klubu ne bodo točili alkoholnih pijač in da bodo mladinci s plesi toliko zaslužili, da bodo prostore sami vzdrževali.

J. PRIMC

Ugodno ocenjeno dosedanje delo

V soboto programska seja ZK v Kočevju — Predlogi za vodilne funkcije

KOČEVJE — Za soboto, 17. marca, je sklicana programska seja občinske konference ZK Kočevje. V poročilu o dosedanjem delu je poudarek na spremljanju rezultatov gospodarjenja, ugotovitvah obiska delovne skupine CK pa tudi na delu komunistov na drugih področjih.

V predlogu delovnega programa je poudarek na znanih družbenih usmeritvah.

V materialu za volitve je ocena dela nosilcev odgovornih dolžnosti v OK ZK v letih 1982 — 1984 in predlog nosilcev odgovornih dolžnosti v OK ZK v letih 1984 — 1986. V oceni dosedanjega dela je zelo ugodno ocenjeno delo sedanjih nosilcev odgovornih dolžnosti, in sicer predsednika OK Rudija

Grudna, sekretarja predsedstva Petra Šobarja, izvršnega sekretarja predsedstva Matije Jerbiča pa tudi novega sekretarja predsedstva Rudija Orla.

Za nosilca novih odgovornih dolžnosti v OK ZK sta ponovno predlagana Rudi Gruden (za predsednika občinske konference ZK, ki je, kot piše v predlogu, pokazal poznavanje in pripadnost političnemu sistemu socialističnega samoupravljanja) in Rudi Orel (za sekretarja predsedstva OK ZK). Hkrati predsedstvo OK ZK predlaga, naj bi v bodoče ne več imeli poklicnega izvršnega sekretarja OK ZK, kar naj bi bil „neposredni prispevek vključevanja v prizadevanja za zmanjševanje družbene režije.“

J. P.

TISOČ GLEDALCEV OB SKAKALNICI

DOLGA VAS — Skakalna sekcija kočevskega smučarskega kluba je v nedeljo pripravila ob pomoči domačega mladinskega in gasilskega društva tekmovanje v smučarskih skokih na 50-metrski skakalnici. Kar blizu tisoč gledalcev je videlo lepo tekmo, ki je štela za občinsko in medobčinsko prvenstvo. Naslov občinskega prvaka med mladinci si je prisrkal Manič, pri članih pa Mule. Medobčinski mladinski prvak pa je postal Kordiš iz Loškega potoka, ki je s skokom 51 metrov v poskusni seriji postavil nov rekord skakalnice, medtem ko je bil med člani najboljši Ribničan Dejan. Ribničani so postali tudi ekipni zmagovalci.

M. GLAVONIČ

Marija Zbačnik

V hiši kot v čebelnjaku

Marija Zbačnik iz Podklanca je predsednica vaškega odbora

PODKLANEC — „Naša hiša je vedno polna otrok. Je kot v čebelnjaku. K nam prihajajo otroci iz skoraj vseh hiš v vasi in se tu igrajo. Sama imam štiri otroke.“

Tako nam je za uvod povedala Marija Zbačnik iz Podklanca v KS Sodražica v ribniški občini, predsednica vaškega odbora. Je edina ženska s tako dolžnostjo v občini in verjetno še daleč naokoli. V Podklancu zdaj resno pričakujejo, da bodo kmalu asfaltirali tistih 500 m ceste skozi vas in uredili obstesne jarko. Marija se resno prizadeva za to. Še bolj pa si želijo boljše avtobusno zvezo, saj pripelje zdaj zadnji avtobus v Podklanc ob 14.30, kar pomeni, da nimajo prevoza tisti, ki delajo v drugi izmeni.

„Vse delo lahko opraviš, pa otroci in mož niso prikrajšani. Tukaj smo navajeni delati in skromno živeti. Ne zanima nas bogastvo, avtomobili, vikendi,“ pravi Marija, ki ni redno zaposlena, doma pa izdeluje še suho robo (žlice), kar je pri njihovi hiši že tradicija. V Podklancu je veliko žena, zabave pa malo. Za dan žena so se ženske prvič zbrale šele lani.

M. GLAVONIČ

V SVIBNIK KMALU POŠTA VSAK DAN

SVIBNIK — Prebivalci Svibnika, vasi tik ob Črnomlju, so že večkrat izrazili željo, da bi bila tudi v njihov kraj vpeljana vsakodnevna poštna dostava, sedaj namreč prejemajo pošiljke vsak drugi dan. Po besedah vodje tozda za ptt promet Novo mesto Jožeta Kukca bodo Svibničani v kratkem res dobili vsakodnevno dostavo. Vendar je pojasnil, da pa obstajajo predpisi, po katerih spada v ožje območje pošte in s tem v vsakodnevno dostavo kraj, kjer je sedež pošte, ter da ožji okoliš pošte ne sovпада vedno s področjem, za katero morajo prebivalci po občinskem odloku plačevati prispevek za uporabo mestnega zemljišča.

Brez konca kot jara kača

Kmete mineva potrpljenje — Razmišljajo, kako bi si sami pomagali pri osemenjevanju krav

MOSTEC, MRZLAVA VAS, JESENICE — Rejci krav mlekari so spričo kadrovskih težav na veterinarski postaji v Brežicah že nekaj časa v hudi zagati, zato vsak pogovor obrnejo na težave z osemenjevanjem na domu.

V mlečno proizvodnjo preusmerjeni kooperant Ivan Cuhalek z Mosteca redi 26 krav in se ne zadovolji z osemenjevalno postajo. Zelo pogreša pokojnega Andreja Kovačiča: „Ko je bil še živ, je hodil osemenjavat v hlev posebej. Razumel nas je in ni bil nervozen, če smo sitnari. Kolikor vem, stanovanjski problemi na veterinarski postaji niso od večeraj. Vlečejo se od 1976. leta in takratni vodilni ljudje na občini so gotovo sokrivi za to, da ni bilo ustreznega ukrepanja. Če bo šlo tako naprej, si bodo kmetje iz Obsotelja naročili osemenjevalno službo onstran Sotle,“ pravi Cuhalek.

Branko Baškovič je kooperant iz Mrzlave vasi. V hlevu ima pet mlekarič in vzredi na leto 15 do 18

govejih pitancev. Svoje težave je razložil takole: „Krave bi moral voditi na Žejno, vendar jih ne spravim ven. Niso več vajene hoditi po cesti. Sklenil sem, da bo redil bika in imel svoj vzrejni center, če vsi skupaj ne bomo našli rešitve.“

Kooperant in rejec 22 krav Rudolf Kos z Jesenic na Dolenjskem enako kot številni drugi kmetje pogreša telefon. Veterinarja morajo ob sobotah in nedeljah do 7.30 zjutraj telefonično naročiti na osemenjevalno postajo.

„Za telefon sem zaprosil PTT Novo mesto lani oktobra,“ je potopil, „a nisem dobil nobenega odgovora. Za nas ob meji bi bilo osemenjevanje najhitreje rešeno, če bi občina zanj pooblastila samoborski veterinarski zavod. In zdaj še majhno pripombo k dodeljevanju solidarnostnih stanovanj v Brežicah. Dobili so jih ljudje, ki imajo doma posestvo, in to je narobe.“

Radio postavljen pred vrata

Ljubiteljski kulturniki na zelo nenavaden način odpovedali začasno gostoljubje brežiškimi radijem — Odpadlo nekaj oddaj — Vzroki globlji

BREŽICE — Delavci brežiškega Radia so v torek, 6. marca, zjutraj ostrmeli nad podobo, ki se jim je ponujala na stopnišču pred vhomod v študijske prostore. Star študijski gramofon, na njem in okoli kup papirjev, pisarniška omara, skratka vse stvari, ki so jih imeli v sobani nasproti studia, kjer so od lanskega junija zaradi obnove študijskih prostorov začasno pripravljali radijski program, je bilo pred durmi.

Da ne gre za diverzijo ali vlom, so brž ugotovili, ker v prostor, ki so ga imeli v souporabi z Moškim pevskim zborom bratov Milavcev in Amaterskim odrom, niso mogli, kajti v vratih je bila nova ključavnica. Naposled so v pritličju v učilnici, kjer ima delavska univerza šivalne stroje za šiviljski tečaj, našli razmetano še preostalo „premoženje“ iz gornjega prostora. Amaterski kulturniki, ki sicer veliko pomenijo v ljubiteljski kulturi občine, so si na predvečer pusta privoščili — delo ožarjajo. Pravzaprav gre pri tem za izpolnitev večkratne grožnje pevcev, da bodo Radio izselili. Torej ne gre le za pustno razposajenost, temveč za premišljeno, resno dejanje, ki terja takojšnje ukrepanje.

Da je res, se je pokazalo v dneh od izselitve, ko je odpadlo več od-

marsičem še aktualno. Do 6. aprila bo zavod pripravil analizo sedanjega stanja, v delovnem osnutku pa kaže predvideti, kakšna naj bo organiziranost te, žal, bolj umetne tvorbe, kjer ni prave vsebinske povezanosti. Vzroki za ne-ljub dogodek, ki ga nikakor ne moremo odobrjavati, so torej globlji,“ je povedal sekretar občinske konference SZDL Rudi Volčanšek.

P. P.

„Samo“ tri tožbe

Odmevnost Pustnega poročevalca v brežiški občini

BREŽICE — Po odmevih bralecev uredništvo sklepa, da je Pustni poročevalec popolnoma uspel. Glasilo pustnih veseljakov je letos izšlo prvič v samostojni izdaji na pobudo Turističnega društva Brežice oziroma sekcije za karnevalsko dejavnost. Društvo je začelo z delom pred dobrim letom in po 12-letnem premoru ponovno izdalo že skoraj pozabljeni časopis. Uredniški odbor se hvaljuje delovnim organizacijam in zasebnikom, ki so izdajo Poročevalca omogočili z denarnimi prispevki. Zahvalujemo se tudi vsem tistim, ki so prispevali pisane materiale. Uredniški odbor se hkrati opravičuje delovnim organizacijam in zasebnikom, ki v Poročevalcu niso bili zastopani z reklamo, ter obljublja, da bodo nekateri od njih prišli na vrsto prihodnjé. Tudi tisti nam ne zamerejo, ki so se trudili in poslali pisemne prispevke, a niso bili objavljeni. Del teh smo shranili in jih bomo priobčili v naslednjem Poročevalcu, ker so bili kvalitetni in aktualni, vendar zanje ni bilo prostora.

Uredniški odbor prosi vse, ki imajo smisel za humor, da že sedaj beležijo doživljaje iz življenja ter take dogodke ali izvirne šale pisno obdelajo in jih oddajo na svetu KS Brežice, da jih bomo uvrstili med gradivo za prihodnje leto. Lahko se oglasijo tudi samo z idejo, ki jo bomo potem mi novinarsko obdelali. Bralecem sporočamo, da so od tistih, ki so se v pustnem Poročevalcu prepoznali, le trije tako užitni zaradi našega pisanja, da so vložili tožbo na sodišču.

Uredniški odbor ob tej priložnosti tudi razglasa, da Ivan Kapušin in Ana Sekoranja ne hodita več skupaj, kar si lahko razlagate najmanj tako, da sta zopet prosta. Rada pa se bosta imela zopet od oktobra naprej, ko bosta intenzivno delala pri pripravah za izdajo P. P. 85 in ju boste zato pogosteje videvali skupaj.

Za uredniški odbor: I. K.

NA BUČKI O PROMETU

BUČKA — Po vrsti krajevnih skupnosti sevniške občine so bila to zimo predavanja o prometu. V nedeljo ob 9. uri bo tako predavanje še na Bučki. Priказali bodo filme.

STILES: PETERO INOVATORJEV

SEVNICA — Izumiteljstvu in koristnim predlogom posvečamo še vedno premalo pozornosti. Lep primer za drugačno ravnanje je Stiles. Takšnja komisija uspešno dela že nekaj let. V ponedeljek so v novi jedilnici podelili priznanja petim inovatorjem, delavcem te tovarne.

OBISKALE STAROSTNICE

KRMELJ — Številne proslave ob 8. marcu so bile tudi v vseh treh krajevnih skupnostih mirenske doline. V Krmelju so učenci osnovne šole in člani Rdečega križa obiskali vse nad 70 let stare ženske.

ZANIMANJE ZA ŠIVANJE

SEVNICA — Informativni dan v srednji tekstilni šoli je konec minulega tedna uspel nad vse lepo. Minuli petek so že zarana pričeli prihajati učenci trumoma, prvič v večjem številu tudi iz domače občine. Vseh je bilo že prvi dan 130. Razdeliti so jih morali na tri skupine, da so si lahko nemoteno ogledali šolo. Vsi ti so se tudi prehodno vpisali. Dosti jih je prišlo še tudi naslednji dan, v soboto.

Miha Hotko

„Ni res, da mladi nočejo več h gasilcem!“

pravi predsednik OGD Brežice, M. Hotko

BREŽICE — Predsednik občinske gasilske zveze je dve leti, poveljnik pa je bil kar 12 let. Okoli 10 let je že poveljnik gasilskega društva Skopice... Bodi dovolj! Če po prvem stavku je marsikdo spoznal lik skromnega svilasega gasilca Mihe Hotka. Hotko se je protipozarjni obrambi zapisal že v rani mladosti. Vedel je, da se bo lahko uspešno spoprijel z zahtevnimi nalogami le, če bo znal več, zato mu ni bilo težko opraviti gasilske šole in raznih izpitov. Tako je postal višji častnik prve stopnje.

„V gasilski dejavnosti je zelo pomembna preventiva. Če ne boš v mladega človeka vcepil dobre navade, ne bo ob novotetah, pa naj gre za stroje ali kaj drugega, dober gasilec. Nekateri pravijo, da mladi nočejo več h gasilcem. Ni res! Treba jim je nekaj nuditi in pa bolj strpni moramo biti. Mladi imajo radi delo, samo ne smemo jim pred nosom zapirati vrat,“ pravi Miha Hotko.

V brežiški občini imajo 32 gasilskih društev. Industrijski gasilski enoti sta le dve, že dve leti se pogovarjajo z dobovsko „Beti“, v novejšem času pa so navezali stike še z Jutranjkinim tozdom Orlica in lemvejevim TAP-om. „Požarna varnost je v občini uspešna tam, kjer sis za požarno varnost in občinska gasilska zveza dobro sodelujeta. Pri nas so uspehi vidni, ker je poleg tega predsednik požarnega sisa Vlado Deržič delaven tudi v KS Dobova in v čateških Termah,“ pojasnjuje uspešni brežiški „recept“ Miha Hotko.

Nekritični do domačih „bližnjic“

Razredno-socialna sestava OK ZK Krško bo bolj delavska — Zoper dvolično kritiko — Ponovljena seja OK ZK je bila kratka, jedrnata

KRŠKO — Občinski komite Zveze komunistov je postal izrazito direktorsko-funkcionarski, ne pa delavski. V njem so le štirje delavci iz neposredne proizvodnje, čeprav bi jih moralo biti glede na zastopanost posameznih kategorij v skupnem številu članstva ZK v občini kar deset.

Da bi izboljšali izrazito neugodno razredno-socialno sestavo občinskega komiteja, dosegli ustrežnejšo zastopanost posameznih področij, panog in dejavnosti ter naposled zamenjali člane, ki bodo prevzeli odgovorne funkcije in tudi tiste, ki se niso ravno izkazali pri delu komiteja, so na ponovljeni 13. seji OK ZK Krško (prvotno sklicana je bila nesklepčna!) oblikovali predlog, po katerem naj bi zamenjali četrtino članov komiteja. Na občinski programski-volilni konferenci 24. marca bodo krški komunisti sklepali tudi o ponovni izvolitvi Blaža Kolarja za sekretarja, za novega predsednika OK ZK pa naj bi izvolili Hermana Pregla, vodjo tozda PTT Krško.

Lani so si naložili izjemno obsežen program, ki ni mogel biti

Poslovna morala peša, izsiljevanje cveti

Pojavi, ki zmanjšujejo uspešnost gospodarstva

KRŠKO — Navzlic zaostrenim razmeram je lani gospodarstvo v krški občini doseglo zadovoljive rezultate. K dobrim rezultatom je precej prispevala pripravljenost delavcev, da so zgrabili za delo tudi v prostih sobotah (Labod, Lisca) ali da so proizvodnjo proces pospešili z začasno uvedbo tretje izmene, ljudje pa se niso branili niti udarniškega dela, pri čemer je najboljši primer senovskega rudnika.

Manj uspešni so bili krški gospodarstveniki pri načrtovanem povečanju izvoza na tržišča s trdnimi valutami, čeprav je gospodarstvo vendarle doseglo bistveno boljše neto devizne učinke (pokritost uvoza z izvozom je okoli 145 odst.). Pomembno so nadomestili uvožene surovine in repromaterialne z novimi domačimi, predvsem tovarna Djuro Salaj, Metalna, Kovinarska in SOP.

Precej manj je pojavov zapiranja enotnega jugoslovanskega trga in združevanja dela in sredstev, pod krinko tako lepo zvenečega samoupravnega sporazumevanja pa še vedno tičijo nesramna izsiljevanja, predvsem dobaviteljev surovin in repromaterialov, da bi si zagotovili višje cene ali devize, v nekaterih primerih pa celo oboje hkrati. Gospodarstveniki novinarje največkrat neradi seznanijo z imeni, takih izsiljevalcev, če pa že, prosijo, da imen ne bi objavili, ker se bojijo, da bi se pretrgale take nenormalne poslovne vezi.

P. PERC

strokovnih služb, pa najsi gre za izvršni svet in občinske upravne organe ali za strokovne službe v sish. Sprejemanje odločitev in uveljavljanje raznih zahtev „po bližnjicah“, mimo samoupravnih in delegatskih poti, predstavlja dolgoročno izredno nevarnost, saj postavlja pota samoupravnega in delegatskega odločanja na stranski tir,“ je poudaril Blaž Kolar.

P. PERC

PESTRO OB 8. MARCU

Brežiški osnovnošolci smo za dan žena nastopili s kulturnim programom v več kolektivih, na praznični večer pa še na prireditvi, ki je bila namenjena za vse ženske iz našega mesta. Nastopili so pevci, recitatorji in pesalke, v prostorih doma JLA pa so si obiskovalci lahko ogledali razstavo ročnih del spretnih žensk.

ALENKA KUŠEVIČ OŠ bratov Ribarjev Brezice

KIPAR, SLIKARKA IN DOMAČI IZDELKI

BOŠTANJ — Lepo je bilo ob osmem marcu na tukajšnji osnovni šoli. V avli šole so pripravili razstavo skulptur Sevničana Petra Veneta in slik slikarke Jožice Krhen iz Celja. Leta je pred časom poučevala likovni pouk na boštanski osnovni šoli. V enem od razredov so pripravili razstavo domačih izdelkov staršev in šolarjev. Učenci so minuli četrtek mamicam pripravili lepo proslavo.

Žaga zaokrožuje svojo podobo

Za 1. maj nova decimirnica, proti koncu prihodnjega leta še lupilnica

SEVNICA — Tukajšnja žaga v okviru brežiškega GG je zelo pomembna za lesnopredelovalno industrijo, saj priteguje les s širšega območja. Predvidoma v začetku maja naj bi začela z delom nova decimirnica.

Žagarji si prizadevajo še povečati stopnjo predelave. Kopitarna, Stilles in Novoles (med sovlagatelji sta še ljubljanska Lesnica in Beogradska banka) bodo tu dobivali po njihovih potrebah skrojene ploščate polizdelke. Izkoristili bodo tudi drobnejši material. V celoti bo decimirnica imela spoštljive zmogljivosti: letno bo predelala 7.500 kubikov žaganega lesa.

S to pridobitvijo naložbe v žago še ne bodo zaokrožene, manjka še lupilnica. Nanjo so pri brežiškem GG mislili še pred časom kot na skupno naložbo. Na srečo so takrat kupili tudi primeren kanadski stroj, ki bi danes stal vsaj dvakrat toliko. V izdelavi so načrti, gradnje naj bi se lotili v dveh fazah. Ko bo končno zgrajena, naj ne bi šla v nič nobena iver, vsi sekanci bodo romali neposredno

v krško Tovarno papirja in celuloze.

Žaga je imela vso zimo polne roke dela. Tega ne bi bilo, če si ne bi pravočasno zagotovili zalog. Tako jim je prišlo prav tistih 5.000 kubikov hlodovine, ki so jo imeli na lesnem skladišču ob koncu minulega leta. Kasnejši dovoz lesa je oteževal sneg, sedaj pa omejitve cestarjev, ki zaradi kipenja cest

Sevniška žaga izvozi letno 5.000 kubikov lesa, za katerega iztržijo okrog 40 milijonov deviznih dinarjev. Kljub temu ugotavljajo, da jim pri sedanjih devizni politiki priteče le borih 7-odstotkov deviznih pravic! Sprašujejo se, kako poslovati, ko po drugi strani od njih vsakdo terja devizno soudeležbo.

OBRtna CONA, ALI... — V obrtni coni bo do konca pozidave parcel očitno več drugih kot pa krajanov, zaradi katerih naj bi se to območje ob stadionu imenovalo obrtna cona. Obrtniki in drugi krajanje Obrtne ulice in ceste Kozjanskih borcev pa so zelo enotni v obsodbi šoferjev Prevoza in Integrala, ker vztrajno uničujejo cesti, ki so ju zgradili sami...

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 25. februarja do 8. marca so v brežiški porodnišnici rodile: Bosiljka Vogrin iz Brezja — Gordana, Nevenka Kasupovič iz Kerestince — Majo, Nevenka Naglič iz Klak — Nenada, Terezija Kapusta iz Sp. Starega grada — Gregorja, Bernarda Hanzir iz Laduča — Mladena, Višnja Curman iz Samobora — Petro, Marijanka Bedič iz Brežic — Petro, Hikmeta Plevko iz Samobora — Branka, Anica Vlahovič iz Farkaševca — Valentino, Nevenka Zingor iz Farkaševca — Davorja, Elizabeta Smolej iz Starega Grada — Katjo, Jovanka Radič s Senovega — Milenka, Marica Horvat iz Samobora — Andrejo, Smiljana Grdovič iz Javorka — Sanjo, Mirjana Mršič iz Samobora — Marka, Marija Umek iz Rožnega — dečka, Zlata Kordić iz Samobora — dečka, Anica Klemenčič iz Prilip — Bojano, Marija Kranjčič iz Pišec — Marjana, Darja Jalovec iz Sobenje vasi — Petro, Dragica Krajič iz Zabukovja — Jureta, Marijana Šeketa iz Farkaševca — Ivana, Mira Udovič iz Kumrovc — Ano, Marija Mrgole iz Sevnice — deklco, Dragica Grdanjic iz Bregane — Ines, Marijka Dornik iz Brežic — Uroša, Marija Horjak iz Sevnice — Jureta, Ema Kušević iz Krškega — Gregorja, Greta Kuntarič iz Krškega — Matejo, Jasmina Milič iz Samobora — Martino, Mirjana Halilovič iz Samobora — Sabino. Čestitamo!

Krške novice

VRAŽEVERNOST? — Prvotno sklicana 13. seja občinskega komiteja Zveze komunistov ni bila sklepna zaradi neodgovornega odnosa nekaterih članov komiteja, kot smo zvedeli iz vabila za ponovni sklic seje. Ponovljena seja je bila sklepna, kratka in jedrnata. Če bi tisti člani, ki prvič niso prišli na sejo, vedeli, da bo trajala le poldruugo uro, bi bilo raznih opravičil in izostankov gotovo manj. Seveda, če ni koga le preveč prestrašila številka 13.

KDAJ PRIČETEK DELA V TOVARNAH PO 27. MARCU? — To se sprašujejo številni delavci, še bolj pa starši, ki bodo morali svoje otroke prebujati zelo zgodaj, tudi pred 4. uro, če naj bi jih še pravočasno odpravili v vrte, sami pa prišli v službo.

NAGRADNA UGANKA PUSTNIH NOVIC — V našem časopisu bomo objavili imena nagrajencev nagradne ugank Pustnih novic, ki objavljajo spodnji („nožni“) del fotografije z lanskega praznika posavskih vin v Kostanjevici in sprajujejo, čigave okončine so to. M — Agrokombinat bo prvonagrajencu izročil 20 litrov cvička, šampiona v svoji kategoriji — na 10. prazniku posavskih vin na Bizeljskem, drugonagrajencu bo pripadlo 10 l belega bizeljskega, šampiona lastnice Terezije Marjetič iz Krškega, tretjo nagrado, tisočaka, pa je prispevala turistično društvo Krško.

Sevniški paberki

„PO BUČELAH SE VIŽEJ“ — Pod tem geslom bodo konec tedna potekale slovesnosti ob 50-letnici sevniškega čebelarstva društva. Osrednja proslava dela visokega jubileja bo v soboto ob 11. uri v sevniški osnovni šoli. Društvo bo na tej proslavi razvil svoj prapor. Do ponedeljka bo v šoli čebelarska razstava. Odprta bo vsak dan od 8. do 18. ure.

TUDI POHVALE — Cestarji so občinjno prej deležni graje kot pohvale. Slednje prihaja iz treh krajevnih skupnosti mirenske doline: Krmelja, Šentanja in Tržišča. Tam pohvalo priznavajo zimski službi novomeškega Cestnega podjetja, Menjjo, da je bila kos obilnemu snegu v tej zimi. Celu v času največjega sneženja so avtobusi lahko dovažali delavce v Lisico in Metalno brez posebnih zamud.

ŠE EN PLES — Lep čas ni bilo toliko veselje in veseljačen kot minuli teden. „Ujme“ še ni konec. Konec tedna vabijo na tradicionalni rokometni ples v sevniški Partizan še rokometarji. Igrala bo znana skupina Ultimatt slačnico moped showa Simona Vodopivec.

V primežu pomanjkanja

Novomeška kulturna skupnost bo imela letos le bore 4 odst. več denarja — Tretjina za Jakčev dom in Dom kulture

NOVO MESTO — Tukajšnja občinska kulturna skupnost bo imela letos na voljo nekaj manj kot 64 milijonov dinarjev, pri čemer je upoštevanih tudi okoli 1,3 milijona dinarjev, neporabljenih lani. Denarja bo manj, kot je bilo pričakovati, zato bodo težave pri financiranju programov. Kaj dosti se stanje ne bo spremenilo niti po tako imenovani valorizaciji, do katere bo med letom skoraj zagotovo prišlo in ki naj bi tudi kulturni skupnosti navrgla nekaj več v mošnjo. Ker pa je ta čas še vse zavito v nešteto čejev, ne gre drugače, kot da se vsi sprijaznijo s temi dejstvi.

Vprašanje programov, ki so vsi po vrsti okleščeni do ravni, pod katero že grozi boj za golo preživetje te ali one ustanove oziroma dejavnosti, je bolj zapleteno še posebej zaradi tega, ker je tretjina letošnje vsote vnaprej oddana za ureditev Jakčevega doma in Doma kulture v Novem mestu, tako da ostaja za dejavnost le približno 43 milijonov dinarjev. Dve tretjini tega zneska bosta šli v blagajne dveh sklopov dejavnosti — knjižničarstva ter varstva naravne in kulturne dediščine, za vse drugo pa bo le kakih 10 milijonov dinarjev, štiri petine samo za ZKO in dejavnost Doma kulture. Mnogi lahko računajo komaj na kaj več kot drobiž, če ga bo sploh kaj ostalo.

Koliko denarja bo manjkalo, bo znano šele potem, ko bo kulturna skupnost sklenila z izvajalci kulturnih programov samoupravne sporazume o svobodni menjavi dela. Take sporazume bodo letos prvič uvedli s tem načinom razporejanja sredstev, zbranih namensko s prispevno stopnjo (od 1. aprila bo ta v novomeški občini 0,75 odst. bruto osebnih dohodkov), bodo iz prakse izginili še zadnji ostanki tako imenovane administrativne delitve (dotacije).

I. Z.

Vse se ustavlja pri denarju

V prenovljenem črnomaškem kulturnem domu program na lanski ravni

ČRNOMELJ — Črnomaški zavod za izobraževanje in kulturo združuje tri enote, matično knjižnico, delavsko univerzo in kulturni dom. Prav dejavnost slednjega pa je v zadnjem času, po obnovitvi, ki je bila zaključena februarja, v središču pozornosti, saj ljudje pričakujejo, da si bodo lahko ogledali v njem več kvalitetnih prireditev.

„Ljudje pričakujejo, da nas bodo sedaj obiskali slovenski poklicni gledališčniki, da bomo pripravili glasbene koncerte. Zavod sicer vse te prireditve lahko organizira, a finančno ni sposoben speljati abonmajskih predstav. To bi mu lahko uspelo le v sodelovanju z občinsko kulturno skupnostjo, ki pa na žalost prav tako nima dovolj denarja. Mogoče se bomo še kako znašli, a zaenkrat finančnega kritja za boljše prireditve nimamo,“ pravi Nada Blažič, direktorica zavoda.

To torej pomeni, da bo, tako kot pretekla leta, osnovna dejavnost Kulturnega doma kinematografska dejavnost. Poleg tega je bilo lani v njem še okrog 30 kulturnih prireditev, sej, predavanj. Dom je bil sicer dovolj zaseden, saj je samo filmske predstave obiskalo okrog 45.000 gledalcev, vendar se na zavodu zavedajo, da bi morali dvigniti

vsebinsko raven. Res pa je, kot trdi Blažičeva, da predvajajo filme, ki jih gleda vsa Slovenija, torej tiste, ki jih ponujajo po vsej domovini. In kar je še bolj res: kvaliteta filmov je povezana tudi s ceno najemnine, ki pa v kulturnem domu, ki že dlje časa posluša s težavami, ni tako nezamisljiva postavka.

Prav finančne težave bi morali v kulturnem domu po besedah Blažičeve reševati skupaj z občinsko kulturno skupnostjo. Slednja jih sicer rešuje v okviru svojih možnosti, ki pa so zelo skromne. To pove že podatek, da je v osnutku finančnega plana občinske kulturne skupnosti za letošnje leto za gledališke predstave v vsej občini namenjenih borih 20 tisočakov, za proslave in prireditve pa 75

tisoč dinarjev. Čeprav bo pomagala tudi ZKO, ki ima v osnutku plana namenjenih za svojo dejavnost milijon dinarjev, pa se pri Kulturni skupnosti zavedajo, da se bodo morali letos v glavnem zadovoljiti z ljubiteljsko kulturo, ki je mnogo cenejša od profesionalne.

M. BEZEK

SLOVENSKA MATICA OB SVOJEM JUBILEJU

LJUBLJANA — Slovenska matica praznuje 120-letnico delovanja. V počastitev tega jubileja bo danes izredni in slavnostni občni zbor, na katerem bodo pregledali tudi delovanje Slovenske matice v zadnjih dvajsetih letih. Violinist Tomaž Lorenz in kitarist Igor Saje bosta ob tej priložnosti izvedla koncert Handlovih, Giulianijevih, Štuhčevih in Ibervtovih skladb. Prireditve bo v dvorani Slovenske matice na Trgu osvoboditve.

UMETNIŠKI ATELJE

BREŽICE — Prejšnji teden je to posavsko mesto bogatejše za nov razstavno-prodajni prostor, ki se po notranji ureditvi in uporabi razlikuje od drugih. Odprla ga je znana brežiška oblikovalka Asja Valčič in v njem ponudila najrazličnejše svojsko oblikovane predmete iz stekla, lesa, bakra, medenine in keramike. V tem umetniškem ateljeju so na voljo predmeti za vsakdanjo rabo (kozarci, vaze, svetilke, nakit, svečniki, zapestnice itd.), ki pa s svojo estetsko obliko pomenijo nekaj več.

J. G.

Miroslav Kugler: LASTNA PODOBA — nekoliko starejša — v Brežicah udomljenega akademskega slikarja in upokojenega profesorja, ki praznuje letos svojo 70-letnico.

Stvaritve iz gline

V Kočevju razstavlja Tone Demšar

KOČEVJE — V Likovnem salonu v Kočevju so 5. marca v počastitev dneva žena odprli razstavo likovnih del akademskega kiparja Toneta Demšarja iz Ljubljane.

Kipar Tone Demšar se je po končanem študiju na slovenski likovni akademiji v Ljubljani odločil za oblikovanje v glini, ki so jo ljudje poznali že v prazgodovinski dobi in iz nje oblikovali predvsem razne praktične predmete, kot lonce, vrče, skledice in podobno. Že ti predmeti pričajo o umetniškem občutju, saj so bili izdelani in neredko tudi okrašeni ročno. Keramiko so poznale vse stare civilizacije: Egipt, Mezopotamija, Grki, Rimljani in drugi, tudi ameriška ljudstva.

Naši predniki, tudi v Ribniški dolini, so bili odvisni od dela svojih rok in lončarskih izdelkov. Poleg lončene posode so oblikovali razne igrače, piščalke, lončene konjičke, petelinčke in druge predmete, ki so kazali tudi umetniški čut oblikovalcev.

Kipar Tone Demšar je vse svoje likovno znanje in poznavanje

MONOGRAFIJA O FORMI VIVI

LJUBLJANA — Tu so nedavno predstavili monografijo o dvajsetletnem delovanju mednarodnega kiparskega simpozija Forme vive. Monografija, ki podrobno prikazuje rast in dosežke Forme vive na vseh štirih delovih — v Kostanjevici, Seči pri Portorožu, Mariboru in Ravnan na Koroškem — je skupno delo Staneta Bernika in Špelce Čopič.

Zakaj ni bilo vse narejeno?

Dolenjski muzej mora poročati kulturni skupnosti

NOVO MESTO — Zbirke in razstave v oddelkih Dolenjskega muzeja si je lani ogledalo 14.800 obiskovalcev. Največ, okoli 11.100, jih je bilo v Dolenjski galeriji, kjer se je zvrstilo kar dvajset razstav. Dobro je bil obiskan tudi oddelk NOB (okoli 7.500 obiskovalcev), medtem ko si je zanimive predmete v arheološki zbirki, ki je lani doživela novo postavitev, ogledalo nekaj nad 4.100 ljudi. V oddelku za kulturno zgodovino je bilo 2.300 obiskovalcev.

Vsega za lani načrtovanega programa muzej ni uresničil. Tako še vedno čakata na ureditev in otvoritev etnološka in kulturnozgodovinska zbirka, premaknilo pa se ni tudi v oddelku NOB, kjer za zdaj ni ne duha ne sluha o predvidenih tematskih postavitvah v okviru zbirke NOB. Izpadlo je tudi več razstav, med drugim retrospektiva Josipa Germa.

Skupščina občinske kulturne skupnosti se z neizpolnjevanjem programa Dolenjskega muzeja ni mogla molče sprijazniti, saj ji ne more biti vseeno, kaj in kako se (ne)delo z denarjem, ki ga je komu namenila. Še več, na marčevski seji, ko je beseda tekla o tako imenovanem zaključnem računu kulturne skupnosti za leto 1983, se je razprava o tem prevesila v zahtevo, naj Dolenjski muzej, hkrati pa tudi vsi drugi izvajalci kulturnih programov v novomeški občini, podrobneje obrazložijo, kako so izpolnili programe, in če jih niso, kaj je z denarjem, ki je bil zanje dan. Tovrstna poročila je treba izdelati in dostaviti kulturni skupnosti do 20. marca.

I. Z.

RAZSTAVA ŽENSKIH DEL

KOČEVJE — 38 žena in deklet iz kemične tovarne Melamin je na nedavni tridevni razstavi v sejni sobi te OZD prikazalo okoli 80 ročnih del, ki so jih izdelale z vezanjem, volzanjem, pletenjem, šivanjem, kvačkanjem, vmes pa so tudi tapiserije, gobelini in še kaj. „To je prva kulturna akcija v našem kolektivu po večletnem presledku“, je povedala Marija Sulman, ki je pred kratkim končala seminar za kulturne animatorje v delovnih organizacijah.

Pesnik pri trebanjskih ugankarjih

Zanimiv večer ugankarskega društva Domen s pesnikom Janezom Menartom

TREBNJE — Ugankarji pač rešujejo uganke. Križanke, rebusne, anagrame in kar je še takih reči. Včasih pod „navpično“, včasih pod „vodoravno“, ali v kombinaciji tega. Uganka je lahko nenavadna beseda z več pomeni, sestavljenka ali beseda, ki že na prvi pogled vzbuja dvoumje. Veliko tega ponuja tudi pesniško gradivo. Denimo, akrostih v magistralu sonetnega venca. To je skrito posvetilo, ki ga mora bralec sam odkriti. Kajpada zmore take zadeve ne le izjemno nadarjen, ampak tudi izredno spreten pesnik. Janez Menart je na primer v svojem sonetnem venecu ime izvoljenke tako spretno zakril, da pomeni razkritje tega imena že kar nekakšen podvig, vsekakor pa hud napor.

Srečanje ugankarjev s takim pesnikom oziroma z njegovimi pesnimi pomeni lahko zelo zanimivo prireditev, pri čemer navzoči pesnik z obrazlago vzro-

kov ali ozadja za nastanek takih ali drugačnih verzov lahko bistveno pripomore k še boljšemu razumevanju same poezije. To se je potrdilo tudi 9. marca v avli stare trebanjske osnovne šole, ko je bil znani slovenski pesnik in prevajalec Janez Menart gost ugankarskega društva Domen.

Seveda ugankarji tega pesnika niso povabili zato, da bi jim razlagal svoje pesmi, ker bi bile rebusoidne. Nikakor ne zato, saj je Menartova pesniška beseda tako jasna, neposredna in razumljiva, da nekatere v beg od preprostosti in neposrednosti zagledane literarne teoretike to celo moti, pač pa zavoljo humorne iskivosti, ki jo Menart dostikrat dosega tudi s hoteno uporabo takega besedja in besednih zvez, da z njimi do maksime doseže svoj glavni namen: jasno in nedvoumno ironijo ali satiro. To kajpada ne ve-lja za njegove resne, lirske stva-

ritve, kot pravi sam, marveč za tisti del njegovega opusa, kjer je dal duška svoji sarkastično-humorini in ironiji vdani naturi.

Večer je potekal tako, da je Menart sam bral svoje pesmi, ugankarji društva Domen pa so v nekaterih odkrivali ugankarske elemente. Pesnik jim je pri tem pomagal, s čimer je seveda dovolil nekoliko daljši pogled v svojo pesniško delavnico. Prej ko slej pa je bil to predvsem literarni večer, eden najboljših, kar so jih doživeli v Trebnjem, na katerem ni bilo čutiti pregade med pesnikom in poslušalci, in kjer se je ves čas zdelo, da so obiskovalci od vsega začetka sprejemali Menartovo poezijo za svojo. Bržčas je v tem spoznanju tudi odgovor na vprašanja, zakaj so bile Menartove pesniške zbirke tako hitro razprodane, zadnja, „Statve življenja“, celo v vseh ponatisih.

I. ZORAN

Nakupi knjig daleč za normativi

V študijski knjižnici Mirana Jarca lani porasla knjižna izposoja

NOVO MESTO — Oddelke študijske knjižnice Mirana Jarca je lani obiskalo okoli 53.500 bralec ali le 1.500 manj, kot so načrtovali. Izpad se je pojavil zato, ker je ljudska knjižnica zaradi selitve nekaj časa moteno poslovala. Navdave razveseljiva je bila izposoja. Podatki povedo, da je študijska knjižnica izposodila nad 112.000 knjig (natančno 2.270 več, kot je predvidevala) in kakih 19.000 enot periodik. Po tej statistiki je povprečno vsak prebivalec novomeške občine prebral dve knjigi.

Ludi nakup novih knjig je bil glede na denarne možnosti zadovoljiv. Študijska knjižnica je v ta

namen porabila 1,8 milijona dinarjev in s tem precej „pomladila“ svoje fondre. Kljub precejšnji vsoti

TRIO IGRAL NA OTVORITVI — Dolenjski klavirski trio, ki deluje v okviru glasbene šole Marjana Kozine, je nastopil v petek zvečer ob otvoritvi likovnih del Mirne Pavlovec v Dolenjski galeriji. Sestavljajo ga: Anton Čorbich (violina), Jurica Grakalič (violončelo) in Cvetka Hribar (klavir). (Foto: J. Pavlin)

Krajine, toda drugačne

V Dolenjski galeriji razstavlja akademska slikarka Mirna Pavlovec iz Škofje Loke — Ubranost barv

NOVO MESTO — Za novejšo umetnost bi lahko rekli, da išče rešitve v ravnotežju med dvodimenzionalnostjo ploskve in iluzionistično odslikanim predmetom. Odzveti predmetu iluzijo in jo narediti za predmet slikarstva pomeni Mirni Pavlovec, mladi akademski slikarki iz Škofje Loke, ustvarjanje novega likovnega prostora. Ko sledimo slikarkinemu čustvenemu, kontemplativnemu svetu, spoznamo, da omogoča opazovanje pokrajine posebno doživlje. O tem pričajo odločne, vendar nenasilne, skoraj nežno odslikane poteze, prosajni barvni nanosi, enovita ubranost barvnih tonov. Kljub drugačnemu pojmovanju svetlobe in prostora ni dinamika slikarkinih slik z ničemer okrnjena. Z jasno vzpostavljeno odnosa med naravo in likovno govorno se avtorica izogne sleherni spekulaciji. Slika polno zaživi, manj občutljivega gledalca pritegne njena estetska prefinjenost, zahtevnejšega pa slikovni medprostor. Lahko povemo drugače: ni dovolj, da oko samo zaobjame sliko, marveč jo mora „predreti“. V tem je podan pomen

teh slik, določena je njihova „simfonična“ govorica, to pa je, se zdi, največ, kar more umetnost storiti za človeka. Svet, ki ga Pavlovecova likovno interpretira, je geografsko omejen, a slikarke ne utesnjuje. Nasprotno, omogoča ji izhodišče, da lahko preobraža slikarsko krajino, to pa je kar večino aktualno vprašanje.

L. M.

PRIVLAČNE RAZGLEDNICE

NOVO MESTO — Dolenjski muzej je izdal serijo osmih barvnih razglednic izbranih arheoloških eksponatov iz svoje zbirke. Barvne diapozitive zanje je izdelal fotograf Srečo Habič, natiskala pa jih je tiskarna v Novem mestu. Arheološke razglednice so obogatile ponudbo Dolenjskega muzeja njegovim obiskovalcem in hkrati širijo zanimanje za kulturno dediščino, ki jo hranijo njegove zbirke.

kultura in izobraževanje

Nič za dvorane

NOVO MESTO — Svoječasno bi bili Šentjernežani do smrti zamerili vsakomur, kdor bi se dvignil proti zidavi njihovega kulturnega doma. Zada, ko je postalo vzdrževanje takih objektov drago, zanj pa tudi ni denarja, so hvaležni okoliščinam, ki jim niso dovolile uresničiti načrta. Namesto tega je v okviru šole zrasla večnamenska dvorana, uporabna tudi za kulturne prireditve, vse skupaj pa je znatno cenejše.

Vprašanje kulturnih domov in dvoran, njih zidave ali obnove, je zadnje čase, ko ni denarja niti za dejavnost, še bolj pereče. Seveda se zaradi neurenjenosti in opremljenosti kulturnih prostorov dogajajo neljube zadeve, da prireditelji odgovorjujejo nastope različnih skupin. Do tega je, kot je bilo slišati na zadnji seji skupščine občinske kulturne skupnosti, že nekajkrat prišlo zlasti v nekaterih manjših krajih oziroma krajevnih skupnostih. Pripetljaji so še bolj boleči, ker v takih krajih ne uživajo kulturnega obilja.

Ob tem pa ostaja nerazveseljeno dejstvo, da denarja za urejanje in opremljanje kulturnih prostorov novomeška kulturna skupnost nima. Razlog je preprosti: prednost je dobilo pokrivanje stroškov za obnovljeni Dom kulture in za ureditev Jakčevega doma, ki naj bi ga, kot je predvideno, odprli letos poleti ob 85-letnici Jakčevega rojstva. Za ti dve nalogi je finančni načrt kulturne skupnosti odmeril okoli 21,6 milijona dinarjev ali kar tretjino vseh sredstev, ki jih bo ta interesna skupnost smela zbrati letos.

Letos ni torej za ostalo investicijsko vzdrževanje kulturnih prostorov v novomeški občini kaj pričakovati. Možnosti pa bodo spet prihodnje leto. Kdo bo kaj dobil, bodo določili potem, ko bo posebna komisija ponovno opravila pregled vseh kulturnih prostorov v občini in predlagala vrstni red.

I. ZORAN

VILKO ILC

Pred ustanovitvijo V Novem mestu kmalu nova kulturna organizacija

NOVO MESTO — Kaže, da je konec prekanja o tem, kakšen pravni status naj ima Dom kulture, in da se je tehnična nagnila v prid predlogu, naj postane Dom kulture nova samostojna kulturna delovna organizacija. Skupščina občinske kulturne skupnosti je imela dokumentacijo, potrebno za ustanovitev, že v obravnavi, a jo je na predlog izvršnega sveta, ki je zahteval proučitev možnosti za povezavo vseh kulturnih ustanov v kulturni center, začasno umaknila z dnevnega reda. O ustanovitvi Doma kulture bodo delegati obeh zborov skupščine kulturne skupnosti spet in bržčas tudi dokončno sklepali na seji, ki bo predvidoma še ta mesec. Po vsem sodeč, komisija, ki je proučila možnosti za kulturni center, ni našla pravih argumentov za ustanovitev takega centra in je ponovno podprla predlog za ustanovitev Doma kulture.

KDO SI JE PRILASTIL
PLOČEVINO

Zgodilo se je pred poldrugim mesecem. V Dragi, pol kilometra oddaljeni od Damlja, imam pripravljeno veliko drv za kurjavo. Drva sem pred močo zaščitil tako, da sem jih pokrpal s staro pocinkano pločevino. In našel se je nekdo z dolgimi prsti ter odpeljal vseh šest kosov pločevine, ki sicer ni bila vredna več kot štiri tisočake, drva pa je vseeno dobro ščitila. Toliko poštenja v tem nepridipravnem najbrž ni, da bi mi pločevino vrnil, zato mu želim, da pri uporabi pločevine ne bi bil povsem brez skrbi, saj zvedavam sosedom ne bo lahko pojasnil, kje je dobil pločevino, kakršno je nekdo ukradel meni.

FRANC ŽLENER
Damelj 6

RADI PLEŠEMO

Učenci, ki smo redno obiskovali plesne vaje, smo imeli 1. marca zaključek, na katerem smo izbrali najboljši plesni par. To sta bila Andreja Miketič in Milan Šuštaršič. Prvi trije se bodo udeležili tekmovanja v Novem mestu.

JANJA MATKOVIČ
OŠ Črnomelj

Ljudje, kam gremo?

Znanka, ki je pred 12 leti odšla v pokoj iz znane novomeške delovne organizacije, mi je pred dnevi povedala, da so jo letos prvič povabili na srečanje nekdanjih delavk tega podjetja, prirejeno pred 8. marcem. Za „krivca“ povabila šteje pomenek, ki ga je imela pred meseci z nekdanjim sodelavcem. Ta se je čudil, zakaj je ni več blizu, ko pa mu je povedala, da je po upokojitvi niso niti enkrat povabili v svojo sredo, ni mogel verjeti. Da ne bi užalila mlajših in novih delavcev v podjetju, je na srečanje šla, čeprav z grenkimi občutki „odpisnega“ pozabljenega človeka.

Hkrati pa berem v zagrebškem Večernjem listu, ki je izšel 12. marca:

„Zagrebčanka Barbara Langauer, upokojenka, nam piše, da jo je te dni, za praznik 8. marca obiskala skupnica njenih nekdanjih kolegov, delavcev zagrebške tovarne baterij Croatia. Pred 27 leti sem odšla v pokoj po 34 letih delovne dobe. Stara sem 81 let, ležim bolna v postelji, ta tovariška, človeška pozornost pa mi je privabila solze v oči... Njihov obisk me je spomnil na najlepša leta mojega življenja... Cvet, podarjen ob obisku, prinaša toliko veselja...“ nam piše upokojenka.

Berem in primerjam: 12 let nič. Molk in odtujenost, mrzli, odbijajoči presekani stiki z nekdanjim sodelavcem in delavcem, ki nikoli ni gledal na uro, če je šlo za podjetje.

In tu: cvet še po 27 letih, obisk, topel stisk roke bolnici in prijateljska, odprta beseda, ki prinaša zahvalo in neprepeljivi občutek tihe sreče, da nisi pozabljen.

Ljudje — kam gremo?
Tg

MLADI DOPIŠNIK

PROSLAVA OB
DNEVU ŽENA

Dan žena smo v Adlešičih počastili s proslavo v kulturnem domu. Nastopili so učenci podružnične šole, člani dramske skupine in tamburaši. Tako smo se materam in ženskam sploh ob njihovem prazniku zahvalili za nenehno prizadevanost, ljubezen...

NATAŠA ŠPEHAR
novin, krožek
OŠ Črnomelj

GRIBELJCI PRIŠLI
DO TELEFONA

Številni prebivalci Gribelj so dolga leta čakali na telefon. Pred dvema letoma ga je dobilo le 20 vaščanov, drugim pa so ga obljubili za čez nekaj mesecev. Pred kratkim se jim je dolgoletna želja končno izpolnila, tudi oni imajo zvezo s svetom.

ROMANA BRINC
OŠ Črnomelj

ŠPORTNI DAN

Minuli torek in sredo smo imeli športni dan. Tekmovali smo v smučanju in sankanju ter v igrah na snegu. Dan je minil brez zlomov, zato smo bili zadovoljni.

MATEJA PAVLINIČ
OŠ Črnomelj

TEDEN FILMA

V Črnomlju smo imeli teden jugoslovanskega filma. Filme smo si ogledali tudi osnovnošolci. Videli smo filme Halo, taksi, Nekaj vmesnega, Cifra-žok, Igmanski pohod, Očka za določen čas in Še tokrat. Bili so mi všeč.

META RAJINA
OŠ Črnomelj

PRAZNOVANJE V KS
„KANDIJA GRM“

Ženske naše KS smo bile prijetno presenečene, ko smo prejele vabilo mladinske organizacije iz naše skupnosti, da nas ti v okviru praznovanja 8. marca vabijo na prireditev v soboto, 10. marca. Prireditev je izredno lepo uspela. Po zaključku programa smo ob zvokih glasbe in spremljajoči harmonike zapele več partizanskih in narodnih pesmi. Zaplesale skupaj z mladinci od „pogle“ do „kola“. Izražale smo zadovoljstvo ob tem, da so se mladinci za ta naš praznik izredno izkazali. Uspeho jih je spraviti v dobro voljo in veselje skoraj polno dvorano prisotnih žensk. Mladi so dovolj zgovorno dokazali, da spoštujejo naš praznik, zato jim v imenu nas vseh prisotnih izrekamo hvala in ključno na ponovno snidenje prihodnje leto.

VIDA KIRN

PRISRČNO,
ČEPRAV SKROMNO

NOVO MESTO — V domu KS Žabja vas so v soboto krajani slovesno počastili 8. marec. Stem so se spomnili zaslug žena nekoč in danes, največja pozornost pa je bila vsekaror posvečena delovanju bork in aktivistik NOB. Po kratkem uvodu tov. Štavorharja kot predstavnika vseh družbeno političnih organizacij so cibicani presenetili s prisrčnim in skrbno izbranim kulturnim programom. Vse prisotne so v spomin na ta dan dobile šopek pomladnih cvetic in skromno darilce, delo najmlajših članov DPM, to društvo pa se je predstavilo še s kopicico ročno izdelanih zanimivosti za prodajo. RK KS je poskrbel za malico. Gostje so nazadnje še zaplesale ob zvokih domačega mladinskega ansambla „Spomin“.

DPM in krajani Žabje vasi so s to slovesnostjo dokazali, da je mogoče tudi s skromnimi sredstvi ter kančkom domiselnosti in poštrevnosti ustvariti prijetno vzdušje, ki bo vsem ostalo v nepozabnem spominu.

ROSANA PESTNER
Na tratah 7
Novo mesto

So peki res edini krivec?

Povzetek pojasnila o tem, kako teče naročanje kruha, katerega v Novem mestu zmanjkuje

Trgovci stalno obtožujejo peke, češ da so oni krivi, ker v Novem mestu zmanjkuje kruha. Peki menijo drugače, zato je njihov direktor Bogomir Kralj na več ustreznih naslovov poslal izčrpno pojasnilo, iz katerega povzemamo bistvene podatke, ki govorijo, da peki storijo vse, kar je v njihovi moči, da kruha ne bi zmanjkovalo.

Kruh za naslednji dan trgovine praviloma naročajo po telefonu ali pa naročilo vpišejo na dobavnico ob dostavi kruha. Še isti dan, popoldan ali zvečer do 21. ure, stranke naročilo lahko dopolnijo. Naročilo kruha imajo možnost spremeniti še naslednje jutro od 7. do 8. ure, ko kruh šele mesijo. Pred večjimi prazniki je čas za spremembo naročila celo do 9. ure.

Vsak dan peki pripravijo 450 kg kruha več od skupnega naročila. Iz te zaloge je mogoče dobiti kruh med 11. in 13. uro. Če te zaloge ne prodajo trgovinam, jo naslednji dan oddajo obratom družbene prehrane, ti pa se

starega kruha otepajo, zato peki omenjene zaloge, ki gre na njihov račun, ako je ne prodajo, ne morejo povečati.

Posebni trgovini za prodajo kruha v Novem mestu dovažajo kruh tudi v popoldanskem času, a samo v primeru, če se izkaže, da bo do konca delavnika trgovini zmanjkalo kruha. Če drugim strankam kruha zmanjka, ga lahko dobijo tudi popoldne, le da morajo same poskrbeti za prevoz.

Od 1. marca dalje bodo peki ob sobotah naredili 500 kil črnega kruha za posebno prodajalno. Po 11. uri bodo ta kruh lahko dobile tudi druge stranke, ako bodo v posebni prodajalni menili, da do 18. ure ne bodo mogli prodati vsega.

Kot rečeno, bi peki le v svojo škodo lahko naredili več kruha za zalogo. Kruh ki ostane, je sicer primeren za drobtine, a tudi te imajo rok trajanja. Peki ustrežajo strankam tudi tako, da jim posušijo, zmeljejo in spakirajo kruh, ki je strankam ostal. A neomejenih količin kajpak ne morejo vzeti v predelavo, saj se kruh prej pokvari, kot pa ga posušijo.

TELEVIZIJSKI SPORED

16. III.
petek
1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Pravljiča, Nemščina, Odmor, Balada o Romih, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Zgodovina, Risanka, Iz naših krajev, Mali program, Risanka, Velikani svetovne književnosti (Heine), Zadnje minute
17.20 POROČILA
17.25 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: PORABSKI SLOVENC, dokumentarna oddaja
17.55 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladino
18.25 OBZORNİK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 TURIZEM, MOŽNOST IN PRILOŽNOST: TURIZEM EN SAM.

PONUDB IN POVPRASEVANJA
PA NESKONČNO, izobraževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 NASELBINSKA KULTURA NA SLOVENSKEM, dokumentarna oddaja
20.35 NE PREZRITE, kulturna oddaja
20.50 URA Z AGATHO CHRISTIE, oddaja iz angleške nanizanke
21.40 DNEVNIK
21.55 UBIJTE CHARLIEJA WARRICKA, ameriški film
Naslovni junak je s pajdaši oropal banko, v kateri je imela „umazan“ denar mafija. Ta je ukazala ubiti roparja... in tako se začne veliki lov. Film je izredno napet, zato kljub pozni uri ne bo nihče zaspal pred malim zaslonom. L. 1973 ga je posnel Don Siegel, igrajo pa Walter Mathau, Joe Don Baker, Felicia Farr, Andy Robinson, John Vernon, Sheree North in drugi.

17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Vrtoglavlci — 18.15 Utrujenost, bolčen sodobnega človeka — 18.45 Silhouette (zabavnoglasbena oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 In kam gre glasba... — 20.45 Zagrebška panorama — 21.00 Prizori iz prejšnjega stoletja (dokumentarna oddaja) — 21.50 Nočni kino: Mačka in miš (ameriški film)

ZAGREBA 1
16.30 Video strani — 16.40 TV v šoli: Nemščina, Balada o Romih — 17.40 Poročila — 17.45 Vrtoglavlci — 18.25 Kronika občine Reka — 18.45 Aktualnosti — 19.30 Dnevnik — 20.00 Marlowe (oddaja iz ameriške nanizanke) — 20.55 Bodite z nami (zabavnoglasbena oddaja) — 21.40 Dnevnik — 21.50 Gost urednik

17. III.
sobota
1

8.10 POROČILA
8.15 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: KONJ, OD KATEREGA SO PADALA ZLATA JABOLKA
8.35 CIBAN, DOBER DAN: NE-NAVADNA TRGOVINA
8.55 MESEČEK, beograjska oddaja za otroke
9.25 GLASBA ZA KITARO
9.55 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: PORABSKI SLOVENC, dokumentarna oddaja
10.25 SMUČARSKI POLETI, prenos iz Oberstdorfa
13.15 NASELBINSKA KULTURA NA SLOVENSKEM, dokumentarna oddaja
16.00 POROČILA
16.05 OBIČAJI ESKIMOV, kanadski

dokumentarni film
17.00 LOKOMOTIVA : BUDUČNOST, prenos rokometne tekme za ženske
18.30 SKRIVNOSTNI SVET ARTHURJA CLARKA: JEZERSKE POSASTI angleška dokumentarna oddaja
19.00 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ZAMEJCI V CANKARJEVEM DOMU, prenos prireditve
21.05 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.25 VELIKA MAHINACIJA, ameriški film
Po znameniti aferi Watergate se ameriška literatura, film in televizija pogosto lotevajo demokratičnosti tamkajšnjega političnega sistema. S tem se ukvarja tudi film, ki ga je zredil Jeremy Paul Kagan, zasebnega detektiva, ki raziskuje zakulisje predvolilne kampanje, igra Richard Dreyfuss, ob njem pa v glavnih vlogah nastopata še Susan Anspach in Bonnie Dedelia.
23.10 POROČILA

14.45 Test — 15.00 Resnično življenje grofa Dracule (romunski film) — 16.40 Nevarnost nad Dartmurom — 17.55 Trije duhovi (televizijska drama) — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Kvakva top (zabavnoglasbena oddaja) — 20.30 Plesnik morja — 21.15 Poročila — 21.20 Športna sobota — 21.45 Verdijevo življenje (oddaja iz italijanske nadaljevanke) — 22.55 Poezija

ZAGREB 1
8.35 TV v šoli: Koledar, Galerija sodobne umetnosti v Zagrebu, Plovnost naših rek, Poštni nabiralnik, TV gledališče, Poročila — 10.25 Smučarski poleti (prenos iz Oberstdorfa) — 16.15 Sedem dni TV — 16.45 Poročila — 16.50 Koledar — 17.00 Lokomotiva : Budućnost (prenos rokometne tekme za ženske) — 18.15 Mali koncert — 18.30 Naša večna mladost (dokumentarna oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Igrani film — 21.45 Dnevnik — 22.00 Opatija 84 (festival zabavne glasbe)

nedelja
1

8.10 POROČILA
8.15 ŽIVŽAV, otroška matineja
9.05 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladino
9.35 O. David: PESEM
10.25 SMUČARSKI POLETI, prenos iz Oberstdorfa
13.15 625, oddaja za stik z gledalci
14.25 POROČILA

14.30 POSNETEK FESTIVALA ZABAVNE GLASBE OPATIJA 84
16.00 MOSTOVI, oddaja za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost
16.30 DOGODIVŠČINE PSA GORA, japonski film
18.05 ŠPORTNA POROČILA
18.20 50 LET PLANICE, dokumentarna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 M. Krleža: V TABORIŠČU, 2. del zagrebške televizijske drame

21.15 ŠPORTNI PREGLED
21.45 SECESIJA NA SLOVENSKEM, reportaža o razstavi v ljubljanskih Arkadah
22.20 POROČILA

15.30 Nedeljsko popoldne — 17.35 Kamniti cvet (sovjetski film) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Mladost telesa (angleška dokumentarna oddaja) — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Nicholas Nickleby (oddaja iz angleške nadaljevanke)

19. III.
ponedeljek
1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Povej mi, povej, Slovaščina, Madžarščina, Grozd v barvi, Književnost NOB, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Začetki pismenosti in razvoj stare književnosti, Risanka, Slovaščina, Mali program, Risanka, Velikani športa in olimpijske igre

17.20 POROČILA
17.25 MESEČEK
17.55 SPOZNAVANJE NAŠE NARAVNE DEDIŠČINE: POHORJE, dokumentarna oddaja
18.25 PODRAVSKI OBZORNİK
18.40 PET MINUT ZA REKREACIJO
18.45 ZDRAVO, MLADI
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 John Gay: KLA VIR GOSPE CIMINO, ameriška televizijska drama
21.35 SPOZNANO NEZNANO, od-

22.00 DNEVNIK
22.15 VEČER Z ANSAMBLOM KRALJEVEGA BALETA IZ LONDONA

16.30 Alkar: Bosna (prenos košarkarske tekme) — 18.15 Knjige in misli — 18.45 Vrnitev k starim popevkam — 19.30 Dnevnik — 20.00 Folk parada — 20.50 Revolucija, ki traja (dokumentarna oddaja) — 21.35 Zagrebška panorama — 21.50 Iz koncertnih dvoran

21. III.
sreda
1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Pomlad, Življenje v mlaki, Odmor, Socialistična revolucija v Jugoslaviji, Učenje, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Biologija, Risanka,

kumentarna oddaja o vesolju
17.30 POROČILA
17.35 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: PEHTA IN BEDANC
17.55 TEKMOVANJE GLASBENIH AKADEMIJ V ROVINJU
18.25 CELJSKI OBZORNİK
18.40 MALI SVET: KO ZBOLI ZOB
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 C. Dieckens: ŽIVLJENJE IN DOGODIVŠČINE NICHOLASA NICKLEBYJA oddaja iz angleške nadaljevanke
21.00 MEDNARODNA OBZORJA

19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: ČAS MAŠČEVANJA, argentinski film
21.55 DNEVNIK
22.05 OMIZJE

17.25 Dnevnik — 17.45 Smogovci — 18.15 Tehnološki razvoj SFRJ — 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč — 19.30 Dnevnik — 20.00 Umetniški večer — 22.30 Zagrebška panorama

Martin Mejerle

Zdaj, na pragu pomladi, ko se bo narava prebudila, je ugasnilo življenje tovarišu Martinu Majerletu tu z Mirne. Rodil se je 11. 11. 1930 kot peti otrok med osmimi v Vojni vasi, v sosednji Beli krajini. Neskrbno mladost mu je prekinila vojna vihra in kot vsi napredni in zavedni Slovenci je družina, iz katere je izhajal, sodelovala na strani NOB.

Ključavničarskega poklica pa se je izučil v Stora in Belokranjski železnicolivarni. V tem času se je srečal tudi z aktivnim političnim delom v celici SKOJ. Bil je udeleženec MDA Šamac — Sarajevo in Sežana — Dutovlje. Kasneje mu je okrajni komite mladine zaupal delo mladinskega inštruktorja. Po končani obveznosti v JLA, ki jo je služil v oficirski tankovski tehnični šoli, se je ponovno zaposlil v delu je stalno napredoval in 1960. leta opravil izpit za VKV ključavničarja. Opravil je tudi šolo za varnostnega tehnika.

S 1. majem 1965 je združil delo v KPD Dob — IO POHORJE. Opravljal je delo in naloge iz varstva pri delu. Poleg tega se je uspešno vključil v vzgojo in prevzgojo delikventnih oseb v osnovni šoli za odrasle in poklicni šoli kovinskih strok. Od 1. julija 1971 je opravljal delo in naloge vodje tehnične kontrole. Tudi te naloge je opravljal s polno odgovornostjo, strokovno in dosledno. Svoje osebne interese pa tudi družinske je vedno podprejal družbenim interesom. To dejstvo potrjuje tudi njegova aktivnost v DPO, v sindikatu in ZK. Tudi v naši delovni skupnosti je opravljal funkcije v OO ZSS in OO ZKS. Zaradi njegove neposrednosti in odločnosti smo ga tudi pri tem delu upoštevali, nazadnje v funkciji člana OK ZKS in člana KK. Svoje izredno zadovoljstvo pa je našel pri usposabljanju in vzgoji članov teritorialne obrambe, kjer je kot kapetan I. razreda uspešno prenašal znanje na mlajše.

Ze 15. novembra lani nas je obvestil da bo prenehal z delom, ker bo 30. aprila 1984 izpolnil pogoje za upokojitve. Računalni smo, da se bomo poslovili, a ne tako, kot je hotela usoda. Lik dobrega delavca in iskrenega tovariša nam bo ostal v trajnem spominu.

DELOVNA SKUPNOST IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE KPD DOB PRI MIRNI

ENAKOST V SIROMAŠTVU

„Nakopičeni padec realnih osebnih dohodkov v razdobju od 1980 do 1983 je okoli 25 odstotkov, s čimer smo osebne dohodke pripeljali do linije socialne ogroženosti in do tiste črte, na kateri delavec, če jo prekoračimo, izgubi spodbudo za delo in povečanje produktivnosti,“ je izjavila Milka Planinc decembra lani, ko so v skupščini Jugoslavije sprejemali letošnjo resolucijo o gospodarskem razvoju.

Po najnovejših podatkih je povprečen Jugoslovan, zaposlen v družbenem sektorju, prejel novembra lani 18.336 dinarjev osebnega dohodka. Delavec v negospodarstvu je po statističnih pokazateljih zaslužil na mesec okoli 2.000 din več kot njegov tovariš v gospodarstvu. Padanje življenjske ravni je različno razporejeno. Po najnovejših podatkih najteže dohajajo draginjo družine, katerih člani so zaposleni v gradbeništvu. Povprečni gradbeniški družini je decembra lani za zagotovitev normalnega življenja manjkalo kar 38 odstotkov denarja.

Ko razpravljamo o delitvi osebnih dohodkov, kot po nekakšnem pravilu govorimo predvsem

o socialnih razlikah, manj pa o uravnilovki, čeprav je slednja v zadnjih nekaj letih dobila tolikšen obseg in pomen, da lahko govorimo o „enakosti v siromaštvu“.

Zelo redke so delovne organizacije ali ustanove, kjer je razmerje med najmanjšim in največjim osebnim dohodkom večje od 1:4. Če gremo po teh stopinjah naprej, kaj lahko izračunamo, da ima na primer predsednica zvezne vlade Milka Planinc samo trikrat večjo plačo kot snažilka v boljšem podjetju. Seveda s tem nočemo povedati, da snažilka zasluži preveč, ampak kako slabo je plačano delo na odgovornih položajih.

Po drugi strani pa spet dvignemo vik in krik, če se zve, da so nekje, recimo, zaslužili po 100.000 din na mesec. Rezultati dela in pogoji, pod katerimi je bil tak ali podoben denar zaslužen, nas prav nič ne zanimajo, zaslepljeni vpiljemo o asocijalnosti in apolitičnosti.

Uravnilovka pa ni znacina samo za podjetja ali panoge. Dobila je tudi širše družbeno obeležje. Novembra lani povprečni osebni

dohodek v Sloveniji ni bil dvakrat večji kot na Kosovu, čeprav se natanko ve, da je bil slovenski družbeni proizvod v istem mesecu nekajkrat večji od kosovskega. Podobno anomalijo lahko zabeležimo tudi v manj razviti Bosni in Hercegovini, ki je imela novembra lani večje povprečne osebne dohodke kot razvita Srbija brez pokrajin. Vsi hočemo biti enaki, ne ve se več, kdo je produktiven in kdo ne, kdo uživa sadove svojega dela, kdo tujega. V takšnih razmerah vedno potegne najkrajšo tisti, ki je najboljši.

O slabih posledicah uravnilovke pri osebnih dohodkih priča tudi podatek, da so v zadnjih nekaj letih v Jugoslaviji osebni dohodki padali hitreje kot produktivnost dela. To odločno govori v prid teze, da so osebni dohodki tako majhni, da z njimi ne moremo vplivati na produktivnost. V normalnih okoliščinah so seveda osebni dohodki glavni vzvod za regulacijo produktivnosti.

Je produktivnost pri nas lahko večja? Seveda je lahko, vendar ne za toliko, kot si zamišljajo teoretiki. Kaj bomo s tehnološkim

presežkom v domala vseh naših dejavnostih, še posebej pa negospodarskih? Ob normalni ali večji produktivnosti vsi danes zaposleni ne bi imeli dela. Brez dela pa ni osebnih dohodkov. Toda kdo si upa dregniti v ta osir?

Nekateri trdijo, da je bilo štiriletno realno padanje osebnih dohodkov napor, ki bi si ga lahko prihranili. Zaposleni so skorajda brez haska prejeli tanjše ovojnice, saj padanja realnih osebnih dohodkov niso spremljali ekonomski ukrepi, ki bi v enaki meri zmanjšali povpraševanje in inflacijo. Slednja je naraščala z neslutnim tempom, poslednja štiri leta so najbolj inflatorna v povojni zgodovini Jugoslavije. Zato niso redki ekonomisti, ki trdijo, da ima naša inflacija „sistemski značaj“ in da jo posamezni uspehi, kot je na primer padec realnih osebnih dohodkov, ne morejo obrzdati.

Seveda se ob tem takoj zastavi vprašanje, koliko so nas stale in nas še stanejo sicer dobljene bitke, za katere pa vnaprej vemo, da ne bodo odločile vojne.

M. BAUER

POJASNILO, KI GA NI BILO

V Prilogi Dolenjskega lista, ki je izšla 1. marca letos, je Mira Ivanovič s Pokrajinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, javno, obširno in na najbolj vidnem mestu opozorila, kakšna sila se dela naravi z regulacijo potokov Podturnščice in Obrščice v občini Črnomelj. Avtorica, za katero seveda stoji strokovna ustanova, med drugim trdi, da so bili idejni in celo izvedbeni projekt regulacij izdelani brez potrebnih poprejšnjih študij in da nosilci planiranja (Kmetijska zadruga, Kmetijska ze-

mljiška skupnost in Vodno gospodarstvo) očitno niso bili seznanjeni z vodenjem postopka za tako velik poseg v naravo.

Človek je kruto posegel v naravo in pri tem kršil tako zakon o varstvu naravne in kulturne dediščine (Uradni list SRS, št. 1/81), kot tudi temeljne zakone narave. Ivanovičeva navaja, da so z regulacijo Podturnščice in Obrščice uničene ali ogrožene v Sloveniji edinstvene rastlinske znamenitosti. Na območju Podturnščice so bila

odkrita za slovensko floro zelo pomembna rastišča redkih in ogroženih rastlinskih vrst, ki so jih nekatere slovenske občine zaščitile z odlokom. Avtorica v obrambo narave nadalje piše, da je ogroženo območje zelo zanimivo tudi za zoologijo. Meandri, vlažne depresije, brezovi gaji in dolina v celoti nudijo zatočišče ogroženim in redkim živalskim vrstam, ki so se umaknile urbaniziranemu okolju. Mira Ivanovič v imenu uradne ustanove, ki ima zveneč naslov Pokrajinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, trdi nič manj in nič več, kot da gre za boleč, krut, nesmiseln in protizakonit poseg v naravo, ki mora spraviti v začudenje in jezo vsakega ornitologa, botanika, zoologa, ekologa in vse tiste, ki cenijo naravo.

Danes je 15. marec, vendar se še nikomur ni zdelo vredno stvar pojasniti, oziroma javno odgovoriti Miri Ivanovič in ustanovi, ki jo zastopa. Lahko bi celo rekli, da se nikomur ne zdi vredno odgovoriti javnosti. Drugače si namreč molka Kmetijske zadruge, Kmetijske zemljiške skupnosti in Vodnega gospodarstva ne znam razlagati.

Ali pa se tu morebiti dogaja nekakšen premočrten napredek v obliki kot z ravnalom potegnjenih regulacijskih jarkov, v katerih bo ubogljivo izhlapevala voda, vsekoli pa bodo valovila polja in brneli z nafto dobro napojeni traktorji. Kaj, hudiča, pa hočejo tisti „zeleni“? Naj gre k vragu njihov zaščiteni močvirski plevel, krekot žab in kar je še teh neumnosti!

Je to tisto pojasnilo, ki ga Mira Ivanovič, zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine in javnost niso pričakali?

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

generaciji. Prilagoditev je kar uspešna, saj petina Angležev popije kar četrtino vsega škotskega viskija.

Na sojenju čarovnicam v Salemu (ZDA) je kot sodni izvedenec nastopil tudi častiti Cotton Mather. Možak se je imel za velikega poznavalca hudiča. Po Matherovi izjavi hudič odlično govori grško, latinsko, hebrejsko in francosko. Tudi angleščino vrag obvlada, vendar s tujim naglasom. Hudič ima tudi rep in kopita, ki jih vešče skriva.

Leta 1973 je ugandski diktator Idi Amin naročil v neki edinburghški tovarni 1201 škotski kilt. 1200 kosov tega zelo prezračenega oblačila je Amin poslal članom svojih 50 vojaških godb na pihala, en kilt pa je zadržal zase. Krilo je nosil na nekaj javnih prireditvah.

V času križarskih vojn je bila navada, da so trupla umrlih ali padlih križarjev vrgli v poseben kotel in kuhali tako dolgo, dokler ni s kosti odpadel zadnji košček mesa. V domovino so odpremljali samo okostja pokojnikov. Ta navada je dobila take razsežnosti, da je v opremo križarskih enot spadal tudi velikanski kotel za kuhanje mrličev.

Noj, ki je največja živeča ptica, saj tehta toliko kot 58.000 kolibrijev, ki so najmanjše ptice, nikoli ne sreča miniaturnega bratranca. Noj namreč živi v Afriki, kolibri pa v južni Ameriki. Srečanja v živalskem vrtu so seveda izjema.

Najstarejša serija poštnih znamk, s katero še vedno lahko frankirate pisma, je serija, Borgijec."

Vse do 13. stoletja so v Evropi verjeli, da je uporaba gumbov na moških hlačah zanesljiv znak vdajanja razvratnemu življenju.

Še pred tremi leti so vsakega sprevodnika mestnih avtobusov v Johannesburgu, ki ni v letu dni napadel nobenega potnika, nagradili s posebno premijo.

Leta 1750 so v Nancyju v Franciji obesili nekega Jacquesa Ferrona, ki je menda imel spolne odnose s svojo kozo. Kozo je sodišče oprostilo, ker je menilo, da je bila žrtev nasilneža. Če bi sodišče menilo, da je koza nesrečnega Jacquesa napeljala k dejanju, bi obesili tudi njo.

Na Škotskem tvorijo petino prebivalstva Angleži, večinoma gre za priseljence v drugi

VOJAŠKI KOTIČEK

NESLIŠNA OROŽJA

ZDA bodo letos investirale v kemijska orožja več kot milijardo dolarjev. Večino tega denarja bodo uporabili za obrambo pred morebitnim kemijskim napadom, vendar je predsednik Reagan od kongresa zahteval tudi 100 milijonov dolarjev za izdelavo nove „generacije“ živčnih strupov. V javnost prodre zelo malo podatkov o pripravah na kemijsko in biološko vojno. Do te vojne pravzaprav niti ne bi smelo priti, saj konvencija o bioloških orožjih (sprejeli so jo leta 1972) zavezuje države podpisnice, da se odrečejo posesti in proizvodnje kakršnihkoli mikrobnih ali drugih bioloških agensov in strupov. Konvencija pa ima lepотно napako in dopušča proizvodnjo teh sredstev v „obrambne, zaščitne in druge mirno ljubne namene“. Ta odredba seveda omogoča vsakovrstna kršenja sicer dobronamerne konvencije.

Z raziskovanji na področju kemijskega in biološkega orožja se seveda ukvarjata oba bloka, javnost pa včasih kaj zve samo o tovr-

stih prizadevanjih pakta NATO. Tudi te novice so zelo skromne. Tako na primer se za delovanje britanskega kemijskega obrambnega zavoda ve samo zaradi oglasov, s katerimi iščejo uslužbenke, ki bi jih veselila „raziskovanje, vezana na grožnje, ki bi jih povzročila morebitna uporaba kemijskih in bioloških agensov“.

Nekaj več je znanega o podobni ameriški ustanovi v Fort Detricku. Tam se z raziskavami biološke in kemijske vojne ukvarjajo že 40 let. Izdelujejo najrazličnejša tovrstna orožja: za ubijanje ali onesposabljanje ljudi in živali, na voljo so mikroorganizmi, s katerimi lahko okužijo posevke ali drugo hrano, v arzenalu so na voljo celo strupi za posamezne umore. Tr-

dijo, da so se v Fort Detricku trudili izumiti celo sredstva, ki bi selektivno ubijala samo posamezne etnične skupine.

Uradno trdijo, da je bil večji del te ameriške kemijske in biološke orožarne uničen še pred podpisom konvencije o bioloških orožjih. Kljub temu pa znanstveniki ne počivajo. Trenutno je v modi genetski inženiring, poseg, ki bakterijam spremeni dedne lastnosti. Teoretično je mogoče čisto pohlevne bakterije spremeniti v pošasti, zoper katere ni obrambe.

Raziskujejo tudi uporabo mikroorganizmov, ki bi človeka ogrozili posredno. Gre za povzročitelje rastlinskih in živalskih bolezni. Vemo, da so številne države življenjsko odvisne od monokultur (recimo pšenice ali riža). Jasno je, da bi bolezni na posavkih bistveno zmanjšale bojno sposobnost nasprotnika.

V ZDA trdijo, da so leta 1971/72 med uničevanjem zalog bioloških orožij iztrebile tudi dve kulturi gljivic, ki so uničevale riž in pšenico.

Včasih se za grozljiva raziskovanja zve tudi po naključju ali zaradi nesreče. Tako je podatek, da Velika Britanija eksperimentira s klicami kolere (variola vera), prišel na dan zaradi dveh smrtnih primerov in enega samomora v vojaških laboratorijih. Za variolo vero je svetovna zdravstvena organizacija izjavila, da je uradno zatrta, potem pa zveemo, da ena najbolj civiliziranih držav na svetu zavzeto goji njene klice.

Najboljši poligon za najrazličnejša orožja so lokalne vojne. Najbolj znano območje tovrstnih poskusov je že nekaj desetletij Indokina, kjer so preizkusili številna kemijska in biološka orožja. V Vietnamu so še povsem ogolela območja, na katera so Američani svoj čas odvrgli defoliantne sredstva, ki povzročijo odpadanje listov. Takrat so omenjali tudi dokaze, da Američani uničujejo riževa polja. Zdaj lete podobne obtožbe na račun Vietnamcev, ki so začeli umazano vojno v demokratični Kampučiji.

Uporaba iperita, ki smo ji bili nedavno televizijske priče v iraško-iranski vojni, je potemtakem samo ena izmed možnosti, ki jo lahko nasprotnika uporabita v sodobni vojni. Seveda je treba ob tem povedati, da gre za tako rekoč „predpotopno“ kemijsko orožje, iperit so uporabljali že v prvi svetovni vojni. Plinska zaščitna maska nas zanesljivo obvaruje pred njim. Kljub temu je iperit terjal nekaj sto ali tisoč žrtev.

Ni si torej težko zamisliti, koliko žrtev bi bilo v spopadu, v katerem bi ena ali druga stran uporabila kemijske in biološke agente iz današnje orožarne.

S PRAVICAMI NA STRANSKEM TIRU

Kakor se ogoljeno sliši, da kmečka žena podpira vsaj tri vogale pri hiši, je vendarle rek danes prav tako resničen, kot je bil v preteklosti. Okrogla miza, sklicana v Novem mestu prav za 8. marec, je to potrdila. Kmetice, predstavnice aktivov kmečkih žena iz vseh koncev novomeške občine, članice sveta za proučevanje družbeno-ekonomskega in političnega položaja žensk pa odgovorni iz kmetijske zadruga, občinske konference SZDL, otroškega varstva in službe invalidsko-pokojninskega zavarovanja so v sproščnem pogovoru skušali osvetliti današnji položaj kmetic. Nekatere ugotovitve so nam vse prej kot v čast!

Zakonodaja, ki zadeva položaj žene, velja pri nas za eno najnaprednejših v svetu, toda zakoni

so eno, življenje pa dostikrat drugo. Med 18 zakoni, ki danes zadevajo kmeta, najsi bo moškega ali ženske, pa niti eden ob danih razmerah ni povsem prilagojen življenju. Skozi vrzel, ki je v zakonodaji dopuščena kot demokratična opredelitev posameznika, zaradi tradicionalne zapostavitvenosti žene v domačem krogu kmetica največkrat ne pride.

Primer: zakon določa, da morajo biti pokojninsko zavarovani vsi člani družine, ki jim je kmetijstvo glavni poklic. V novomeški občini je po popisu izpred dveh let 7.351 kmečkih prebivalcev, od teh je 4.202 žensk, aktivnih kmečkih proizvajalcev pa 5080; in spet je med njimi 2.835 žensk. Vsak otrok ve, da je kmečka žena tista, ki opravlja gospodinjstvo z levo roko, glavna njenega dela in žuljev pa ostaja na njivah in v hlevu. Na dlani je, da je kmetica glavna proizvajalna sila v pridelavi hrane, potemtakem bi morale biti vse te ženske pokojninsko zavarovane. Pa so? Še daleč jih ni nad 2.000, kot bi jih moralo biti, čeravno zakon to določa. Ker zakon nudi možnost, da se vsak, ki dela na posestvu, izjavi, če mu je pridelava hrane glavni poklic, in se s tem zapiše med obveznike plačevanja pokojninskega prispevka, v veliko primerih prav za „mater“ zmanjka denarja. Ženske same so povedale, da se v družinskem krogu odločajo za plačevanje prispevkov le „za tiste v hlačah“. Gre na eni strani za resnično stisko z denarjem, saj tudi na usmerjenih kmetijah (kaj šele drugod) zaradi razdrobljenosti parcel ni zadostne rentabilnosti proizvodnje. Po drugi strani pa tudi ni dvoma da je tradicija še močno zakoreninjena in da kmečka žena doma še daleč ni toliko enakopravna kot delavka v združenem delu, ki prinaša domov svoj redni osebni dohodek. Kmetice se

čutijo zares enakopravne samo pri delu, saj opravljajo vse posle, ki so včasih veljali za težaka dela, tudi za moški spol.

In navzlic temu da je v aktivnih kmečkih žena novomeške občine okrog 900 žensk, je samo ena zastopana v enem samem tozdovskem združenem svetu. Pri zaposlenih v zadrugi pa tudi razmerje žena glede na njihov delež nikakor ni zadovoljivo v samoupravni in na vidnejših mestih. Tudi ob volitvah so vedno težave. Kadar ženska pride na odprto kandidatno listo, je prva, ki dobi premalo glasov.

Posledica odrinjenosti kmečke žene pri odločanju pa se čuti tudi na drugih področjih. Ko so na primer lani v šentjernejškem in škocjanskem okolišju razpravljali o uvedbi referendum, ki naj bi kmeticam prinesel pravico do porodniškega dopusta, ni bilo zraven nobene ženske, kajti običaj je, da hodijo na uradne sestanke le moški. Tako se je zgodilo, da referendum ni uspel, kmečke žene teh dveh območij pa nimajo pravice do porodniškega dopusta in ugodnosti, ki jih imajo v času poroda delavke. Resda so že toliko v letih, da morda zanje ta pravica ni ni več prišla v poštev, ampak prihaja mlajša generacija, ki pa se prav zaradi slabe socialne varnosti brani kmetovanja. Tudi dekleta, ki končajo srednjo kmetijsko šolo, se kaj rade zaposlijo drugod, kjerkoli, samo ne v kmetijstvu.

Na dan so prišli primeri, ko fant ali pa dekle ne moreta dobiti žene ali moža. Med stotinami otrok v vzgojnovarstvenih ustanovah na podeželju tudi ni otrok iz čistih kmečkih družin. Tudi vse breme varstva in vzgoje pade na kmetico.

Kmetijski pospeševalci ugotavljajo, da bi na primer marsikatera akcija, najsi bo za zlobo parcel, za uvedbo pašno-kosnih skupnosti in

podobne, morda laže uspele, če bi pri tem lahko enakopravno odločala kmetica. Toda ne, odloča glava družine! Moški vodijo prodajo, hodijo na davkarjo, na sestanke, žena pa v večini primerov doma dela hišni setveni plan, odloča o žetvi, nabavlja gnojila in semena. Ona se udeležuje predavanj o molži, pridelavi pšenice, se izobražuje, da lahko več proizvajajo.

Osveščevanje kmečkih žena je prav po zaslugi takih prednostov in pa delovanja v aktivu kmečkih žena veliko napredovala. Kljub mnogim strojem, ki jih imajo domala na vsakem kmečkem dvorišču, pa se delu od vida do vida ne morejo ogniti. Prav zato jim enkratni vsakoletni izleti, združeni z ogledom kakšne kmetije ali posestva, toliko pomenijo. Tisti dan je pravzaprav zanje 8. marec. Na izletu se spotoma sproščeno razgovorijo o svojih težavah, toda kaj pomaga, ko si jih pripovedujejo ena drugi, kam više pa njihov glas ne seže!

Ker je danes kmetijstvo prednostna družbena panoga, pridelava hrane in njena rast pa ne le gospodarska, ampak tudi splošna politična akcija, omalovažujočega položaja kmečke žene ne bi smeli več puščati na stranskem tiru, kot nekaj, kar naj bi reševali kasneje, v bolj ugodnih razmerah. Če ugotavljamo, da zadovoljen delavec lahko več da od sebe, potem gotovo velja isto za kmetice.

Tudi priznani kmetijski strokovnjak prof. dr. Dolfe Cizej je v svoji študiji o možnem napredku kmetijstva v novomeški občini zapisal, da bi najhitreje premike lahko dosegli z naslonitvijo na aktivne mladih združnikov in aktivne kmečkih žena. Torej tudi stroka potrjuje, kar lahko čuti vsak, ki ima le malce posluha za življenje na kmetih.

RIA BAČER

Zagade

PIŠKAVIH 500 DIN ZA ENO ZOBOVJE

ranega zobovja. Je že tako, da je vse preračunano v faktorje in druge kazalce, a se vseeno še bolj zatika. Dr. Zagode naveda najzgovornejšo številko: „V sevniškem zdravstvenem domu bomo imeli po načrtu za letos 18.449 obiskov v ordinacijah. To so prvi in ponovni obiski. Prebivalstvo sevniške občine šteje okrog 19.000 ljudi, kar pomeni, da bi vsak občan te občine lahko prišel letno samo po enkrat na zobozdravniški sto! Če bi premgli polno zasedbo zobozdravstvenega kadra, bi se to razmerje obiskov lahko popravilo le na 1,4 obiska v dvanajstih mesecih.“

Obisk pri zobozdravniku še zdaleč ni le pogovor, temveč natančno delo, ki terja svoj čas, saj si vsakdo želi kakovostno storitev. Tu je zobozdravnik spet omejen: republiški normativ govori o dveh bolnikih na uro, kar pomeni ducat na dan. Čakalna doba znaša v Sloveniji od tri mesece do dve leti. V sevniškem primeru so jo znižali že na dva do štiri mesece.

Pošteno bi bilo, če bi bili zobozdravstveni delavci za tak dosežek spodbudneje nagrajeni. Pa ni tako. Zobozdravniki in sestre v Sevnici so v primerjavi z osebjem v splošnih ambulantah za cel plačilni razred nižje. Kot vodja prejema dr.

Zagode mesečno le pribitek od 600 do 700 dinarjev, odvisno od števila delovnih ur na mesec. To pa še ni vse. Denarci za zobozdravstveno službo v zdravstveni skupnosti so kajpak omejeni. Natančno jih odmerja letni delovni načrt. Če torej zobozdravstveni delavci postorijo več, prekoračijo ta načrt. To kratkoma pomeni, da si jemljejo denar iz lastnega žepa. Še vedno namreč niso ločeni materialni stroški od storitev, kaj šele da bi lahko ob večjem opravljenem delu prejeli dodatna sredstva za delo in material, zlasti za slednjega. Prav cene materiala so namreč zbežljale čez vse meje. Če je npr. amalgam za preproste zalivke stal leta 1981 še 900 dinarjev, stane letos kar 5.600 dinarjev! Da o zlatu ne govorimo! Te podražitve povedo že same po sebi, da si zobozdravstveni delavci (z enakim obsegom dela lani in letos) kljub priznanemu 28-odstotnem povečanju stroškov žagajo vejo, na kateri sedijo, in delajo v čisto izgubo.

V sevniški občini je za zobozdravstvo letos namenjeno 9 milijonov dinarjev. Če to na videz kar veliko številko spet delimo z 19.000 — toliko je prebivalstva občine — odpade na vsakega občana pet stotakov na leto. Za ta denar pa mu zobozdravnik lahko naredi bore malo, dr. Zagode navaja, da niti ene samcate prevleke. Akrilna prevleka stane samoplačnika 1.370 dinarjev. Če plača bolnik 450 dinarjev participacije, zdravstvena skupnost pa primakne omenjenih 500 dinarjev, saj to še vedno skupaj le 950 dinarjev! Še huje je pri zahtevnejših delih. Fasetirana prevleka velja 1.732 dinarjev, parcialna proteza 3.248 dinarjev. Za tistih 500 dinarjev mu kratkoma lahko naredijo le eno plombo na treh površinah in eno plombo na dveh površinah, pri čemer mu „celo“ 67 dinarjev ostane, seveda pa je bil k temu primaknil 150 dinarjev participacije.

Potemtakem smo lahko veseli, da zobozdravstveni delavci vodijo to piškavo barko, ki jo imenujemo zobozdravstvo, tako kot jo vodijo. Lepa pridobitev je opremljena ambulanta v sevniški osnovni šoli, saj v samem zdravstvenem domu ni več prostora za stol. Stane pa takšna oprema med brati 4,5 milijona dinarjev. Poglavje zase je servisna služba za vse zahtevnejše zobozdravstveno opremo. Potrpežljivo jo je treba čakati, da se primaje podpis iz Zagreba ali Ljubljane. Za preprosto popravilo se čaka tudi 14 dni.

ALFRED ŽELEZNIK

Vodja sevniške zobozdravstvene službe dr. Pavle Zagode se je pred kratkim potrudil obširno odgovarjati na ponavljajoča se delegatska vprašanja pred vsemi tremi zbori občinske skupščine, vse skupaj pa je ponovil še pred obema zboroma zdravstvene skupnosti. Da ne bo nesporazuma, sevniško zobozdravstvo vrednotijo v razvejenem celjskem zdravstvenem domu, čigar tozd je tudi sevniški, izredno visoko. S štorskim zdravstvenim domom sta bila v minulnem tričetrtletju pri vrhu izpolnjevanja zastavljenega načrta.

Uspeh je toliko bolj vreden zavidanja, ker je dosežen z malo osebja. Po republiških normativih bi morala za sedanjega številnega sevniške občine delati kar deset zobnih zdravnikov, podprtih z 12 sestrami in osmimi zobotehnikami. Dejansko dela le sedem zdravnikov z ravno toliko sestrami in prepolovljenim številom zobotehnikov. Zadnjih pet let je zaradi bolniških, predvsem porodniških, bila ta sestava še okrnjena.

Kljub temu jim je uspelo postoriti toliko, da čakalnice niso več prenapolnjene. Prešli so na naročanje na uro, čeprav seveda sprti jemljejo vse bolnike z bolečinami. In vendar so zapleti iz dneva v dan hujši na drugi črti. Sam zobozdravnik dr. Pavle Zagode pribije, da je kar neverjetno, kako težko je danes priti do sani-

NA KONCU SVETA JE KATA

Pri Brozičevi hiši v Otoku je bilo šest otrok: pet hčera in sin. Edini sin, ki bi moral prevzeti kmetijo, je že proti koncu vojne padel v partizanih in Kata je šla po truplo svojega brata v Zdensko vas pri Grosupljem. To je bila njena najdaljša pot v življenju. V Ljubljani menda ni bila nikoli. „Bože mili, kakšno življenje smo mi imeli! Dva tedna po bratovi smrti se je rodila njegova hčerka in tudi ona, revica, je mlada umrla, kap jo je, ko se je z družino vračala s smučanja. Sin mi je umrl, mož in potem še najmlajša vnukinja; tri leta je bila stara; revica, v Kolpi se je utopila, tako lepo dete. Še prej pa je hči pustila svojo družino, zeta Petra in tri hčerke, vse je ostalo na meni. Saj imam rada deco, jako grdo bi bilo brez njih. Komaj čakam, da pridejo iz šole.“ Marjanca, ki hodi v tretji razred, in Katica, drugošolka, hodita v šolo v Vinico. Šolski kombi vozi otroke iz Vukovcev, in pozimi, ko je pot za majhna otroka težka, sta deklici med tednom v Vukovcih. „Pri naši znanki Vidi Simunič sta deklici — ona je jako dobra in skrbi zanju — spomladi in jeseni pa hodita do Vukovcev in nazaj v Otok peš. Saj smo hoteli, da bi kombi prišel ponju do razkrižja, pa v šoli pravijo, da se ne da.“

OVCA IN VOZ SENA ZA TRI DOLARJE

Ob tem se Kata spomni svojega otroštva in svoje mladosti. „V šolo sem hodila v Vinico peš, sedem kilometrov v eno stran; pozimi nisem šla v šolo, ker nisem imela kaj obuti. Spominjam se, da me je neki poznojesenski dan, ko je ne-

nandoma začelo snežiti, prišla v šolo iskati mamo, ker sem bila bosa. Celo pot do doma me je nesla. Potem sem bila čez zimo bosa doma.“

Ko sem bila že punca, stara 17 let, mi je sestra iz Amerike poslala tri dolarje; za ta denar sem kupila ovco in voz sena, da mi oče ni mogel očitati, da ovco krmim z njegovo krmo. Ovca je imelela janje, janje sem prodala in za tisti denar kupila čevlje. Neko jesen sem se pa z volkom dajala za ovco; kar pred volka sem stopila, ko je tekel za ovco; zakričala na ves glas in zamahnila proti njemu z jopico. Volk se je ustrašil in ovco sem rešila.“

Kata, najmlajša Brozičevih otrok, je prevzela kmetijo. „Oče je bil invalid še iz prve svetovne vojne in od malega sem morala trdo delati; od štirinajstega leta naprej sem jaz kosila. Vse zemlje je sicer 10 hektarjev, orne pa samo hektar in pol, drugo je vse pusto, trnje in kopinje. Kaj naj bi pridelala na taki zemlji? Nekaj koruze, krompir, kruh moramo kupovati. Še tisti borni pridelek moramo noč in dan braniti pred divjačino. Poleti cele noči čujemo, da na njivah kurimo ogenj in se branimo živali; Peter je poleti cela dva meseca prebil v šotoru, da je očuval koruzo. Pa medved tudi pride; pred kratkim, sredi januarja, so ga lovci ubili tik nad vasjo; medved nam povalja koruzo, kot da bi se tovarnjak prevrnil...“

In tako teče življenje v Otoku. Malo novega se zgodi. Mi smo bili letos prvi obiskovalci pri Kati, samo traktor je prej gaz utrl. Poleti je pa na obeh straneh Kolpe polno ljudi. „Pa kričijo, kričijo, da

jih ne morem poslušati,“ na ves glas vprije Kata, oponašaje poletne izletnike, ki pridejo sem iskat miru, potem se pa v tišini ne znajdejo in jo hočejo prevpiti. „Se sreča, da so eno hišo v Otoku kupili črnomaljski fantje — kaj ja znam, sami profesorji, umetniki in filozofi so — ali mi jako pomagajo pri delu, pri krmi vse naredijo, dobro se razumemo. Zabave in veselja pa pri nas ni, samo delo na delo. Včasih pridejo sosodje iz Vukovcev pa harmoniko kdo raztegne in nam je lepo; v Rimu, v vasi na sosednjem Hrvaškem, je gostilna, tja gremo bolj poredko, v trgovino hodimo pa tudi čez Kolpo, v Zdiho; s čolnom gremo, kako pa. Ena hčerka je poročena v Fratrovcih na hrvaški strani, oni imajo avto in mi kaj pripelje. Eh, kaj hočemo, tako je, na oni strani Kolpe so tudi vikendi, poleti tam gospodje rit namakajo v vodi, jaz moram pa kositi.“

Ko je bila Kata že nekaj časa vdova, so jo začeli nagovarjati, naj bi se poročila v Avstralijo z nekim Šiptarjem. „Ampak to ne bi bilo zame, pravijo, da so oni taki, da ne pustijo, da bi ženska pogledala še koga drugega, jaz pa rada vsakega moškega pogledam. Tako sem ostala kar v Otoku, kaj pa bi Tonka brez mene? Da bi le umrla pred mano, brez mene se ne bi znašla.“ Tonka je vse to poslušala z nekakšno odsotnostjo, mirno in vdano, kot indijanska svetnica. Da zna skuhati kakšne preproste stvari, je povedala, in da je tudi ona malo hodila v šolo, toliko „da slove pozna“.

Kata dobi nekaj malega priznavalnine in za Tonko nekaj dinarjev od socialne, to je ves denar, ki ga imajo. Zet Peter je izučen zidar, delaven, natančen in poceni, ljudje ga vabijo, naj bi delal pri njih, pa kaj, ko je v gradbeni sezoni najmanj časa. Pri hiši imajo dve kravi, telico, prašiče, zemljo je treba obdelati, kositi krmo, odganjati divjad, za delo sta pa le Kata in Peter. „Ko se je Peter pred skoraj dvanajstimi leti priženil z Zilj, sem imela v štali pet glav živine, sama ne bi zmogla, če mi ne bi Vukovčani pomagali. Za ohcet sem prodala eno kravo...“

OTOKA NE DRŽI POKONCI NAPREDEK, AMPAK KATA

Pri Kati teče življenje še po starem, televizije v tej hiši še niso gledali, v pralnem stroju Kata tudi še ni prala, vseskozi pere na Kolpi, poleti in pozimi, in zato, pravi, jo tudi roke bolijo; tranzistor imajo, nekaj časa je igral, sedaj pa že lep čas nimajo baterij. Zvečer si svetijo s petrolejko, petrolej pa je drag, po trinajst jurjev, tisti po devet je pa slab, ne gori, samo kadi; tudi stenja ni, zato si Kata pomaga kar s trakom blaga. Zvečer zadržra svojo staro enolično pesem kolovrat, Kata si prede domači debelejši sukanec, bolj podoben tanjši vrviči. Tudi krosna, kot Belokranjci pravijo statvam, še ima in ni še dolgo tega, ko je Kata tkala platno, domače tepihe in otirače, kot se v teh krajih pravi briščačam. Spomini so pa kot življenje, več je grenkih kot lepih; soseda je med vojno zaklala žena, njunega sina so Švabi ubili v Vinici, lepo pa je bilo, ko so bili v Otoku partizani; Šerčerjeva brigada je bila kar dvanajst dni skupaj tam. „Tukaj je leše kot v Avstraliji,“ pravi mala Marjanca. Kako tudi ne, če bi bilo v Avstraliji lepše, bi bila Kata tam, omožena s Šiptarjem, zaselek ob Kolpi, ki nosi ime Otok, pa bi bil opuščen, mrtev, prevladalo bi sodobno življenje, tako imenovani napredek, ki svojih bleščečih prednosti ne more pokazati v odmaknjenih krajih. Otoka ne drži pri življenju napredek, ampak Kata.

Zjutraj naslednjega dne je Kata za prve letošnje obiskovalce pripravila obilen zajtrk: za vsakega krožnik žolice in polento pa klobase in kavo. Govedina je bila ta dan prvič letos v loncu, za nas je Kata kuhala juho. Kako je kričala, ko smo ji povedali, da jo bodo pojedli sami, toliko da nam ni še tiste steklenice pelinkovca, te grenke pijače, s katero si včasih rada posladka srce, vrlega nazaj v glavo. „Pa spomladi pridite, ko je vse zeleno...“

Ko smo lezli nazaj v breg, je strma pot ponekod že kazala gola rebra. Peter nas je spremil do Vukovcev. „Večkrat sem že prosil, da bi dobil nekaj kubikov šodra, da bi popravil to pot, če mi ga ne bodo dali, pa na volitve ne bom šel!“ In smo šli naprej po ozki gazi, ne kot da bi odhajali s konca sveta, ampak prihajali z njegovega začetka.

A. BARTELJ

Pod Vinico, tik pred mostom čez Kolpo, smo se tistega turobnega zimskega dne po lepo očiščeni, ravni asfaltirani cesti peljali do Učakovcev, nato po ožji makadamski in precej luknjasti cesti skozi Kovačji grad do Vukovcev, tam pa je bilo vožnje konec. Do Otoka, kamor smo bili namenjeni, sta vodili le dve širši kolesnici, ki ju je v globoki sneg vrezal traktor. Hoje je za dobre pol ure, in ko smo na razkrižju pri novem trtju ostro zavili na levo, se strmo spustili do visoke in šumeče Kolpe, smo prispeli na konec sveta. In na koncu sveta je Kata.

Otok je zaselek s tremi hišami, stisnjenimi pod previsne skale na robu nekaj deset metrov široke ravnice ob Kolpi. Samo v eni teh hiš je še življenje, v tisti, v kateri že vse življenje živi Kata Maljevac, 64-letna vdova močnega glasu, krepke postave, ukazovalnih kretenj in blagega srca, kar pa bi rada prikrila z včasih hote poudarjeno osornostjo. V tem okolju res ni prostora za prefinjeno občutljivost, za nežno tkane čustvene odtenke, tukaj gre za to, ali bo človek obstal in preživel, ali bo Otok še naprej obljuden kraj ali pa bo doživel usodo preštevilnih zaselkov in vasi, ki niso mogle, znale ali hotele obdržati toplote svojih ognjišč.

„Včasih so bile v Otoku štiri hiše, danes so tri, samo pri nas pa je še življenje, že tri leta smo edini prebivalci Otoka,“ je začela Kata svojo dolgo pripoved o življenju, ki zna biti kljub trpkosti tudi polno drobnih radosti in zadovoljstva, o življenju, ki je trdno zasidrano v teh nekaj hektarih skope, kamnite zemlje ob Kolpi. S Kato živijo še njena starejša sestra Tonka, ki že „celo življenje troši leke“, zet Peter in vnukinji Marjanca in Katica.

ZA NOVO LETO JE GORELA ELEKTRIKA

„Medve s Tonko sva se rodili v tej hiši, in če bog da, bova tukaj tudi umrli. Odrezani smo od sveta, pa kaj češ; še elektrike nimamo, Peter je nabavil tisti agregat, ampak bonov za bencin ne dajo dovolj in si svetimo s petrolejko. V hiši in štali imamo sedem žarnic; za novo leto je gorela elektrika in ko smo klali, tudi, zmeraj pa ne moremo kuriti elektrike, v desetih dneh bi šli vsi boni.“ Kata je že petindvajset let vdova. „Najprej mi je umrl 11-letni sin, imel je nekakšno vnetje mozga, leto zatem pa še mož in ostala sem z dvema hčerkama in sestro Tonko. Veste, ona ni najbolj zdrava, celo življenje boleha in ni za delo, le kakšno manjšo stvar postori. Že pred vojno nam je sestra iz Amerike poslala denar, za par volov ga je bilo, pa smo vse dali za leke za Tonko, železno vino je pila in še danes leke troši.“

AZBESTOZA — BOLEZEN, KI UBIJA POTIHEM

ozi preprosto gumijasto masko. Že tedaj so mnogi med izolaterji močno kašljali, a nihče med njimi niti pomislil ni na to, kako nevarno je delo z azbestom. Delali pa so tudi po dvanajst ur na dan. Povpraševanje je bilo veliko, Termika pa je sprejemala nova in nova dela. Tako so se vrstila mesta Zagreb, Goša, Maribor, Bar in druga. Toda po šestih letih mu je bilo dela na terenu dovolj in odpravil se je v rodno Mirno. Tam se je zaposlil v tovarni šivalnih strojev, kasneje pa v KPD Dob, kjer je bil zaposlen do lani. Nekaj časa se je še ukvarjal s športom: nekoč je igral rokomet celo za ljubljansko Svobodo, potem pa ni zmožal več. Njegova žena Anita pripoveduje, da se je tudi z dela vračal ves izmučen.

„Leta 1977 sem bil prvič dva meseca v novomeški bolnišnici za pljučne bolezni. Kri sem imel slabo, temu primerno je bilo tudi počutje. Zdravniki so vedeli, da je z mano nekaj narobe, toda

pravega vzroka ni mogel nihče odkriti. Vrstilo se je slikanje za slikanjem, na dan sem pogoltnil tudi po dvajset različnih tablet. Tedaj nisem niti pomislil, da bi bil vzrok vseh mojih tegob prav azbest. Toda kasnejše preiskave na Golniku, kjer sem bil v resnici zadovoljen z oskrbo, so ugotovile, da gre za azbestozo. Ko sem končno izvedel, da sem invalid, sem zajokal kot otrok.“

Bolezen se je pokazala šele enajst let po tem, ko je Zakrajšek zapustil Termiko. Čisto prijateljsko je šel tja, da bi se dogovoril za odškodnino. Lepo so ga sprejeli, potolažili in mu obljubili, da bo dobil odškodnino. Kasneje so obljube požrli in dejali, da jih mora tožiti, če hoče dobiti odškodnino. Tožil jih je na ljubljanskem sodišču združenega dela, ki mu je prisodilo nekaj čez 500 tisoč dinarjev odškodnine. Ljudje iz Termike so kazali zadovoljne obraze, trdili so, da se zoper razzsodbo ne bodo pritožili. Toda pritožba

je prišla in sodišče združenega dela je zadevo vrnilo prvostopenjskemu sodišču, ki naj bi znova preverilo vsa dejstva. Organizacija združenega dela ni dolžna plačati odškodnino, če je poskrbela za potrebne varnostne ukrepe, je menilo sodišče.

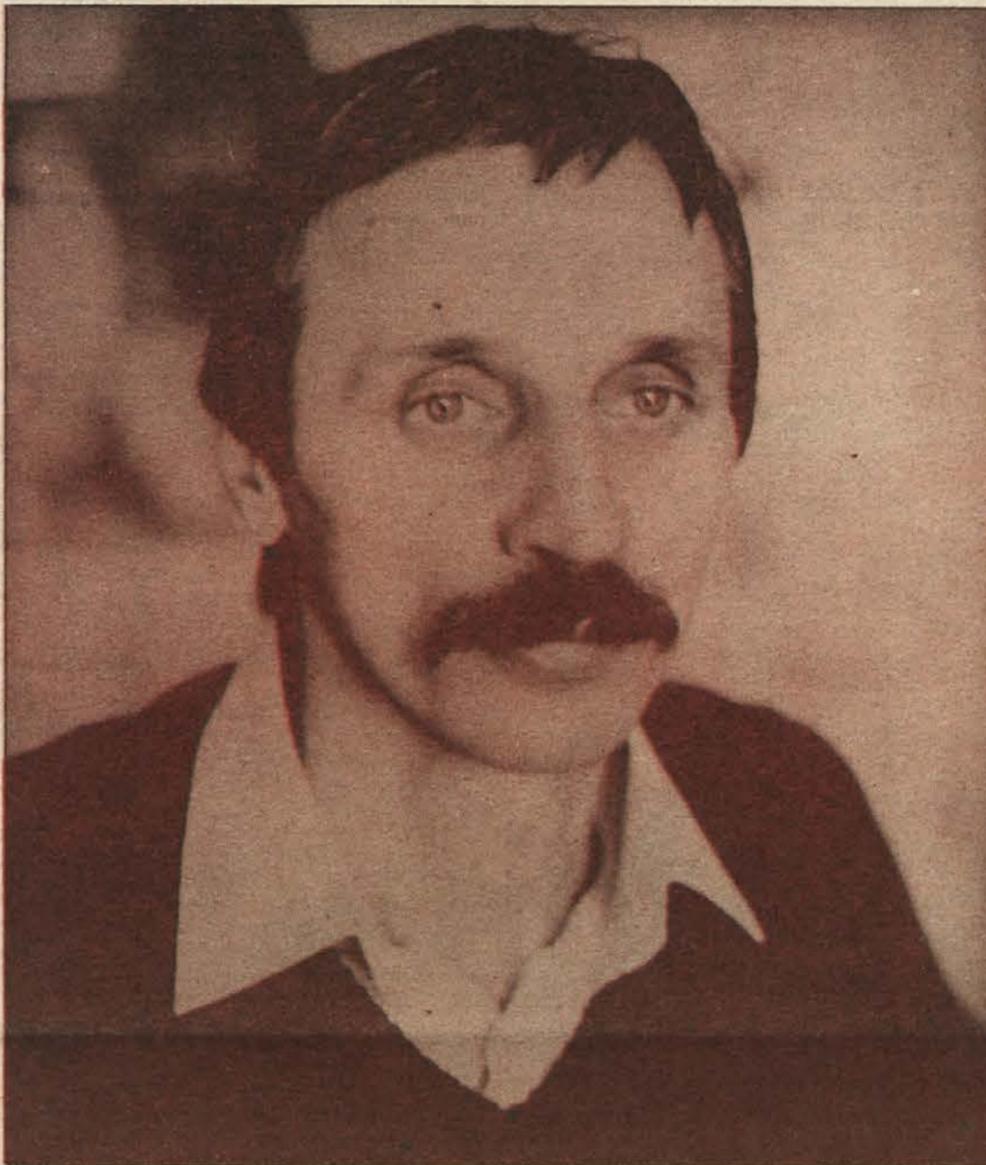
„Nismo vedeli, s kako nevarnim materialom imamo opraviti,“ pravi danes Jože Zakrajšek. K nam ni bilo nikoli delavca, ki skrbi za varstvo pri delu. Prav tako ni res, da smo opravljali izpite iz varstva pri delu. Še manj je res, da smo bili zdravstveno pregledani. Sam sem bil v šestih letih zaposlitve pri Termiki samo enkrat pri zdravniku. Aspiratorji niso bili zadostna zaščita proti azbestnemu prahu, hkrati pa smo delali tudi po dvanajst ur na dan. Toda vsemu temu nihče med nami ni posvečal pozornosti. Plača je bila dobra, čeprav je bilo delo težko in vedno na terenu. Šele kasneje sem izvedel, da je takratni direktor Jan natančno vedel, da z azbestom, ki so ga kupovali v Angliji, ne bi smeli delati več kot tri leta skupaj. Vse to je menda vedel tudi Rudi Novak iz Laškega, ki je bil skupaj z menoj mesec dni na praksi pri angleškem proizvajalcu. Posledice so več ali manj znane. Precej mojih nekdanjih sodelavcev, raztresenih po vsej Jugoslaviji, je že invalidsko upokojenih, nekaj jih je tudi že umrlo, mnogi so se vdali alkoholu. Vsi zaradi azbestoze, za katero ni zdravila.“

Zakrajšku stoji ob strani žena Anita, ki ga vodi na sodišče (k zdravnikom mu tako ni potrebno), v Termiko, pomagali so mu tudi sodelavci iz KPD Dob, ki so mu omogočili preselitev v pritično stanovanje, pomagajo mu tudi advokati pri republiškem svetu Zveze sindikatov. Toda pravde zaradi odškodnine ni in ni konec. Zdi se, da se je Termika premišljeno spustila v dolgotrajno pravno reševanje tega problema. Zakrajšek namreč ni sam, kot fantomi pa se pojavljajo novi in novi bolniki. V Termiki se upravičeno bojijo, kaj bo, če bodo morali plačati odškodnino vsem, ki so pri njih postali invalidi. Skratka, pridobiti hočejo čas.

Toda primer ni in ne sme biti samo pravniški problem. Pri nas zganjamo veliko kampanjo okoli povečevanja produktivnosti, a hkrati ne skrbimo za boljše delovne razmere, za primerno zaščito, kakršna delavcem pripada. Posledica tega priganjanja in varčevanja pri varnostnih ukrepih pa je krepko povečano število delovnih invalidov, ki v nekaterih vejah industrije meji že na katastrofo. Ob vsem tem pa naši sindikati stojijo ob strani in sprejemajo leporečne sklepe o večji skrbi za delavca. Prav v primeru Termike in mnogih drugih delovnih organizacij, ki niso poskrbele za primerne varnostne ukrepe, pa bi se morala pokazati njihova moč. Ne gre za ščuvanje, gre samo za resno opozorilo, saj interes naše družbe, kateri je človek prvo in največje bogastvo, ne sme biti „proizvodnja“ invalidov, ki jih bomo kar tako izključili iz proizvodnega procesa.

Zato je potrebno boj Jožeta Zakrajška za odškodnino razumeti bolj kot boj proti slabim delovnim razmeram. S 500 tisočaki pač ni mogoče poplačati za vedno izgubljenega zdravja.

JOŽE SIMČIČ

Enajst let je bolezen potuhnjeno ždela v pljučih Jožeta Zakrajška z Mirne. Nekdaj zdravi športnik, je zdaj postal okostnjak, ki ga zmaga nekaj stopnic. Bolezni je ime azbestoza. Neozdravljiva je. Najprej se pokaže splošna oslabelelost organizma, potem začno pešati pljuča, srce je zmeraj bolj slabotno. Zakrajšek je pri 47 letih 70-odstoten invalid prve kategorije. 20. aprila bo eno leto, odkar je invalidsko upokojen.

Iz strokovnega mnenja dr. Judite Mešič povzemamo, da šteje azbestoza med poklicne bolezni po 2. členu 50. točke družbenega dogovora o seznamu poklicnih bolezni. Pri Zakrajšku se je bolezen začela že pred letom 1977, zanjo pa so značilne bolečine po levi in desni strani prsnega koša. Bolezen zpušča trajne posledice v pljučih, debelike na prsni mreni in verjetno tudi v pljučnem tkivu. Posledica tega je zmanjšana dihalna rezerva, v celoti okrnjena pljučna funkcija, kar vpliva tudi na oslabelelost srca. Spremembe na pljučih so neozdravljive, za vedno.

Vidno upadel v lica, loveč sapo, kadar se malo razburi, pripoveduje Zakrajšek, kaj se je zgodilo po tistem usodnem 1960. letu, ko se je zaposlil v Termiki. Tedaj je bil mlad, komaj dobro je prišel od vojakov. Želel si je malo več zaslužiti, pa se je zaposlil pri Termiki. Kot izolater je delal po vsej Jugoslaviji. Z limet stroji so izolirali notranjščino vagonov, zračne kanale, hladilnice in ladje. Azbest, zdrobljen v vlakna, je silil tudi sk-

Pri starih Novomeščanih

Z VESELJEM SEM SKRBELA ZA NAŠE MOŠKE

Če tri četrtine svojega življenja posvetiš drugim, živiš in delaš samo zanje, pa se nenadoma znajdeš sam, se znotraj nekaj prelomi. Počutiš

se kot osamel list v jesenskem vetru, ne da bi vedel, kam želiš in zakaj živiš. Prav zdi se mi, da je tudi Milena Jenko iz Cankarjeve ulice deležna podobne usode. Aprila letos bo stopila v 79. leto. Na cesti prijazno odzdravlja znancem, vselej daje vtis, kot da ima veliko opravkov, pa vedno se ji mudi domov. Prijeten dom z vrtom, kjer najprej v mestu zacvetijo spomladanske rože, je njeno najljubše zatočišče.

Da se veliko ukvarja s preteklostjo, pričajo kupčki dokumentov v snopičih pa razpostavljene slike njenih najbližjih. Ker sama pravi, da postaja čedalje bolj pozabljiva, si tudi vse zapiše in listi — opomniki so razvrščeni na mizi.

Jenkova je eden tistih starejših ljudi v Novem mestu, ki jim je zibel stekla na Primorskem, v Gorici, pa so kot begunci ob prvi svetovni vojni prišli na kranjsko stran. Oče je bil kot policaj upokojen, zatekli pa so se na materin dom v Orehovec pri Kostanjevici.

„Devet let mi je bilo, ko je naša družina pribežala v te kraje. Sem najmlajša med otroki v

družini. Trije bratje so bili starejši. Eden je bil učitelj, zdaj pa živi kot upokojeni polkovnik v Beogradu. Drugi je umrl v italijanskih zaporih, tretji živi doma v Dobah. Ko smo bili še v Gorici, se je brat, ki je obiskoval učiteljsiše, velikokrat jezil name, češ da smo Slovenci, pa ne znam dobro slovensko. Prav ta brat je kasneje kot eden bližnjih Maistrovih sodelavcev pomagal zavzeti Maribor. Dobro se spominjam, kakšen vtis je to naredilo na nas. Občudovali smo ga.

Sprva smo zelo skromno živeli v Orehovcu pri Kostanjevici, potem smo dobili stanovanje na Prekopi. Od tam sem hodila uro daleč v kostanjeviško šolo. Imeli smo njivo pa prašička pa račke, zelo skromno življenje. Kasneje smo odkupili posestvo na Dobah od nekega Amerikanca in tam še danes živi moj brat.

V šoli so nas učili tudi kuhanja in šivanja, tako da smo dekleta znale same doma speči kruh in potico. Mene so dali po osnovni šoli še v Ljubljano v meščansko šolo, nato pa v dveletno trgovsko akademijo. Ko je bilo vse to za menoj, sem začela iskati službo. Kako težko je bilo v tis-

tih časih dobiti mesto v pisarni, si danes sploh ni mogoče predstavljati. Jaz sem imela glede tega kar srečo: kostanjeviški notar dr. Jenko me je vzel v pisarno, pa se mi tedaj še sanjalo ni, da bo to moj mož in najboljši življenjski tovariš.

Kot bi bilo včeraj, vem, da se je čudil, da znam kar dobro tipkati, čeprav sem začelnica. Vprašal me je, kje sem se naučila, in ko sem povedala, da sama, doma, in to brez pisalnega stroja, samo na narisani tastaturi, se ni mogel načuditi. Zelo sem ga spoštovala, bil pa je tudi dober po srcu.“

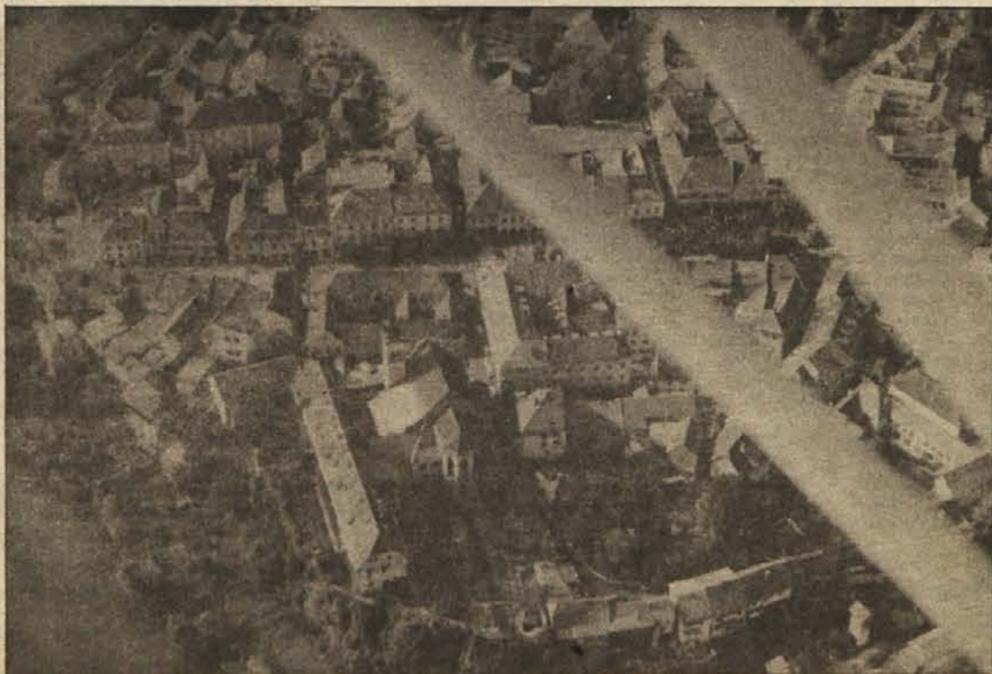
Kdove koliko desetletij je minilo od takrat, pa se Jenkova še danes milo nasmehne ob spominih. O tistih časih ji pripoved gladko teče, kot da so za pozabljivost nedotakljivi.

„Ko je šel moj šef iz Kostanjevice v Kozje pri Rajhenburgu, sem šla z njim in tam sva se poročila. Še vedno sem delala v pisarni, dokler niso bili otroci. Pri dveh fantih sem potem službo opustila in samo gospodinjala. Kar lepom nam je bilo vse do druge vojne, ko so nas Nemci izgnali. Ker sva imela otroke pri mami na Dobah, sva prišla v Novo mesto. Mož ni dobil službe in živeli smo največ od tega, kar nam je mama pošiljala od doma. Naselili pa smo se v Cankarjevi ulici, kasneje odkupili hišo od nekega sodnika in tu ostali. Moj mož je šele 1948 dobil redno zaposlitev kot sodnik, sprva na okrajnem, nato na okrožnem sodišču. Bil je že precej star, ko se je upokojil, umrl pa je leta 1976, ko je imel malo več kot 90 let. Sinova sta medtem odšla, jaz pa ostajam. Lahko bi šla k sinu zdravniku v Portorož, saj ima lep dom, ampak od tod se za stalno ne bom premaknila, tu so moji spomini. Kako lepo nam je bilo, ko smo hodili na sprehode po mestni okoličnici, kako prijetno je bilo brkljanje po vrtu, pa tudi skrb za družino mi ni bila nikdar odveč! Z veseljem sem skrbela za svoje moške.“

Tudi z zdravjem se Jenkova od šolarskih let dalje ne more pohvaliti. Jetika, ki je pred vojno veljala za neozdravljivo bolezen, ji je po zaslugi odličnih zdravnikov na Golniku prizanesla, ostala pa je brez polovice pljuč. Nadnjo so prišle še druge bolezenske nadloge, tako da je pravzaprav čudno, kako dobro se drži.

Čaka sobotnih obiskov vnuka iz Ljubljane, posluša radio, televizor pa sameva. Pravi, da ga sploh ne odpre. Tudi pravih prijateljev nima. Bežni pogovor z nekaterimi sosedi, v trgovini, to je vse.

RIA BAČER

DISKO NI HRUPNA GOSTILNA

Sociologi lahko razpredejo najbolj učene in komaj še razumljive teorije in razlage, pa vendar še ne morejo dotakniti srčike nenavadne čarovnije, ki je zajela mlada pokolenja zadnjih nekaj deset let: mladina se je na široko navdušila za zabavno glasbo in za vse, kar je povezano z njo, predvsem seveda ples. Zabavna glasba v vsej svoji pestri razvejenosti od rocka do milobnega popevkarstva je glas današnjih mladih generacij. In ker je tako, je razumljivo, da po naši deželi poganjajo disco klubi. Kraj, ki v očeh mladih da kaj nase, mora imeti svoj disco. In ga tudi ima. Ne morda takšnega, kot jih imajo velika mesta, ne tako opremljenega, ne s tako izbrano in najnovejšo glasbo, a ima ga.

Novo mesto se ne more vpisati na seznam mest s posebno živo glasbeno tradicijo in razburljivim zabavnoglasbenim življenjem, doživelo pa je nekaj bolj ali manj uspešnih poskusov, da bi dobilo dober disco. Če izvzamemo občasno delujoče polprivatne diskače po kletah blokovskih zgradb pa disco na Kristanovi, kjer se zbira predvsem osnovnošolska mladina, in morda še kakšen polpionirski disco, potem preostane dejansko samo še en lokal v samem mestu — Disco 068, kjer se poskuša razviti tisto, kar povezujemo s pojmom dobrega disca.

Ustanovitelj, vodja in organizator Disca 068, ki gostuje v prostorih pizzerije pod kavarno na novomeškem Glavnem trgu vsak petek in soboto od 21. do 2. ure zjutraj, je Tomo Bartelj, diskodžokej pa je Toni Novak. Oba skupaj mešata niti zabave ob koncu tedna v Novem mestu. In kot je mogoče sklepati po obisku in zasedenosti lokala, kar uspešno.

„Ko se je v meni porodila ideja o discu v Novem mestu,“ pravi Bartelj, „sem vedel, da ne bo lahko začeti. Disco je več kot samo ples po glasbi s plošč in kaset, to je kar kultura, ki pa, žal, tu nima tradicije in ni imela svoje publike. Sprva sem pripravljaj klasični disco, vendar me je ves čas zelo mikalo, da bi program kako popéstril. S prijatelji v Ljubljani sem se posvetoval in ti so mi svetovali, naj začnem s standardnim programom plesne disco glasbe, potem pa naj počasi uvajam novosti. Prostor sem imel že prej zapažen, namreč novomeško pizzerijo pod kavarno. In ko sem lani začel, je bil obisk sprva presentljivo dober. Novost pač vleče. Zagon je uspel. Zdaj pa je že čas, da začnem z uresničevanjem dodatnega programskega dela. V mislih imam tako imenovane goste večera, ki bi se predstavili obiskovalcem: Andrej Šifrer je že bil tak poskusni gost večera nedolgo tega. V načrtu imam seveda kaj pisano paleto ljudi, od znanih

pevcev do znanih diskodžokejev in glasbenikov. Mika me tudi, da bi v discu občasno pripravil kratke modne revije, potem bi rad imel v discu občasne tematske večere z izbrano glasbo, glasbeno smerjo ali ustvarjalcem. Tudi s tem sem poskusno že delal. Drago Vovk je pripravil lani nekaj takih tematskih večerov, žal pa se niso obnesli. Seveda to ne pomeni puške v koruzi. Še bomo poskušali. Mora nam uspeli, da disco ne bo le bolj glasen nadomestek gostilne!“

Tomo ima z discom seveda še bolj ambiciozne načrte, le da nerad govori o njih, ker noče preskakovati meja možnega. Kadar se razgovori o discu, potem nekako pride na dan, da si predstavlja disco tudi kot alternativno kulturno sceno, kot prostor za različne razgovore, debate, za video programe, kratke literarne večere ipd.

Druga plat lepih načrtov in želja so dokaj veliki stroški, ki jih obratovanje disca zahteva. „Če začnemo z redarsko službo,“ pravi Tomo Bartelj, „ki mora brezhibno delovati, če naj bo vzdušje v discu sproščeno in brez mučnih scen nasilja, je to prvi postranski, a skoraj da neizbežen strošek. O dragi opremi, visokih cenah novih plošč in kaset na tujem trgu, dragem light showu in ostalem ni da bi govoril. To so vse veliki stroški, ki se jim ni mogoče ogniti. Dobra oprema je nujnost, svež in dober izbor glasbe prav tako. Tu ni kaj varčevati. In tako se kar lepo naberejo. Nikakor toréj ne drži, kot si preprosto in po domače predstavljajo nekateri, da je pri discu zlata jama, da samo pobiraš zlahka zaslužen denar. Kdor se je kdaj resno poskusil z vodenjem kolikor toliko dobrega disca, ve, kako gre to.“

Zasluzek se prične, kot pravi Bartelj, šele, ko je disco do tri četrtine napolnjen, kar pomeni približno 60 prodanih vstopnic. Vsakršno širjenje programa bi zahtevalo dodatne stroške, ki pa jih je Tomo Bartelj pripravljen sprejeti, da bi Disco 068 zares zaživel, kot si želi.

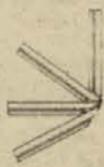
Najbrž želje po dobrem discu niso le Barteljeve. Omenili smo že, da je bilo nekaj poskusov ustanovitve disca z izbrano glasbo, vendar so poskusi posameznikov zamrli, nekaj najbrž zaradi stroškov, ki jih vsaka takšna dejavnost prinaša, nekaj morda tudi zaradi nezadostnega zanimanja. Če slednje drži, potem bi skoraj lahko menili, da je mladim več do hrupne gostilne kot do dobrega disca.

Sicer pa bomo videli. Tomo Bartelj poskuša nekaj narediti iz Disca 068. Morda mu bo uspelo. **MIM**

DESET TISOČAKOV, KUPLJENIH ZA POLOVICO MANJ

Za hranilno pismo Ljubljanske banke, ki ga danes kupite za vsega 4.768,50 dinarja, boste čez tri leta dobili 10.000,00 dinarjev. Več kot še enkrat toliko, oziroma natančno 5.231,50 dinarja več! In vse to so obresti. Seveda pa lahko izberete tudi drugače. Lahko se odločite za krajšo dobo varčevanja in manjšo obrestno mero. Lahko kupite hranilno pismo z manjšo ali večjo vrednostjo, saj so na voljo v zneskih za 5.000, 10.000, 50.000 in 100.000 dinarjev. Kombinacij je veliko. Nekaj pa velja za vse: hranilno pismo je dobra naložba denarja z zajamčeno visoko obrestno mero, in je tudi primerno darilo za vsako priložnost. V Ljubljanski banki vas pričakujemo!

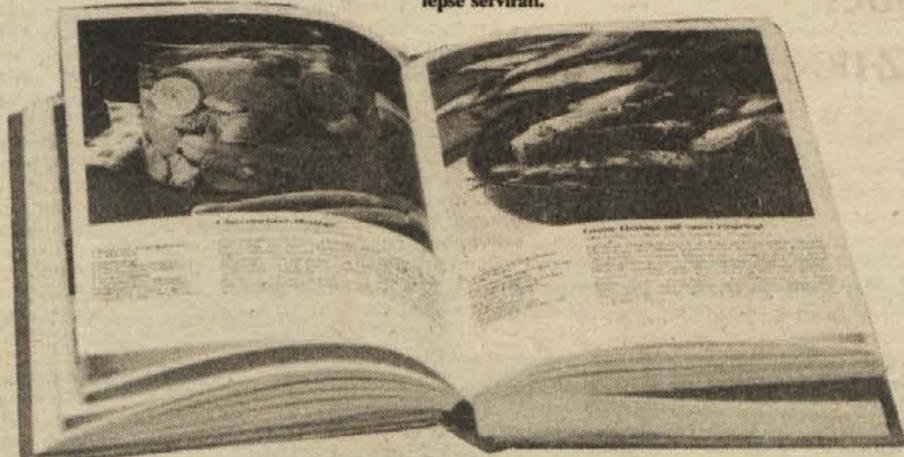
Hranilno pismo Ljubljanske banke
dokument,
ki ima že danes svojo
jutrišnjo vrednost

VELIKA BURDINA KUCHARICA KUHAJMO OKUSNO

500 izbranih receptov za vsak dan
450 barvnih slik

Knjiga svetuje, s čim naj postrežemo ob navadnih priložnostih in s čim na slovesnih zakuskah, kosilih ali večerjih. Upoštevana so tako jedila, ki jih je mogoče pripraviti hitro, kot tudi zahtevna, bogata, posebna jedila. Zaobsežen je celotni spored jedilnika od predjedi, prek glavnih jedi in prilog do deserta, peciva in pijače.

Vsi ti recepti so zbrani izmed najboljših receptov, objavljenih v znani modni reviji BURDA. Marsikaj je v njih novega in domiselnega, vrednega poskusiti in posnemati. Marsikatero znano jedilo je mogoče na podlagi teh receptov skuhati boljše, ga osvežiti, dopolniti in ga lepše servirati.

Poleg zgoščenega pregleda vsebine in stvarnega abecednega kazala navaja knjiga tudi kalorične vrednosti pripravljene hrane, kratko razlago manj znanih kuharskih pojmov in nekaj nasvetov za primere, ko nam pri kuhanju kaj ne gre spod rok. Veliko Burdino kuharsko knjigo bo izdala Državna založba Slovenije skupaj z Nolitom iz Beograda in nemško založbo modne revije Burda v maju letos. **503 STRANI, PLATNENA VEZAVA S ŠČITNIM OVITKOM; PREDNAROČNIŠKA CENA 1800 DIN VELJA DO IZIDA.**

Naročilnica VEČER 3 0 3 3

Nepreključno naročam: **VELIKO BURDINO KUCHARICO** (prednaročilna cena 1800 din velja do izida) 2

Priimek in ime naročnika: _____

Nastav: _____

Ulica (ali vas): _____

pošta _____ poštna šte. _____

Zaposlen pri: _____

Nastav zaposlitve: _____

Ulica _____

pošta _____ poštna šte. _____

Spol: moški ženski Rojen: _____ Reg. št. os. izk.: _____

izdane pri: _____ poklic: _____

Plačal bom po prejemu računa in položnic:

v gotovini po povzetju v 3 treh zaporednih mesečnih obrokih z virnanom

Prosimo, da označite plačilne pogoje, ki vam ustrezajo. Vse morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Ljubljani.

Datum: _____ Podpis: _____

V vseh knjigarnah in pri DZSI
Državna založba Slovenije, Knjižni oddelek, Mestni trg 26, 61101 Ljubljana

obzorja

iz izložbe

prebrali smo

borgia

Ko so pred kratkim prikazovali televizijsko nadaljevanko o Marcu Polu, smo opozorili, s kako ponesrečenim izborom je ena od slovenskih založb izrabila ugoden čas za prodajo knjig o tem srednjeveškem popotniku. Zdaj na malih zaslonih spet vrtijo zanimivo nadaljevanko, pripoved o Borgijcih, in tudi ob tej imamo priložnost seči po knjigi. Za razliko od prejšnjih gre tokrat za delo, ki je vredno pozornosti: opraviti imamo s Klabundovim romanom „Borgia“, ta v slovenski prevodni književnosti sicer ni novost, saj ga je že pred desetletji poslovenil Vladimir Levstik, zdaj pa na novo izdala Pomurska založba.

zaplodil mitološki Iksion, se posveti glavnim Borgijcem (Rodrigo, Cesare, Lukrecija, Juan). Njihovo častilakomnost, pohlep po zemlji in denarju, podkupovanje, incest, umore in druga nečloveška dejanja nakaže le toliko, kolikor je potrebno za očrnanje npravnstvenih posebnosti junakov, njihovih medsebojnih odnosov, hkrati kaže Borgijce tudi v razmerju do preostalega sveta, ta jih je kajpak prekinjal, jim želel

smrt in to slednjič tudi dočkal. Ne samo drugim, Borgijci niti sebi niso prizanašali, iztrebili so se tako rekoč sami.

Pripovedovalec, ki razpleta usodo španske rodbine zvečne brez podrobnejše razlage stvarnih dejstev, besedilo pa je domala dramatsko in mestoma celo lirčno, sklence zgodbo z opisom, kako je eden od borgiaških potomcev postal svetnik, zaradi nečastnih prednikov pa v nebesih ni imel miru, zato je želel priti k njim v pekel. Ker ni imel niti beliča, peklensček ni verjel v njegovo poreklo, pred nosom mu je zaloputnil peklenška vrata. In zato: „Med nebom in zemljo, nikoder doma, blodi brez miru poslednji Borgijec.“

Napak bo bral to Klabundovo knjigo, kdor bo v njej iskal neizpodbitno zgodovinsko resnico. Resnice pa zato ni v njej nič manj, namreč resnice o takšni življenjski pojavnosti, kakršni je pisatelj izluščil in na umetniški način na novo prenetel iz prekletstva Borgijcev. D. RUSTJA

spartak

Na tukajšnji knjižni trg čedalje pogosteje prihajajo tudi izdelki Založništva tržaškega tiska. To je že izdalo veliko knjig, ki so obogatile slovensko knjižno bero, hkrati pa razširile sodelovanje med zamejskimi Slovenci in matično domovino. Tržaški založniki nimajo na skrbi samo izvornih slovenskih knjig (in italijanskih), temveč se trudijo, da bi slovenskemu bralstvu predstavili tudi italijanske pisce. Ena zadnjih knjig s tega konca njihovega založniškega torišča je zgodovinski roman „Spartak“, spisal ga je Raffaello Giovagnoli, in sicer v času prerođenega gibanja v drugi polovici prejšnjega stoletja, prevod in kratka spremna beseda pa sta delo Branka Avsenaka.

Giovagnoli je pripoved o upornem rimskem sužnju napisal z očitnim namenom, da bi podprl prizadevanja za zlitje italijanskih dežel v enotno državo. Šlo je za boj zatiranih zoper tiranijo, podobno vlogo, kajpak v drugačnih družbenih razmerah, pa je odigral tudi

znameniti antični junak. Zato je bil Giovagnolijev roman deležen velike pozornosti, navdušil je celo Garibaldija, velja pa za prvo italijansko leploslovno upodobitev pehanja in nehanja tračanskega gladatorja.

humoreske tonija gašperiča

Ni naključje, da so kot prva knjiga knjižne zbirke „Dolenjska knjiga“ v založbi Dolenjskega lista izšle „Humoreske“ Tonija Gašperiča. Ta znani slovenski humorist in prizadeveni metliški kulturni delavec je že kakih petnajst let najbolj reden zunanji sodelavec Dolenjskega lista in v teh letih skorajda ni bilo četrtka, da ne bi Dolenjski list izšel s Tonijevo humoresko na zadnji strani. Poleg tega je Toni Gašperič tudi pogosten gost v Nedeljskem dnevniku, Anteni, na ljubljanskem Radiu in še kje. Za pričujočo knjigo je Janez Pezelj izbral nekaj več kot sto Tonijevih humoresk, ki so bile v glavnem objavljene v Dolenjskem listu v letih 1978 do 1980, knjigo pa je ilustriral Branko Babič.

Tako rekoč vse humoreske se dogajajo v Repičevi dragi, tem zgoščenem prizorišču našega vsakdanjika in v tej Repičevini lahko vsak bralec odkrije kakšne značilnosti svojega okolja, podrobnosti, ki jih, ker jih vidi ali doživlja vsak dan, zavestno niti ne opaza več, sedaj, ko pa so osvetljene z blago lučjo humorja ali jih zasleduje neizrošen reflektor satire, pa se mu spet pokažejo v ostrih obrisi in živih barvah. Prav tako lahko bralec v prebivalcih Repičeve drage odkriva značajsko in vedenjsko podobo svojih znancev, sosedov, prijateljev pa tudi sebe lahko ugleda v majhnem, poštemem in naivnem človeku Jožiču Repiču, Klotildi Zračnikovi, teti Mari in sosedu Bari pa tudi v direktorju vseh direktorjev, tovarišu Županu in kar je še prebivalcev Repičevine, zaposlenih v Hitrotkalu in Hitrošivu pa Hitrogradu, ljudi, ki zahajajo v hotel Večna izguba ali se ga nacedijo v gostilni Pri razbiti buči.

Gašperičev humor je blag, prizanesljiv do drobnih slabosti malih ljudi, precej bolj ostra pa je njegova satirična ost, ki jo najpogosteje uperja na komočarje, lenuhe, goljufe,

lahkokruharje, na tiste, ki „se klanjajo le zlatemu bogu“, na socialne nepravilnosti in številne druge nepravilnosti, ki smo jim danes priča. Naloga satirika je, in Gašperičeve humoreske so bolj satire kot pa lahkotno smešno branje, da poudari, karikira tipe in napake, ki so vredni obsodbe, da v bralec vzbudi celo jezo in srd in tako pomaga pri odpravljanju teh nepravilnosti.

Zato je na napačni poti tisti možak, ki je po izidu Homoresk na vsak način hotel „dopolniti“ še nekaj imen, kolikor jih, kot se je hvalil, ni vedel sam, tako da bi potem vsak prebivalec Repičevine imel svoje „pravo“ ime in prilimek. Če bi malo bolj pozorno prebral te humoreske, bi brez težave na kakšnega Repičana obesil kar svoje ime. In zato tudi ni prav, da je moč to knjigo kupiti samo v knjigarnah v Novem mestu in Metliki, kajti Repičeve drage, Jožiči, Klotilde, direktorji vseh direktorjev, Župani so prav tako v Kočevju, Trebnjem, Črnomlju, Krškem, Brežicah, Sevnici pa tudi v Ljubljani, Mariboru in Kopru. A. BARTELEJ

Tega kaže v okviru preverljivih zgodovinskih dejstev, osebe, prizorišča in dogodki ne odstopajo od navedb v virih. A roman zato ni nič manj pripovedno neposreden, kljub zaveznanosti dokazljivim podatkom je pisatelj po svoje zasakal zgodbo, ki je navsezadnje realistična, toda prepletena z romantičnimi prvina. Tako seznanja z zgodovinskim dogajanjem izpred dveh tisočletij, nič manj pa ni tudi umetniška pripoved, dovolj preprečljiva, da je, kot rečeno, spodbujala osvobodilne ideje. D. R.

morda potegnil ob tem obdobju svojega življenja črto pod življenjski obračun, je lahko ugotovil, da je v osmo desetletje življenja stopil kot priznan slovenski pisatelj. Da je priznan, pričajo številne nagrade in priznanja, ki jih je za svoje delo prejel (nazadnje Prešernovo nagrado za letošnje leto). Kot ustvarjalec je v slovenski javnosti prisoten že pol stoletja, lani je minilo 50 let od objave njegove prve novele v Mladiki. V tem obdobju se je poskusil kot pisatelj, pesnik, esejist, dramatik, kritik, pisec radijskih iger, scenarist in morda še na katerem področju ustvarjanja, največ pa je po mnenju nekaterih dosegel kot pisec romanov.

zbirko njegovih novel pod naslovom „Gora brez Prometeja“. Novele je izbral Aleksander Zorn, ki je tudi pisec kratke studije „Pisanje in raziskovanje sveta“, Danijela Sedej pa je pripravila v knjigi priloženo biografijo in bibliografijo Zupanovih del.

Čeprav je najpomembnejša oblika Zupanovega izražanja roman in je predvsem z romanoma Menuet za kitaro in Levitan dosegel svoj pisateljski zenit, pa je zanimiv tudi kot novelist, predvsem zaradi tega, ker v novelah očitno prevladuje refleksivna plat. V izbor vključenih sedem novel je na-

pisateljsko samozrenje

Letos je Vitomil Zupan praznoval 70. rojstni dan, in če je

Zupanov življenjski jubilej je počastila tudi Mladinska knjiga, ki je nedolgo tega izdala

stalo v istem obdobju, kot so nastajali trije poglavitni Zupanovi romani, pa vendar v novelah ne bomo našli pripovedi, pojmovane v smislu zgodbe. Tako je videti, kot da je v svojem novelističnem pisanju pisatelj polagal na preskus svojo lastno literaturo, da je, medtem ko je ustvarjal, hkrati ostro spraševal po smislu pisanja samega. „Jaz pa z obupom gnetem snov, ki se mi upira, snov, ki jo že dolgo poznam: besedo, stavke...“ je zapisal v eni od novel v knjigi. To samozrenje, samoosveščanje literature, ki teče v slapu besed in ustvarjanja podob, je najbrž najbolj značilna poteza „Gore brez Prometeja“.

Za bralca, katerega zanimanje si je Zupan priboril s svojimi romani, bodo novele morda manj zanimive, nedvomno pa je za poznavalce in ljubitelje moderne slovenske proze branje zadnje Zupanove knjige prijetno doživetje, čeravno tudi zahtevno. I. ZORAN M. MARKELJ

prva vloga: boben čez oder

Ko so v Artičah pred dvema letoma in pol praznovali petdeset let kulturnega delovanja, jim je Lado Smrekar iz Kostonjevice v brošuro napisal te bodrilne besede: „Pol stoletja plemenitega poslanstva, pol stoletja v službi naše besede, njene kulture in zavesti, pol stoletja na braniku, zgodovinskem rtu, ki je kakor ponosna zagozda postavljen v brežiško ravan... To je jubilej, ki obvezuje in obeta.“

Razgled po preteklosti pove, da so Artičani pred vojno delali v štirih kulturnih sekcijah, takoj po njej pa so kulturno delo nadaljevali. Med drugim so naštudirali vrsto operet in z njimi nastopali po raznih krajih. V kroniki tistega obdobja je omenjeno, da so pri operetah sodelovali glasbeniki iz celotnega Posavja. Dejavnost je organizirano tekla v prosvetnem društvu, ki si je kasneje nadelo ime pesnika Otona Županciča. Zajemala je iz tradicije, kakor jo je označil ta pesnik.

Oton Župancič je nekoč dejal: „Če že govorim o neki tradiciji, ne mislim na nekaj mrtvega, temveč na tisti stžhen, ki veže pri drevesu korenine z vrhom, pri človeku rojstvo s starostjo, pri narodu preteklost z bodočnostjo.“

Ko smo vstali za obrambo domovine, smo vstali tudi v obrambo te dragocene dediščine, ki smo jo prejeli od prednikov in smo jo dolžni predati zanamnikom.“

Po zaslugi tradicije se kulturno delo v Artičah ni samo ohranilo, marveč se je še bolj razvilo in razvejavilo. Oglasila se je zborovska pesem, njej je sledila gledališka beseda, zaslišale so se tamburice, bobni. Danes gojijo v tem društvu nič manj kot sedem različnih dejavnosti v prav tolikšnem številu sekcij. Pa ne samo to, v Artičah imajo že vrsto let republiške revije pihalnih orkestrrov in bobnarskih skupin v figurativnem programu.

Sami priznavajo, da bi vsega tega ne zmogli, ko bi ne imeli ljudi, ki znajo take stvari izpeljati, ki so kulturni animatorji in organizatorji v eni osebi. In v Artičah že vsak šolar ve, da je že dolgo

eden takih najbolj zagnanih, vztrajnih in iznajdljivih mož njihov krajani Miha Haler. Resnično si brez ljudi njegovih sposobnosti in njegove vere v poslanstvo kulture tudi v Artičah, tej najbolj kulturni krajevni skupnosti v brežiški občini in tudi v Posavju, vseh kulturnih in drugih pridobitev ne bi mogli niti zamisliti. Da je Haler nadvse prizadeven kulturni delavec, se je bralo že pred leti, ko so mu podelili občinsko oktobrsko nagrado. Podobno je bilo moč prebrati v utemeljitvi za odličje Svobode z zlatim listom, priznanje republiške ZKO, ki ga je Haler dobil letos februarja.

Tako je so zapisali: „Je vsestransko usmerjeni kulturni in družbenopolitični delavec, ki se je uveljavil v svojem kraju, občini in širše z novimi zamislimi ter organizacijskimi prijemi. Z značilno vztrajnostjo pri delu mu uspeva večino zamisli tudi uresničiti.“ Že leta 1958 je na Bizeljskem ustanovil moški pevski zbor, v Artičah pa pet let kasneje. V domačem kraju je pomagal na noge folklorni in bobnarski skupini, v Globokem pa so na njegovo pobudo dobili republiško revijo lovskih pevskih zborov. Artiškemu društvu je bil predsednik in tajnik, član pa še v občinskem in republiškem predsedstvu ZKO. Kultura mu je bila nepogrešljiva sopotnica tudi tedaj, ko je opravljal odgovorne politične dolžnosti. Ko je bil, denimo, sekretar občinskega komiteja ZK v Brežicah, je vodil kar dva pevska zbora in sodeloval pri snovanju novih ljubiteljskih skupin.

„Nikoli mi ni bilo težko,“ se spominja Haler. „Morda sem laže vozil, ker sem kulturno vedno jemal hudo resno. Nikoli mi ni bila konjiček, ampak potreba. Že od malega. Nekaj tega so mi vcepili starši, saj sta oče in mati svoj čas tudi kdaj pa kdaj zlezla v kulturniško kožo. Omogočila sta mi prvi pouk iz harmonike. Čeprav nismo bili premožni, me je učitelj prihajal poučevat domov. Prvi

OBRAZI

ŽENSKA IZ UMIRAJOČEGA ZASELKA

„No, kar prav, da sem prišel sem gor ravno ob dnevu žena,“ sem si dejal, ko mi je pogled zdrsnil skozi kuhinjsko okno in objel s popoldanskim soncem obsijano zimsko idilo, obronke gozda na levi in desni, vmes pa polja, na katerih so visoki razori že pokazali gola rebra izpod bleščeče beline. V dolini pod njivami je slutiti živahen potoček, za vzpetinami onkraj njiv pa že hrušč Novega mesta. Tukaj, v kuhinji pri Hrovatičevih na Malih Škrjančah, pa je spokojen mir. Tri generacije so zbrane tu: mati Micka, hčerka Eda in vnukinja Blažena. To so tudi zadnje tri prebivalke tega čudovitega zaselka na obronku gozda, ki je včasih premožgal dve lepi kmetiji in preživljal številne družine.

Petinsedemdesetletna Micka je še najbolj zgovorna. Kaj tudi ne, saj je največ doživela, več bridkega kot dobrega, pa še sedaj na stara leta jo tarejo skrbi, kaj bo s kmetijo, ki nima pravega naslednika! Kam vse lahko to pripelje, pa zgovorno priča sosedova domačija. Prazna je, od nekdanjega lepega kozolca štrlijo v nebo le leseni stebri, od hleva so ostali le zidovi, na hiši pa se ostrešje že nevarno poseda. Le leseni pod še kljubuje vremenskim neprilikam. Ko v hiši ni več človeka, domačija hitro propade.

„Vse hudo se je začelo z vojno. Takrat smo tukaj gori ostale brez moških,“ pripoveduje Micka in njeno pripovedovanje o življenju na Malih Škrjančah je kljub trpkim doživljetjem in spoznanjem živahno in polno iskrivih primer. Ko se je Micka iz Stranske vasi pramožila na Male Škrjanče, so ji skoraj vsi branili, češ kaj se bo možila k hiši, v kateri je že šest ljudi! Mož Tone je bil namreč vdovec in tudi on se je bil prej priženil na to kmetijo, kjer so bili še ženini starši in svačinje. Vendar se Micka ni ustrašila, saj je bila dela vajena tudi od doma. To ji je zelo koristilo, saj se je življenje kmalu obrnilo tako, da je ostala sa-

ma z majhnimi otroki. Tone je bil svoje dni rudar v Holandiji. Rudniki mu niso mogli iz glave, pa je v bližnji in daljni okolici vse prekopal in iskal rudna bogastva. Kakšnega uspeha ni imel. Medtem pa se je začela druga svetovna vojna in Micka mu je rodila že tri otroke, ko so ga Italijani odpeljali v Novo mesto. Ker je bil osumljen sodelovanja s partizani, ga niso več izpustili. Poslali so ga naprej na Rab, od koder pa ni bilo več glasu o njem. Za njegovo smrt je Micka zvedela slučajno. Gačnikovemu Martinu z Boričevega je uspelo pritihotapiti domov pismo, v katerem je opisal razmere v taborišču: „Če bo šlo tako naprej, bomo šli kmalu drug za drugim. Hrovatičev Tone z Malih Škrjanč je tudi že v grobu.“ Micka je na tistem še upala, da se bo ob razpadu Italije Tone vrnil, vendar je čakala zaman.

Potem so prišli Nemci in spopadi okoli vasi so bili vse bolj pogosti in vse ostrejši. Zaselek je bil na prepihu. Z obronkov so proti mestu streljali partizani, z drugega hriba in s ceste so odgovarjali Nemci in belogardisti. Družina se je ob takih prilikah stiskala ob krušni peč. Tako je bilo tudi decembra 1944. Krogle so na gosto brenčale okoli hiše in tu in tam je copnila v zaselek mina. Partizani so z Malih Škrjanč užgali po Nemcih, ki so v Novo mesto peljali uplenjeno blago. Nemci so srdito odgovarjali in ena od njihovih min je zadela tudi Hrovatičev hlev, ki se je hitro vnel. Domači so to opazili in, ne meneč se za krogle, so hiteli reševati živino. Staro mamo je nenadoma spodneslo, in ko so jo dvignili, je bila že mrtva. Krogla ji je prebila glavo.

Cez dva dni, ko so se vračali s pogreba, je bil na vrsti tudi stari oče. Pogrebcu so se vračali iz Šmihela. Prišli so do železniške čuvajnice, potem pa je užgalo po njih iz bunkerja ob železnici pod Hribom. Razbežali so se in se po mejah in po gozdu splazili domov, stari oče pa je s prestreljenim trebuhom ostal na čuvajnici. Drugi dan so domači zvedeli, da je že pokopan.

Počasi je prišla tudi težko pričakovana pomlad leta 1945. Na Malih Škrjančah so zopet zacveteli bogati nasadi češenj, marelic, sliv in jablan. Svetovne morije je bilo konec, na Malih Škrjančah pa sta ostali le dve vdovi z otroki. Može in fante je pobrala vojna. Začelo se je težavno obdobje obnove kmetijskih poslopj in dela na kmetiji, ki pa ni dajalo takih rezultatov, da bi priklenilo otroke na dom. Tudi odnos do kmetov in njihovega dela je bil takrat tak, da sta se le malokateri kmečki fant ali dekle odločila ostati doma. Tako sta oba Hrovatičeva sinova odšla v mesto, dekleta s sosednje kmetije pa so se tudi poročila in odšla v svet. Ko je umrla še sosedja, so Hrovatičeve tri same ostale v zaselku. Že prej, ko je sosedja že šivala, pa zaselek ni bil več tisto kot včasih. Dve močni gospodari na dveh samostojnih kmetijah težko vozita skupaj. „Ko bi ostala ena vdova in en vdovec, bi gotovo šlo bolje!“ se pošali Hrovatičeva mama. Tako pa bo tudi to pomlad, ko bo okoli zaselka znova zacvetelo košato sadno drevje in zakrilo propadajočo sosedovo domačijo, med hišami vladal mir, ki ga ne bo zmotil otroški vrišč.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

Z BARVAMI V KRVU

Da je pri Malnaričevih na Krupi pri Semiču doma slikopleskarska obrt, opazi prišlec takoj, ko stopi v hipo. Bogato poslikane stene in stropi bivalnih prostorov pa pričajo, da dela ni opravi pleskar, kakršne poznamo danes, ampak da se je trudil mojster, ki se ni zadovoljil le z enim vzorcem. V eni sobi je uporabil široko paleto barv. To so bili slikopleskarji starega kova, ki so se svoje obrti učili v prvih desetletjih tega stoletja in ki so kljub današnji sodobni pleskarski tehniki in barvam ostali zvesti nekdanjemu, sicer tudi bolj zahtevnemu slikarstvu.

Čeprav se je z nešteti vzorci in barvami gospodar Franc Malnarič zabaval že pred skoraj dvema desetletji, pa so barve še vedno sveže, prav nič obledela, kakor da bi delo končal pred tednom dni. „Včasih so bile barve čisto drugačne, kot so danes. Bolj kvalitetne so bile, čeprav moram priznati, da tiste, s katerimi sem slikal jaz, že niso bile več tako dobre kot tiste, s katerimi si je služil denar moj stari oče,“ pove Franc in tako začne pripoved o „malarski“ tradiciji v njihovi družini, ki sega v preteklo stoletje.

Frančev stari oče Valentin se je učil obrti pri Jerebu v Metliki, ki se je sicer bolj kot s slikarstvom ukvarjal s kiparstvom. Zato se je tudi Valentin, ko je konec preteklega stoletja odprl obrtno delavnico, oprijel slikarstva in kiparstva: poleti se je lotil prostoročnega slikarstva po mnogih belokranjskih cerkvah, tako npr. v Kloštru pri Gradcu, pri sv. Roku pri Semiču, na Vinjem vrhu in še kje, pozimi pa je iz lesa dolbel kipe za cerkvene oltarje. Čeprav so imeli doma kmetijo, njegovega dela na njej skorajda ni bilo čutiti. Raje je ženskam dal denar, da so najele delavce, sam pa je celo pozimi ostajal v drugih vaseh po mesec ali dva in naredil vaščanom vse, kar je bilo potrebno, predvsem pa pohištvu.

Valentinu je pri delu pomagal njegov brat, ko pa je obrt prevzel Frančev oče, so mu priskočili na pomoč še trije njegovi bratje. Ti pa so se lotili že modernejših slikarskih prijemov. Kiparstvo so opustili, prav tako prostoročno slikarstvo, kajti uveljavljati so se začeli vzorci, ali kakor so rekli pleskarji med seboj, „muštri“. To so bili iz lepenke izrezani vzorci, ki so jih položili na steno in preslikali z barvo. Še vedno pa so se, tako kot njihov oče

in stric, držali cerkva. „Malarjev je bilo tudi takrat že kar veliko, vendar je bilo specializiranih, kakršni so bili Malnariči, bolj malo. Poleg tega je bil takrat denar večinoma le po cerkvah, belokranjske lesene hiške pa so le redkokdaj vjделе belež, če pa so ga že, so bile pobeljene z apnom,“ se pripovedovanja očeta in stricev spominja Franc.

Prav stricem pa je Franc hvaležen — oče je namreč zgodaj umrl — za vse znanje, ki so mu ga dali. Kot 13-leten fantič se je odšel v Semič učiti za mizarja, a mu je bilo dolg čas. Spoznal je, da tega dela ne bo mogel opravljati do upokojitve, zato se je po končani učni dobi izučil še za slikopleskarja. Tako je še z dvema bratoma, strici, kantami in čopiči hodil po Beli krajini ter belil, kjer je bilo pač potrebno.

„Postali smo pravi strokovnjaki za vsa dela, ki so bila potrebna za vzdrževanje cerkva. Tako smo s pločevino prekrivali cerkvene stolpe in strehe in jih tudi barvali, strici so leta 1921 in 1922 postavljali celo nove zvonove, kajti med prvo svetovno vojno so mnoge cerkve ostale brez njih. Postavljali smo strelovode, pozimi pa smo v mizarški delavnici ob izdelovanju oken, pohištvu, a tudi rakev nekoliko počili od naporega poletnega plazenja po strehah,“ obuja spomine Franc.

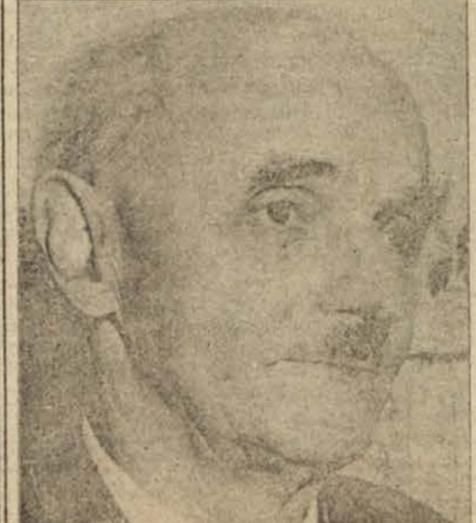
Leta 1931 so začeli s „špic malarijo“: papir, iz katerega so izrezali različne like, so pritiskali na steno in obrizgali. Vendar se ta tehnika ni obdržala dolgo, ker ni bila obstojna, zato pa so bili toliko bolj pripravnih valčki, ki so se uveljavili nekaj let pozneje in so se obdržali vse do danes. Toda Francu so bili najbolj pri srcu vzorci. „Nekaj sem jih izrezal tudi sam, druge pa sem dobil iz tujine. Veselila me je lepa malarija in če bi oče živel dlje časa in če bi imel možnost, bi se gotovo izpopolnil v prostoročnem slikanju,“ je prepričan Malnaričev Franc.

Tako pa je bila revščina in dinarje je moral loviti tam, kjer se mu je ponudila priložnost. Res pa je, da zaslužek ni otehal nevarnega in težkega dela zlasti po cerkvenih strehah. Spominja se še, da je v kriznem letu 1930 delal za 20 dinarjev na cerkveni strehi po ves dan, kilogram sladkorja pa je takrat veljal 16 dinarjev. A kljub temu danes rad pove, da je pustil svoje slikopleskarske sledi v več kot 30 cerkvah.

Po drugi svetovni vojni je Franc slikopleskarsko obrt opustil, ni več zaupal svojemu ravnotežju. Bal se je, da ne bi prišlo do nesreče. Mnogokrat je pomislil: „je to moj zadnji zvonik?“

Po osvoboditvi je kot zadnji Malnaričevih slikopleskarjev opustil obrt. Posvetil se je kmetiji, vendar je našel še vedno toliko časa, da je poslikal svojo domačijo. V eni od sob je uporabil kar 38 različnih barv. Zadnje čase se vse pogosteje zateka v mizarstvo delavnico — navsezadnje je tudi mizarški mojster — kjer pravkar iz hrastovega lesa izdeluje kačo velikanko. Njegov konjiček pa je tudi gasilstvo. Sam je narisal celo načrt za gasilski dom v Stranski vasi in pri gradnji opravil več kot tisoč prostovoljnih delovnih ur. Tako kot nekdanj na strehi, pa je danes na tleh kljub 72 letom še vedno gibčen in spreten. Pri košnji, na primer, še zmeraj nima tekmeča.

M. BEZEK

NAGRADA V NOVO MESTO

Pri Rovanih iz Novoga mesta radi rešujejo križanke; tako sklepamo po tem, da je žreb že drugič izžrebal enega iz družine. Tokrat je nagradjena KARMEN ROVAN. Za nagrado bo prejela knjigo Lada Ambrožiča — Novljana „Petnajsta divizija“. Obsežna monografija o ustanovitvi in bojnem delovanju te partizanske enote je zanimivo in poučno branje. Rešite te nagradne križanke pošljite na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, Novo mesto, s pripisom Križanka, žreb pa bo izbral nagradjenca.

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

	DL	ZVRST VIŠNJE	MOŠKO IME	GLASBE-NIK KO-DER	EG. BOG SONCA	UJEVIC TIN	DL	REKA V AMERI-KI	FIZ. ENO-TA ZA SILO	HOMERSKI JUNAK
	BABILON STVARNIK SVETA						VZVIŠENA PESEM/VRSTA JEDI			
	PODALJ-SANJE PLAC ROKA						EKSPLOZ-TELO/ZA DAN MAJET KMET. DELAVEC			
	SVELO GLASB. SKUPINA					HRV. AK-TUAL. RE-VIJA/RAJ			ORATAJ	VRSTA DETELJE
DL	HRV. SKLA-DATELJ (BRANIMIR)	DRUŽINA IT. IZDEL. GODAL	GLAS/IT. FILM. IG-RALKA (SOPHIA)	DUNOVNIŠ-KA STOP-NJA/OTKA	EVR. VELE-TOK/KVA-DRAT		MAKEDO-LO/KIT. PE-SNIK (JUAN-MING)			
MOR. ZIVAL										
MALAJSKA BLAZNOST				KANONO OBMOČJE/POSODA			ANTON KOS/BELB. TERME			
PUSČAV-SKI RES					M. IME ALFI MIPC					
BOGINJA NESREČE			NOETOVA BARKA			PREDSTOJ-NIK M. SA-MOSTANA				
VOL STOPNJA			PEVEC MARTIN			DL	NADAV			

prgišče misli

Če je človek uspešen, mu nevoščljivci najbolj hite čestitat. SULLY PRUDHOMME

Pogosto je več vredno predano ljubiti veliko zmoto kakor pa zanikrno služiti veliki resnici. M. MAETERLINCK

Kaj je videl „mrzli“ satelit

Infra rdeči teleskop — satelit je posredoval nekaj novih spoznanj o vesolju — Astronomi morajo znova izračunati galaktično maso

Odkar je v bližnjem vesolju krožil satelit IRAS in s svojim ledenim očesom preiskoval globine vesolja, se je astronomom odgrnila nova in drugačna podoba vesolja, ugledali so stvari, ki jih prej človek ni nikoli videl, ves širni vesoljski prostor pa se je pokazal ne kot brezdanja praznina z izjemno poredkoma posejanimi otočki materije, marveč kot prostor, ki je precej bolj napolnjen s snovjo, predvsem velikimi oblaki medzvezdne prahu, prašnimi sledovi kometov, tokovi prahu od zvezd in gigantski prašni kepi.

Takšno podobo je satelit, ki ve-lja za majhnega, posredoval skozi ves lansko leto kosček za kosčkom, ko je pošiljal na Zemljo na milijone in milijone informacij v visoko sposoben računalniški center, kjer so računalniki prevečeli ogromno množino informacij ter jih uredili za znanstveno obdelavo. Skupina strokovnjakov iz ZDA, Velike Britanije in Nizozemske, ki iz središča v Veliki Britaniji vodi vse projekt, je svetovno javnost seznanila z odkritji ob koncu lanskega leta. Vzbu-tila je veliko zanimanje astro-nomov, iz vsega sveta.

Posebnost satelita IRAS (krati-ca pomeni infra rdeči astronomski satelit) ni le v tem, da raziskuje vesolje izven zemeljskega ozračja; astronomom odkriva tisto podobo vesolja, ki je z optičnimi teleskopi ne morejo ugledati in prav tako ne tudi z radijskimi teleskopi. Med vidnimi elektro-magnetnimi valovi (svetlobo) in radijskimi leži polje infra rdečega valovanja. Človekovo oko je neob-čutljivo za tovrstno žarčenje, za nameček pa plast ozračja zaustavlja večino frekvenc infra rdečega valovanja, ki prihajajo iz vesolja, zato na Zemlji tovrstne naprave ne morejo zabeležiti kaj prida. V vesolju pa se za naprave, občut-ljive na tovrstno žarčenje, odpre veličastno obzorje. Vse, kar obs-taja v vesolju, naj bo to nezaten prašek materije, planet, zvezda ali komet, izžareva nekaj infra rdečih žarkov. Bolj ko je snov razgreta, močnejše je izžarevanje. Zvezde, kot je naše Sonce, so pravi ognjemeti infra rdečega valova-nja. Celo predmeti, ki so za naše razmere strahovito hladni, le ne-kaj stopinj nad absolutno ničlo (-273,16 stopinj Celzija), oddajo ne-kaj toplotnega valovanja. Za raz-liko od vidne svetlobe se infra rdeče valovanje bolje prebija sk-ozi medzvezdni prah in tako je mogoče z infra rdečimi razisko-valnimi napravami videti več kot z optičnimi.

Satelit IRAS je pravzaprav in-fra rdeči teleskop, ki ga obdaja ve-lika termoska, napolnjena s teko-čim helijem. Tako je teleskop oplopljen povsem izoliran, spre-memnik pa ohlajen na strahovito nizko temperaturo, ki je vsega ne-kaj stopinj nad absolutno ničlo. Šestavlja ga 62 čipov, občutljivih na štiri infra rdeče valovne dolžine, ki ustrezajo temperatu-ram med zmrzovališčem vode in 10 stopinjami Celzija nad abs-

olutno ničlo. V tem toplotnem pa-su so temperature vseh planetov, asteroidov in medzvezdnih prašnih oblakov, iz katerih se tvorijo zvezde.

IRAS kroži okoli Zemlje po ta-ko imenovani polarni krožnici. Za vsak opravljeni krog spremeni vidni kot. Tako sčasoma pregleda vse nebesno polje. Podatki, ki jih nabere, se skladiščijo, odda pa jih le, ko preleti sprejemno računal-niško središče v Chiltonu v Veliki Britaniji.

Med najbolj presenetljivimi odkritji, do katerih je znanost prišla po zaslugi malega satelita, je nedvomno potrditelna možnost, da se je v vesolju razvil še kakšen planetarni sistem, podoben našemu, kjer se je rodilo tudi življenje. Podatki, ki jih je IRAS posredoval, so pokazali, da je v infra rdečem spektru zvezda Vega nenavadno svetla in da oddaja za zvezdo in za svojo velikost preveč toplote. Višek toplote naj bi prihajal od snovi, krožeče okoli Vege v oddaljenosti 24 milijard kilo-metrov. Po mnenju astronomov se je ta snov že lahko oblikovala v planete, če pa se v dosedanjem razvoju ni in se ne bo, pa je že sam obstoj snovnih delcev okoli zvez-de dokaz možnosti planetnih sistemov okoli drugih zvezd v naši galaksiji.

Mrzlo satelitovo oko je odkrilo v galaksiji nekaj tako imenovanih

sirovih oblakov prahu, o katerih obstoju astronomi niso nikoli pomislili. Te vlečke prašnih delcev, ki se vlečejo v medzvezdnem prostoru, imajo temperaturo oko-li 35 stopinj nad absolutno ničlo, kar je za astronomske poglede že toplo. In ker so lahko od zvezdne-ga žarčenja toliko topli, je to eden od dokazov, da je njihova sestava drugačna od sestave planetov. Astronomi predvidevajo, da so iz delcev grafit.

Zaenkrat še nerazvozlana sk-irivnost je infra rdeče žarčenje, ki preveča vso galaksijo. Potrebne so dodatne analize, s katerimi bodo astronomi ugotovili, ali gre za dodatno snov v naši galaksiji. Če je tako, potem bo treba popra-viti sedanje izračune galaktične mase.

Ta čas, ko znanstveni svet še analizira in proučuje množico po-datkov, ki jih je IRAS posredoval na Zemljo, se dnevi življenja sate-litu hitro odštevajo. Varovalni oklep iz tekočega helija se izgublja v vesolje, ledeno oko pa zaradi te-ga postaja vse manj občutljivo za infra rdeča valovanja. Najbrž je ta čas, ko to pišemo, satelit že oslepel. Toda v svojem razmero-ma kratkem življenju je opravil presenetljivo veliko.

MiM (Vir: Discover)

Proti kapi

En sam aspirin na dan lahko pomaga odvrniti srčno kap tisočerm ljudem, ki trpe za občasnim srčnimi krči, ki so sicer znanični nevarnih in čestokrat usodni kapi. Takšna je osnovna ugotovitev študije, v katero so raziskovalci zajeli 1.266 moških, bolhajočih za omenjeno srčno pomanjkljivostjo. Polovica anketiranih je jemala dnevno dozo aspirina v raztopini (v takšni obliki je primernejši za želodec kot v tabletkah), polovica pa je prejemale placebo.

Po dvanajstih tednih so opravili ponovno analizo stan-ja in ugotovili, da je bilo med tistimi, ki so uživali vsak dan dozo aspirina, za 51 odst. manj primerov smrtnosti za-radi srčne kapi, v primerjavi z enako rizično skupino, ki aspi-rina ni jemala.

Prejšnji podobni testi niso pokazali takšne odločilne pred-nosti aspirina. Kaže torej, da je to razmeroma staro zdravilo zares dobrodejno za nekatere srčne bolnike, če ga seveda jemljejo v majhnih rednih količinah. Vendar pa to ne pomeni, da se lahko vsakdo loteva zdravljenja po metodi „naredi sam“. Takšne študije so zanimive za širjenje sploš-nega obzorja, medtem ko naj se z zdravljenjem ukvarjajo zdravniki in nje je treba vprašati za svet tudi za more-bitno aspirinsko terapijo.

Koza v ovčjem kožuhu

Ovčja koza ali kozja ovca je plod združevanja zarodkov dveh različnih vrst — Šest takšnih živali

Žival je videti nekako tako, kot bi koza oblekla ovčji kožuh. Mi bi jo nazvali ovčja koza ali kozja ovca, nekaj se bo pač treba domisliti za imenovanje novega stvora, ki so ga ustvarili strokovnjaki za živalsko embriologijo na cambriškem inštitutu za živalsko fiziolo-gijo. Uspelo jim je namreč križati dvoje povsem različnih živalskih vrst, koza in ovca, kar po zakonih, po katerih se ravna mati narava, ni možno. A če se vplete človek s svojim znanjem, potem se dogaja tudi kaj takšnega.

Strokovnjaki so združili zarod-ke ovce in koze, ko so bili še na zelo zgodnji razvojni stopnji, se pravi, ko je imel vsak komaj štiri do osem celic. Nove zarodke so potem vsadili v maternice nad-omestnih ovc in koz, kjer so se razvijali naprej. Živali, ki so se skotile zdaj živi na svetu vsega šest ovčjih koz imajo tako kar štiri starše.

Od vseh šestih živali so le pri eni ugotovili krvne beljakovine obeh

Novi so lažji

Računalniški pokazal-niki le malo debelejši od slike

Računalniška tehnologija hitu naprej z velikimi koraki. Nedolgo tega so strokovnjaki za razvoj pokazalnikov, ki so bili doslej še najbolj neroden del računalniške opreme, razvili tehnolo-gijo novih pokazalnikov in jo spravili na ekonomsko uporabno raven, se pravi, da je dovolj poceni za redno pro-izvodnjo računalnikov.

Kot pokazalnik služi pri računalni-kih tisto, čemur v vsakdanjem jeziku pravimo televizor oziroma srce tele-vizorja, to je katodna cev. Naprava je razmeroma težka in velika, zato strokovnjaki že lep čas iščejo, kako bi jo nadomestili z nečim manjšim in predvsem lažjim. Veliko so obljubljali tekoči kristali, vendar je trenutno več uspeha z elektroluminiscenčnimi ek-rani, ki jih razvijajo že izpred zadnje vojne! Pokazalnik te vrste so svetlejši od standardnih, predvsem pa tanjši in občutno lažji. Računalniki z njimi že prihajajo s tekočih trakov.

DAVID NI PREŽIVEL

Dvanajstletni David, ki je vse svoje življenje, razen zadnjih 15 dni, preživel v sterilnih šotorih in prostorih (o njem smo pisali v za-dnji številki našega tednika) je umrl. Operacija, s katero so mu presadili kostni mozeg, je sicer uspe-la, vendar Davidov organizem ni zdržal velikih sprememb. Še preden so zdravniki lahko natančneje ugotovili, kako vsadek spodbuja nastajanje samozaiščit-nega sistema v otroku, je David podlegel. Umrl je zaradi notranjih krvavitev in oslajenega srca.

vrst. Ta žival se sicer obnaša kot koza in se je poskušala ploditi s kozami, čeprav njeno seme ni aktivno, kot velja sicer za križance.

In čemu takšna križanja? Znanstveniki menijo, da ima uspeh uporabno znanstveno vrednost, ker

Žival s štirimi starši: kozlom, kozo, ovnom in ovco.

odpira človeku nova področja praktične uporabe znanja pri us-tvarjanju novih živalskih vrst, ki naj bi bile uporabnejše in koristnejše. MiM (Vir: Time)

Tudi vulkani

Zemljina dvojčica Ve-nera ima delujoče vulkane

Čeprav nosi Zemlji najbližji planet Venera ime po rimski boginji lepote in ljubezni, je to hudo neprijazen in trd svet s peklensko vročino na površju in z gostim plaščem strupenih plinov in oblakov. Kljub temu da je planet tako zakrinkan, so znanstveniki prdrli do mno-gih njegovih skrivnosti, pred kratkim pa so celo dodali novo spoznanje, ki kaže na do-datno podobnost Venere z Zemljo. Planeta sta približno enako velika, imata v astro-nomskih merilih približno enako oddaljenost od Sonca, skoraj enako gostoto in po novem sta tudi oba vulkansko aktivna.

Analiza podatkov, ki so jih na Zemljo posredovale ame-riške avtomatske sonde, je po-kazala, da so se v gostem Venerinem ozračju dogodile nekatere spremembe, iz kate-rih je mogoče sklepati, da je na površju pred petimi letimi iz-bruhnil velik vulkan. Meritve žveplovega dvokisa v ozračju Venera, opaženo bliskanje na določeni površju in radarski posnetki, vse to daje zanesljive podatke o nedavnem vulkan-skem izbruhu.

129

Janez Trdina Črtice in povesti iz narodnega življenja

KMEČKI IN BERAŠKI ZAKONI

Zdaj pišem prelepo pismo prvemu kupcu, da se mi je tisto vino skazilo, da je zavrelo; ker sem pošten človek mu ga ne morem postaviti v Mirno peč, kakor sva se bila zmenila; če hoče katero drugo vino, pa iz srca rad. Obenem mu pošljem iz štirih sodov raznih slabših vin za pokušnjo. In glejte, mož se mi še zahvali in odpiše, da vzame od takega poštenjaka tudi drugo vino, naj mu pošljem lipine, za kup se bova lahko pogodila. To mi je bilo, seve, kaj prav; lipino odpravim v Mirno peč in ji postavim ceno tudi na tri goldinarje, čeprav je bila vredna za tisti čas komaj po dva goldinarja. Možu se je zdelo brzkone sitno, imeti z mano preprič ali celo pravdo, in tako mi je plačal cviček res po tri goldinarje in tako, vidiš, sem napravil lep dobiček z obema vinoma.

Takih sleparij se ni ljubilo poslušati ne meni ne nevesti. Začela sva tedaj svoj pogovor. Danes je bila zaradi prihoda bratovega precej dobre volje. Gledata jo tako od blizu, sem moral priznati, da je res prav posebno lepa in prijetna ženska. Človek ni vedel, ali bi hvalil bolj nje visoko rast in tenki život ali zorno lice, mala jagodasta usteca in iskreno črno oko ali pa visoko, svetlo čelo, dvigajoče se mogočno nad

gostimi obrvmi in preljubkim, tumpastim noskom, okroženo od ušesca do ušesca z bujno šumo temnokostanjastih kodrov. Take krasotice sem videl sem ter tja med staroverci v Vojaški krajini, nikdar pa med svojimi Slovenci. Med nama se je oživel pomeneč s tem, da sem jo vprašal, kako za božjo voljo se ji ne more priljubiti ta lepa dežela ob srednji Krki.

Ona: „Kako to veste?“
Jaz: „O, saj se ve že dve uri naokoli, kako strašno se vam toži po domu in samskem stanu.“

Ona: „To je čudno, saj se ne pogovarjam dosti z nobenim človekom ne. Sosede in druge znance Šalčeve hiše poznam komaj po obrazu, nekatere še samo po imenu.“

Jaz: „Vidite, ravno zato ste tako žalostni, ker se ogibljete društva in pogovora.“

Ona: „Je pač težavno. Človek ne ve prav, kaj bi govoril, da se ne zameri tako neznanim ljudem.“

Jaz: „Naj vam pa pove tast, s kakovimi ljudmi vam je zdaj sosedovati in občevati.“

Ona: „Šalca ne bom vprašala.“

Jaz: „Pa Urbančka?“

Ona: „Kaj njega?! O, to pa še manj.“

Jaz: „No, če hočete poslušati, vam povem pa jaz nekoli.“

Franica se zasmije in pravi: „Naj bo, dajte, poskusite.“

Jaz: „Začniva na desni. Prvi sosedi tu pravijo: „Pijana burkelca.“ Padla je v vodo, pa so jo rešili tako, da so ji podali z brega v vsako roko po ene burkle. Baba se reši; iz samega veselja, da je ostala živa, je

začela pijančevati in slovi zdaj za najbolj žejno vinsko mušico v celi fari. Druga soseda je dobila priimek: „Petelinka.“ Vidite, Dolenjci so že tako objedljivi, da ne morejo pustiti nobenega slavnega človeka brez pridevka. K Petelinki je prišla v vas teta, pa ji je zaklala petelina, da se malo bolje pogostita, ker se že dolgo nista videli. Ko gre na vrt po peteršilj, se slabo zaklani petelin predrami in pobegne. Vrnivši se, začne vpiti, da ga ni ukradel nihče drug ko vaša tretja soseda, kateri so dali vaščani ime: „Piskrček“, ker si kuha rada zmerom kaj posebej v malem lončku. Ko je nesla Petelinka kokošim prosa, pride zobat tudi petelin in je živel še celo leto. Ali Petelinka pripoveduje še dandanašnji, da jo je okradel takrat požrešni Piskrček, in ne samo, da ji je unesla tatca petelina, ampak tudi pet kokoši, deset žlic — med njimi tudi srebrno — in veliko posodo masla. Te ljubeznive sosede se je treba posebno dobro varovati.“

Te in take povesti poslušala nevesta in se smeje in me začne tudi sama izpraševati: „No, kakšna pa je kaj ta, pa ta in ta?“ Kolikor sem vedel, sem ji popisal vse bližnje in daljne sosede in tako preresetava celo vas, potem tudi bližnje vasi in sčasoma celo faro in se lotiva nazadnje tudi Novomeščanov in Novomeš-čank. Ostale goste pa je že zmerom in tako cel čas zabaval in dolgočasil avšasti Šalca s svojimi baharijami.

Tako nam prejde v krčmi popoldne in večer. S Franico se seznaniva tako temeljito, da se ji odveže jezik in se odpro sčasoma vse zatvornice njene zgovornosti.

POTA IN STRAŽNIPOTA

dežurni poročajo

KDO JE IZTOČIL BENCIN? — V času med 2. in 5. marcem je nekdo vlomil v osebni avto, last SGP Pionir, ki je stal parkiran pred poslovno stavbo na Ljubljanski cesti v Novem mestu. Storilec je iz rezervoarja iztočil bencin in tako oškodoval Pionirja za preko 3 tisočake.

NI ZAKLENIL REZERVOARJA — Sorazmerno lahko delo je imel vlomilec, ki se je 5. marca polnil osebne avtomobile Cirila Pluta iz Lašče pri Dvoru. Iz nezaklenjenega rezervoarja avtomobila je iztočil okoli 30 litrov super bencina in oškodoval Pluta za 2.100 din. Za storilec se poizveduje.

S TOVORNJAKOM NA NEUTR-JENO BANKINO — Henrik Šmalec iz Sombora je 6. marca vozil tovornjak s polpriklonnikom iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Jezeru je z vozilom zapeljal na desno, na neutrjeno bankino, po kakih tridesetih metrih pa se je vozilo prevrnilo. Nastalo materialno škodo so ocenili na 150.000 din.

TRAKTOR ŽE TERJAL PRVO ŽRTEV

SELA — Huda nepredvidnost in malomarnost je bila kriva smrtne nezgode med vožnjo s traktorjem od Dobove proti Bukošku. Franc Sušin iz Sel je peljal traktor s pripeto prikolico, na kateri je bilo naloženih 3.000 kilogramov gnoj, poleg voznika pa sta na blatnikih traktorja sedela še otroka (!) Zlatka Lipej in Lidija Sušin, medtem ko je na priklojku traktorja stal 34-letni Jože Umek iz Piršenbrega. Iz neznanega vzroka je Umek padel, tako da je prikolica zapeljala čezenj. Bil je na mestu mrtve. Podan je sum, da sta bila oba, Sušin in Umek, vinjena, zoper prvga pa bo podana tudi kazenska ovadba.

Ponekod kar brez inventur

Tudi temeljni javni tožilec ugotavlja za lansko leto neprimerno večji obseg dela — Pester spisek gospodarskih kršitev

BREŽICE, ČRNOMELJ, KRŠKO, METLIKA, NOVO MESTO, SEVNICA, TREBNJE — Ugotovitev temeljnega javnega tožilca iz Novega mesta o povečanem obsegu dela v lanskem letu, ko je prejel 2.785 ovadb zoper znane storilce, 271 zoper mladoletnike in 2.344 zoper neznane storilce, pravzaprav ne preseneča, saj je to logična posledica izredno povečanega dela novomeške in krške uprave za notranje zadeve, o čemer pa smo že poročali. Tudi sama struktura kaznivih dejanj se kaj bistveno ne razlikuje, nekoliko podrobneje pogledimo le področje gospodarskih prestopkov, ki so postali v sedanjih družbenih razmerah še kako aktualni.

Od lanskih 249 prijav jih kar 99 odpade na kršitve v cestnem prometu.

En mrtev in šest ranjenih na magistralni

Nepredvidno prehitavanje vzrok hudega trčenja

NOVO MESTO — Na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom je prišlo v četrtek do hude prometne nesreče, ki je zahtevala življenje 56-letnega Sarajevčana Durata Duratovića, medtem ko sta bili še dve osebi hudo poškodovani.

Marjan Filipović, zdomec iz Avstrije, se je tega dne peljal z osebnim avtom proti Zagrebu. Vozil je za tovornjakom in ga pričel blizu Novega mesta prehitovati. Takrat pa mu je nasproti pripeljala kolona vozil. Hitro je zavil nazaj na svoj del vozišča, pri tem zapeljal na bankino, drsel nekaj časa po njej, nato pa zavil na levo stran vozišča in trčil v avtomobil, ki ga je nasproti pripeljal Hasan Ajdinović. V silovitem trčenju sta se oba voznika hudo poškodovala, medtem ko je soprotnik Durat Duratović med prevozom v novomeško bolnišnico umrl. Laže poškodovani so bili še štirje soprotniki, materialno škodo pa so ocenili na 330.000 din.

Na zatožni klopi tudi priče

Nadaljuje se sojenje Slovinu — Tožilec pričel zaradi lažnih pričevanj zoper priče vlagati obtožnice — Čaka še več sto prič

BREŽICE — Sojenje udeležencem vinske afere v Slovinu — DO Bizeljsko Brežice dobiva vedno večje razsežnosti in že sedaj lahko ob dejstvu, da bo pred velikim senatom brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto zaslišanih še nekaj sto prič, zatrdimo, da izreka sodbe ne gre pričakovati pred poletjem. Sicer pa je prejšnji teden, ko se je pričel dokazni postopek zoper nadaljnjo sedmero obtoženih, Milana Herakovića, Ivana in Viktorja Lipeja, Nikolo Tončiča, Petra in Vlada Kunovića ter Mijo Režka, prinesel veliko zanimivega, predvsem pa „zaslugi“ namestnikov javnih tožilcev Franca Zuniča in Antona Ribnikarja.

Ustavimo se le pri dveh pričah, ki sta prejšnji teden stopili pred senat. Pavel Herakovič, sicer daljni sorodnik obtoženega Milana Herakovića, je med preiskavo zatrdil, da je le enkrat prodal Slovinu 3 tisoč litrov cvička, ki pa ga je tja sam peljal in denar zanj tudi sam dvignil. Takrat je zatrdil, da vina novomeškemu Hmeljniku ni nikoli prodal. Njegova pripoved v dvorani brežiškega šolskega centra je bila prejšnji teden povsem drugačna. Senatu je namreč povedal, da je v letih 1978—1980 prodal preko obtoženega Herakovića vsako leto najmanj po 10.000 litrov vina, da je prodal tudi grozdje, enkrat ali dvakrat pa je vino prodal tudi Hmeljniku iz Novega mesta. Prav tako je tokrat priznal, da v letih 1978 in 1979 v njegovem vinogradu ni bilo takšne posebe, kot jo je omenjal v preiskavi. Pavel Herakovič je ob koncu zatrdil, da je res

le to, kar je govoril tokrat, in da se svojih takratnih izjav sploh ne spominja. Ob vsem tem je prišlo do zanimivega primera.

Namestnik temeljnega javnega tožilca je namreč zahteval krajši premor, po katerem je zoper Pavla Herakovića vložil obtožnico, ki mu očita lažno pričevanje v preiskovalnem postopku. Po krajšem posvetovanju senata je njegov predsednik Lojze Vidic naznanil, da se vložena obtožnica odstopi v obravnavo temeljnemu sodišču Novo mesto, enota v Brežicah. Na srečo to seveda pomeni, da tovrstnih vložnih obtožnic, ki jih, mimogrede, pričakujejo še celo goro, ne bodo združevali s postopkom, ki teče zoper obtožene v zadevi Slovin.

Konec koncev je za naslednja priča, zadnja, ki je bila zaslišana v prejšnjem tednu, Ivan Vidovič potr-

dil domneve, da tožilec s svojo grožnjo misli presneto resno. Bodisi da se izkaže, da je šlo za lažno pričevanje v preiskovalnem postopku, bodisi na glavni obravnavi, bodo dosledno zoper vse vložene obtožnice. Mimogrede povedano, da kazenski zakonik za lažno pričevanje predvideva zaporne kazni.

Tako je Ivan Vidovič, ki ga omenjamo, med preiskavo govoril, da je preko obtoženega Herakovića prodal 10 hektolitrov vina. Na četrtekvi obravnavi pa je svojo izjavo spremenil in pritegnil navedbam Herakovića, da je prodal preko njega že 45 hektolitrov vina. Le da je Vidovič v nadaljevanju zaslišanja naredil neodpustljivo „napako“, zaradi katere je javni tožilec tudi zoper njega že med obravnavo vložil obtožnico zaradi lažnega pričanja pred senatom. Zatrdil je namreč, da je njegov letni možni pridelek največ 35 hektolitrov vina, od tega jih zase porabi 25 hl, kar pa se seveda nikakor ne ujema z njegovo poprejšnjo trditvijo, da je preko Herakovića letno prodal Slovinu 4.500 litrov vina. Prej bo držala tista trditev iz preiskave, ki govori le o 10 hektolitrih tako prodanega vina.

B. BUDJA

Tudi miličniki bodo delili kresničke

Zaenkrat še opozorila, potem pa denarne kazni

NOVO MESTO — Bolj ali manj je znano, da je 20. februarja pričelo veljati določilo zakona o varnosti cestnega prometa, ki zahteva od pešcev, da morajo imeti ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti na cestah izven naselja ob sebi svetlobno odsevno telo — kresničko.

Zaenkrat še velja navodilo, da miličniki pešce, ki se tega predpisa ne bodo držali, le opozorjajo. Prav zategadelj se je novomeški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu odločil, da postaji milice dodeli nekaj kresničk, ki jih bodo miličniki ob svojih kontrolah dajali pešcem in jih seveda tudi opozorjali.

Sicer pa predvidena kazen niti ni tako majhna. Za vse, ki se nošenja kresničk iz tega ali onega razloga ne bodo navadili v poizkusnem obdobju, je zagrožena kazen 100 din, če pa bo miličnik presodil, da pešec s tem povzroča nevarnost v prometu ali pa je celo povzročil nezgodo, bo treba plačati med 200 in 500 din. Sicer pa je kresniček tačas dovolj na trgu in jih je moč kupiti po večini prodajaln z avtomobilskimi deli in v knjigarnah.

VILIČAR MU JE PELJAL ČEZ NOGO

ČRNOMELJ — Jože Trempus iz Ogulina pri Vinici je 6. marca peljal viličar po cesti iz Črnomlja proti Metliki. Na viličarju je imel naložen stroj za rezanje železa, ki pa ni bil privezan, pač pa ga je na paleti držal sodelavec Stjepan Razumič iz Ozlja. Med vožnjo je Trempus zavozil v večjo jamo, zato je viličar zanihal in Razumič je padel po cesti, vozilo pa mu je zapeljalo čez nogo. Poškodovanca so najprej prepeljali po pomoč v črnomaljski zdravstveni dom, od tam pa na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

REZKALEC GA JE POŠKODOVAL

STRAŽA — 6. marca zvečer je prišlo v Novolesu — tozdu Tovarna drobnega pohištva do delovne nezgode. Stanko Kren iz Drganjeva sela je delal na rezkalnem stroju in z njim obdeloval sedeže in naslonjala za stole. Ko je opazil, da na stroju ne dela ventilacijska naprava, je odšel do drugega rezkalca, ki pa je bil vključen, in potipal, če tam ventilator dela. Pri tem je stroj Krena poškodoval po zapetju in podlahti, tako da so ga morali prepeljati v novomeško bolnišnico.

Vzrok smrti še ni znan

Istega dne našli v Ribnici mrtvo mater in sina — Njunu življenje ni bilo preveč srečno — Izgibala sta se

RIBNICA — V njunem stanovanju na Gorenjski cesti številka 2 so našli 21. februarja mrtva 47-letnega Franceta Arka in njegovo 79-letno mamo Ivano, vzrok njune smrti pa še do danes ni znan.

Tistega dne je sosedja Arkovih obvestila postajo milice v Ribnici, da Arkovih že nekaj dni ni videla in da je tudi časopis že več dni zataknjen za kljuko vrat. Miličniki so našli v sobi mater in sina mrtva. Ugotovili so lahko le, da nista umrla zaradi mraza, saj je bilo v sobi toplo in je bil vključen električni radiator na olje. Trupli pokojnikov so odpeljali na obdukcijo v splošno bolnišnico Ljubljana, na oddelek za sodno medicino.

Preiskovalna sodnica Marjana Tupi iz temeljnega sodišča Ljubljana, ki je

bila ob najdbi trupel tudi prisotna v Ribnici, nam je minuli petek povedala, da še vedno ni dobila poročila o vzroku smrti obeh Arkovih. Zanesljivo je ugotovljeno, da ne gre za nasilno smrt. Zdaj ugotavljajo, če morda ne gre za zastrupitev. Rezultati bodo znani v 14 dneh do treh mesecev.

Oba Arkova sta se v Ribnico preselila pred približno pol leta iz Dolenjih Lazov. Njunu prejšnje stanovanje je bilo zelo slabo, pa tudi sedanje ni bilo povsem primerno. Oba sta se vedno izogibala stikov z ljudmi, pa tudi pila sta rada, o čemer so pričale steklenice, ki so jih našli v starem in sedanjem stanovanju. France je 31. januarja letos izgubil službo pri Riku in se je odločil za zdravljenje zaradi alkoholizma. Med njegovo odsotnostjo bi nekdo moral skrbeti za njegovo bolno, staro in tudi ne povsem prišteveno mater, ki ni hotela v zavod.

J. PRIMC

KDO JE NAMIŠLJENI ELEKTRIČAR?

NOVO MESTO — Sredi lanskega novembra se je na območju Straže, Podgore, Drganje vasi in vseh okoli Trebelnega pojavil neznanec, ki se je ljudem predstavljal za delavca Elektra in kontroliral števe. Usluge je različno računaval, ob enem takih obiskov pa je ukradel celo 100.000 din. Ker delavec UNZ goljufa in tatu še ni uspelo izslediti, naprošajo občane, ki o njem karkoli vedo, da to sporoče najbližji postaji milice ali UNZ Novo mesto.

Še opis neznanca: star je okoli 50 let, srednje postave, nosil je plišasti površnik z obratnikom rjave barve, imel čepico s senčnikom, govoril je slovensko, s seboj pa imel nakaznice Elektra in klešče italijanske izdelave.

UMRL ZARADI PODHLADITVE

ČUŽNJA VAS — V nedeljo so našli mrtvega 45-letnega Gvida Debeveca iz Čužnje vasi 22. Debevec je dan poprej prijatelji popival do poznih večernih ur. Ko se je vračal domov, je zaradi močne vinjenosti obnemogel in obležal v snegu. Preiskava je potrdila, da je smrt nastopila zaradi podhladitve.

CIKČAK PO KOČEVSKEM

DIREKTOR OBLEŽAL — 3. marca dopoldne je pijan obležal v snegu pred Namo „direktor“ kočevske „sončne uprave“ J. K. Miličnik, ki so ga odpeljali v zdravstveni dom, od tam pa so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, ker se je kljub zadostnemu gorivu nekoliko preveč podhladil.

MAŠKARA OMAGALA — Naslednjega dne, 4. marca, je zvečer ob 20.50 obležala v Turjaški ulici v Kočevju v snegu maškararica (ženskega spola), ki je nekoliko preveč slavila dan norcev ali že prezgodaj dan žena. Miličniki so ji pomagali domov.

IZGINIL DENAR — Neznani storilec (ali storilci) je očitno potreboval denar za dostojno praznovanje dneva žena in je zato vlomil ponoči od 7. na 8. marec v stanovanjsko hišo M. Č. iz Spodnjih Ložinj ter odnesel ženski 8.000 din. Čeprav je ženska že v letih, je tisto noč spala kot dojenček in vlomilcev sploh ni slišala.

POGOSTEJŠI HIŠNI OBISKI — V Kočevju in bližnji okolici so vedno pogostejši hišni obiski. Vendar ne gre za zdravniške obiske, ki bi lajšali ljudem bolečine, pač pa za neznanec, ki olajšajo stanovalce za denar, cigarete, prijace, kasete in podobne malenkosti.

KLETARJI PRIHAJAJO — V noči od 3. na 4. marec so imeli v prvem bloku v Podgorški ulici v Kočevju očitno obiski neznanih kletarjev. Dokaz za to ni le, da je bilo vlomljeno v več kleti, ampak da je bila odnesena neznanu kam le pijača: vino in žgane pijače.

J. P.

Krajanji prijeli vlomilce in jih zvezali

Objestnemu obnašanju naredili konec kar krajanji

LJUBEN — Krajanji Ljubna so minul vikend z dejanjem dokazali, da v besedah družbena samozasčita ne gre vselej zgolj za frazo.

V tistem času so namreč Stojan Babšek, Rajko Baranašič in še dve mladoletnici vlomili v dva vikenda. Prvi je last Vinka Babška, drugi pa Ignaca Strune, obeh iz Ljubljane. S pomočjo Babška so v večernih urah prišli do vikenda njegovega očeta na Ljubnu in vanj vlomili. Prešerno so si v njem kuhali klobase in iztočili 100 litrov vina. V vikendu so povsem uničili posteljnino, saj so po njej hodili obuti, jo polivali in tudi urinirali po njej. Razbili so veliko kozarec in keramične posode. Babšek je za nametek vlomil še v vikend Ignaca Strune in iz njega odnesel več oblačil, električni brivski aparat, radiokasetofon in več zidnih okraskov.

Miličniki z omenjeno skupino niso imeli veliko dela. Storičce so namreč prijeli občani sami in jih do prihoda miličnikov z žico privezali k železni ograji. Preiskovalni sodnik je zoper vse štiri odredil pripor, ovađeni pa bodo tudi javnemu tožilcu. Povzročeno materialno škodo so ocenili na 60.000 din.

B. B.

Naročnina tudi za „mrk“?

Ustavno sodišče SRS mora rzsoditi, ali so dolžni televizijsko naročnino plačevati tudi krajanji, ki programa RTV Ljubljana ne morejo gledati

LJUBLJANA — Ustavno sodišče Slovenije se je te dni znašlo pred težavno nalogo. Pobuda, ki so jo pred dnevi sprožili krajanji Loga pod Mangartom, ima lahko namreč mnogo širše posledice, tudi za prebivalce tistega dela kočevskega, ki tarnajo nad slabim signalom ljubljanske televizije.

Krajevna skupnost Log je namreč dala pobudo, ustavno sodišče jo je tudi sprejelo, da se prične postopek o ustavnosti členov zakona o javnem obveščanju in ustavnosti ter zakonitosti določb pravilnika, ki ureja plačevanje televizijske naročnine. Krajanji Loga namreč navajajo, da je RTV Ljubljana s tožbo prisilno izterjala naročnino od krajanov, čeprav njihovo območje ni pokrito s televizijskim signalom in torej ne morejo sprejemati programa slovenske televizije. Krajevna skupnost pač meni, da je možno plačilo zahtevati le za opravljeno storitev.

Republiški komite za informiranje je s tem v zvezi pojasnil, da je sporni pravilnik izdal na podlagi zakonskega pooblastila v zakonu o javnem obveščanju. Pravi tudi, da je po tem zakonu za predpisovanje oprostitev od plačevanja radijske in televizijske naročnine pooblaščen izvršni svet SRS, ki pa je oprostitev predpisal s posebnim odlokom. Le da ta med tistimi, ki jim naročnine ni potrebno plačevati, ne omeđa prebivalce krajev, ki televizijskega programa zaradi nepopolne pretvorniške mreže ne sprejemajo.

Ustavno sodišče bo ob vsem moralo v prvi vrsti oceniti, ali niso s takšno ureditvijo kršene z ustavo zagotovljene pravice delavcev v delovnih organizacijah posebnega družbenega pomena, hkrati pa ugotoviti, ali že omejeni pravilnik ureja obveznosti plačevanja radijske in televizijske naročnine v okviru ustavnega in zakonskega pooblastila.

B. B.

ZARADI VINJENOSTI V MOTORISTA

ZDOLE — 10. marca okoli 22.20 se je po lokalni cesti med Krškimi in Zdolami peljal z osebnim avtom 21-letni domačin Zvonko Molan. V Zdolah ga je zaradi neprimerne hitrosti, saj sumijo, da je bil vinjen, pričelo zanašati, dokler ni na levi strani ceste trčil v kolo z motorjem, ki ga je nasproti pripeljal 27-letni Jože Grošelj, prav tako iz Zdol. Grošelj se je pri nesreči hudo poškodoval in so ga prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

KEPE NA PUSTA

MOZELJ — Člani tukajšnjega kulturno-športnega društva „Ciril Dekvalj“ se vsem, ki so jim pomagali izpeljati letošnje pustne norčije, iskreno zahvaljujejo, posebej še Dolgovaščanom. Kot je bil razveseljen odziv Kočevcev na pustovem pogrebu, paso neprijetno presenetili posamezniki, ki so sodelujoče okepali z vrha kočevske Name. Trde kepe so prestregli tudi nekateri gledalci. Takšnih „junakov“ nihče ne potrebuje!

B. B.

V POŽARU ZA POLDRUGI MILIJON ŠKODE!

ZGORNJI OBREŽ — Najverjetneje je bila iskra iz izpušne cevi traktorja kriva požara, ki je v ponedeljek popoldne zajel gospodarsko poslopje 30-letnega Franca Gerjevića iz Zgornjega Obreža 17 pri Brežicah. Ogenj je povsem uničil s slamo krito poslopje, poleg njega pa še 4 tone sena, 2 toni koroze, 6 kubikov lesa, 60 vreč cementa in nekaj orodja, tako da je skupne škode za kar milijon in pol din. Gasilcev iz Krškega in Brežic ter prostovoljnim enotam je uspelo pred ognjem obvarovati le sosednje objekte.

Spodrsrljaj na prvi stopnici

Prišel se je drugi del prvenstva v II. ZRL — Vsaka tekma pomembna v boju za obstanek — Dobra igra je bila premalo za uspeh — V soboto z Derventu

METKOVIČ — Če je soditi po izjavi Zdenka Mikulina, prvega moža ribniškega rokometnega drugoligaša, pred sobotnim spomladanskim nadaljevanjem prvenstva, potem so Inlesu v boju za obstanek ne obetajo ravno rožnati časi. Mikulin je namreč zatrdil, da lahko na zanesljiv obstanek Ribničani v drugoligaškem društvu računamo le, če se bodo iz prvega spomladanskega srečanja vrnili neporaženi.

MEHANIKA — INLES 24:23 (12:11) — Že po rezultatu je jasno, da sta ekipi bili ogočeni boj za sleherni žogo. V boju za obstanek v ligi sta si oba nasprotnika želela zmage, še posebej, ker so razlike izredno majhne in je lahko že vsak spodrsrljaj usoden. V ilustraciji le padek, da je razlika med četrti uvrščenim Zametom in predzadnjim Dinamom vsega tri točke.

Ribničani v Metkoviću niso pokazali slabe igre, celo nasprotno. Po poročilih bi si zaslužili najmanj točko, saj so bili domačinom povsem enakovreden nasprotnik, gledalci — zbralo se jih je kakih 1.200 — pa so videli zares enkratno rokometno predstavo. Mehanika je že na samem začetku povedla s 3:0, vendar gostov to ni zmedlo in so predvsem po zaslugi odličnega Mikulina kmalu ujeli korak z domačini. Še posebej razburljivo je bilo v drugem delu. Igralci Mehanike so vodili že s štirimi zadetki prednosti, nato pa so Ribničani pokazali igro, ki je navdušila vse. Popolnoma so prevzeli pobudo v svoje roke in le izkušnemu Milivojeviću se imajo domačini zahvaliti, da so na koncu izbojevali izredno

dragoceno zmago. Inlesu tako ostane le tolažba, da z igro ni razočaran, kar je seveda pred naslednjimi odločilnimi srečanji še kako pomembno.

INLES: Kljun, Križman 4, Mikulin 5, Ilc 3, Tanko, Lukič, T. Ilc, Ambrožič, Mate 6, Fajdiga 1, Gelze.

LESTVICA: 1. Jugovič 19 ... 9. Inles 10 točk.

V naslednjem kolu igrajo Ribničani doma z Derventu, prav tako enim od kandidatov za izpad iz druge lige.

ZA POKAL COCKTE

LOŠKI POTOK — Domači TVD Partizan in ljubljanska Ilirija sta na skakalnici v Loškem potoku pripravila že 4. tekmo mlajših mladincev za pokal Cockte. Nastopilo je 22 skakalcev iz sedmih klubov. Zmagal je Velenčan Golob pred Debelakom iz Ilirije in Pušnikom iz Titovega Velenja. M. G-č.

Z zmago spet ni bilo nič

V zahodni skupini 2. ZKL Novoles izgubil še z Osijekom — Rezultat 60 : 88 (34 : 46), igra pa slaba

NOVO MESTO — Pred sobotno tekmo bi marsikateri od gledalcev, ki so se v precej večjem številu kot običajno zbrali v dvoranah pod Marofom, stavili, da bodo košarkarji Novolesa dosegli drugo zmago na tem prvenstvu, še posebno potem, ko se je izkazalo, da je moštvo Osijeka prišlo le z osmimi igralci, ki v poprečju niso bili višji od novolesovcev.

Četudi tekma za novomeške košarkarje ni bila odločilna (kocka o tem, kdo bo zapustil ligo, bo padla šele v soboto, ko se bosta v Dubrovniku pomerila Jug in Novoles), so novolesovci od začetka igrali na moč nervozno, v obrambi so bili zelo neodločni, pa tudi v napadu jim ni in ni šlo. Kljub temu so do srede prvega polčasa še nekako držali korak z gosti, ki so bi-

li le za odtenek boljši pri metih na koš, sicer pa bi tudi oni morali iti skozi zahtevnejšo košarkarsko šolo, tako slabo moštvo namreč letos še ni igralo v novomeški dvorani.

Slaba igra obojih se je nadaljevala do polčasa, morebitno upanje, da se bodo novomeški košarkarji v nadaljevanju popravili, pa je brž padlo v vodo. Res trdil se je le Skube, tudi zamenjave igralcev se niso obnesle, zato so igralci nasprotnega moštva klub še naprej slabi igri zlagoma večali razliko, na drugi strani pa novolesovci tudi iz najbolj ugodnih položajev niso spravili žoge skoz obroč, celo veliko prostih metov so zgrešili. Visok poraz je bil neizbežen, košarkarji, ki imajo na tekmi le 30 odst. metov v polno, kajpak ne morejo zmagati niti s tako slabim nasprotnikom, kakršen je bil tokrat Osijek.

Za Novoles so igrali Beg, Kek (2), M. Cerkovnik, Skube (29), Munih (6), Golobič (8), Lalič (4), Besednjak, Seničar, Kramar (10), Pintar in Plantan (1).

D. R.

Šport

Pionirjevci tokrat skozi šivankino uho

Tesna zmaga Novomeščanov nad zadnjevrščenimi

ŠOŠTANJ — Lahko bi rekli, da so se odbojkarji novomeškega Pionirja v 12. kolu republiške odbojkarjske lige izvekle skozi šivankino uho. Očitno so gostovanje pri zadnjevrščenih ekipi Topolšice jemali prelahko, pripravljeni v uspeh, kar bi se jim kmalu maščevalo.

TOPOLŠICA — PIONIR 2:3 (-12, 6, -13, -5, -2) — Gotovo Novomeščani sami niso pričakovali, da jim bodo domači odbojkarji, ki so doslej na prvenstvu dosegli vsega dve zmagi, tako trd oroh. Sicer pa so tudi maloštevilni gledalci od ekipe, ki se bori za vrh lestvice in vstop v zvezni ligaški razred, pričakovali veliko več. Le v zadnjih dveh nizih so pionirjevci pokazali boljšo igro, s katero so po vodstvu domačinov z 2:1 v nizih poraz le spremenili v zmago. Smola pa je, da utegne o tem, kdo bo osvojil naslov republiškega prvaka, odločati tudi razlika v setih, sijajno priložnost, da si to razliko še popravijo, pa so Novomeščani tokrat izpustili.

PIONIR: Vernig, Graberski, Petkovič, Sagadin, Berger, Babnik, Brulec, Črnačič, Prah.

Lestvica: 1. Pionir 22 točk (33:10), 2. Salonit 22 (34:11)...

V naslednjem kolu igrajo pionirjevci doma s Šempetrom, medtem ko potujejo igralci Salonita na težko srečanje k tretje uvrščeni Kamniku. **MISLINJA** — KOČEVJE neodigrano — O rezultatu tega srečanja bo odločala tekmovalna komisija. Domačini namreč niso imeli na voljo zapisnika, tako da sta sodnika po 15 minutah čakanja odpiskala konec tekme.

PAPEŽ Z OLIMPIJCI V ROGAŠKI SLATINI!

NOVO MESTO — Zvezni kapetan naše kolesarske reprezentance Franc Hvasti je te dni popeljal na 10-dnevne priprave v Rogoško Slatino kandidate za nastop na olimpijskih igrah v Los Angelesu, med njimi tudi Sandija Papeža. Papež si je to z zadnjimi nastopi vsekakor zaslužil, zdi pa se, da bo odločilnega pomena za dokončno sestavo naše olimpijske reprezentance nastop na dirki „Po Jugoslaviji“.

II. MEMORIAL STOJANA KRANJCA

NOVO MESTO — Novomeški Aeroklub je v soboto pripravil II. tradicionalno modelarsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 41 tekmovalcev iz šestih klubov. Pokrovitelj tekme je bila ZOTK Novo mesto, medtem ko je skupščina občine prispevala knjižne nagrade.

Rezultati: F-1-A: Gornik (Celje), Žulič (AK Novo mesto), Zupanek (AK Ljubljana), A-1: Godec (Slovenske Konjice), Brudar, Kupec (oba AK Novo mesto).

Zimski šport v Regerčji vasi

Najprej veleslalom, nato še skoki

Na smučišču pod Sv. Rokom, ki ga upravlja krajevna skupnost Regerčja vas, je športna sekcija krajevne skupnosti v nedeljo, 4. marca, priredila odprto tekmovanje v veleslalomu. Dosežene so bile naslednje uvrstitve — pionirke: 1. Marjana Zupančič, 2. Vanja Knafeljc, 3. Hermina Golob, pionirji: 1. Silvo Staniša, 2. Robi Kump, 3. Mitja Goršek, mladinci: 1. Robert Golob, 2. Marko Vesel, 3. Robi Šmajc, člani: 1. Stane Židanik, 2. Stane Zupančič, 3. Marjan Kacin.

V nedeljo, 11. marca, pa je bilo na istem prizorišču odprto tekmovanje v smučarskih skokih za pokal krajevne skupnosti. Udeležilo se ga je 26 skakalcev, najbolje pa so se uvrstili: 1. Jože Pavlin, obrtna zadruga Hrast (30 in 34,5 m), 2. Jože Levičar, Krško, (28,5 in 33,5 m), 3. Jože Župan, Sentjerne (31 in 30 m). V posebnem tekmovanju za najdaljši skok je z daljino 35 m zmagal Jože Župan iz Sentjerne.

Tridesetmetrsko skakalnico, ki je na Novomeščane izredno zanimiva, saj je oddaljena le nekaj kilometrov od središča mesta in lahko dostopna, nameravajo krajani za naslednjo sezono še preurediti, tako da bo omogočala skoke preko 40 metrov.

Obiščite nas na sejmu ALPE — ADRIA v Ljubljani od 19. do 25. 03. 1984.

Žito — tozd Pekarna Krško
Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge
za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom:

1. priprava komisij — 1 delavec
2. enostavna dela v proizvodnji — 1 delavec

Pogoji:
pod 1.
— kvalificirani delavec
— opravljen izpit B in C kategorije
— eno leto delovnih izkušenj

pod 2.
— popolna osnovna šola ali PK delavec
Delo je pretežno nočno.
Pisne prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov:
Žito — tozd Pekarna Krško
Krško, Cesta 4, julija 86
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejem ponudb.

183/11-84

Socialistična republika Slovenija
občina Sevnica
Razpisna komisija sveta delovne skupnosti
Številka: 110-1/84-1
Datum: 8. 3. 1984

Razpisna komisija sveta delovne skupnosti upravnih organov občine Sevnica

razpisuje
prosta dela in naloge:

- 1) vodja inšpekcije družbenih prihodkov in postopka za ugotavljanje izvora premoženja;
- 2) vodja izvršilnega postopka
- 3) analitika planerja

Oba v upravi za družbene prihodke občine Sevnica kot delavca s posebnimi pooblastili;

v Komiteju za družbeni razvoj in gospodarsko upravnih zadev občine Sevnica.
Poleg splošnih pogojev po 156. členu Zakona o sistemu državne uprave morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1)
Visoka strokovna izobrazba pravne ali ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 3 mesece;
Pod 2)
Višja strokovna izobrazba upravne ali pravne smeri, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 3 mesece;
Pod 3)
Višja strokovna izobrazba ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca.
Rok prijave je 8 dni po objavi razpisa
Kandidati vložijo prijave s spričevalom o zaključnem izpitu in dokazilom o delovnih izkušnjah pri Strokovni službi SO in IS občine Sevnica.
Kandidati bodo obveščeni o izboru v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

185/11-84

DRUŽINSKI VELESALOM USPEL

GABRJE — Organizatorji prvega dolenskega družinskega veleslalom, ki je bil v nedeljo na smučišču Dece nad Gabrjem, so uspešno prestali krst. Razburljivo tekma je dala tudi najbolj smučarsko družino na Dolenskem.

Ta laskavi naziv je pripadel družini Medle (Lojze, Marta, Gorazd in Robert), drugi so bili Dularjevi (Zdene, Franja, Rok in Blaž), tretji Glavanovi (Edo, Kim, Sandi) itd.

Ponujamo prevoze v času sezone od aprila do začetka septembra. Potrebujemo vozila z nosilnostjo od 10 do 26 ton. Ponudniki vložijo naj se pripravijo do konca marca na naslov:
„Dana“ Mirna, avtopark, 68233 Mirna.

184/11-84

Novomeščankam turnir ob dnevu žena

Tradicionalni ženski rokometni turnir povsem uspel

NOVO MESTO — Ob dnevu žena so novomeški rokometni delavci pripravili že tradicionalni rokometni turnir, na katerem so tokrat nastopile ženske ekipe INE iz Siska, ljubljanske Olimpije, Rudarja iz Trbovelj in domačega Novoga mesta. Gostiteljice so brez večjih težav zmagale in si tako prigrabile dragocen pokal.

Rezultati: Novo mesto — Olimpija 30:23 (17:7), INA — Rudar 23:12 (14:5), Olimpija — Rudar 15:7 (5:3), Novo mesto — INA 33:31 (19:17).

Vrstni red: 1. Novo mesto, 2. INA, 3. Olimpija (mlade), 4. Rudar. Za najboljšo igralko turnirja je bila izbrana Štefica Vrbanc iz INE, najboljša vratarica je bila Andreja Jerman iz Olimpije, najboljša strelka pa tudi tokrat domačinka Miča Mršnik, ki je kar 26-krat zatresla nasprotnikovo mrežo.

Šli bodo na Mont Blanc

Mirenski planinci opravijo na leto 10 pohodov v gore

MIRNA — Na nedavnem občnem zboru Planinskega društva Mirna so planinci obravnavali lanske dejavnost, sprejeli načrt za leto in si hkrati ogledali diapozitive s pohodov.

Lani je bilo v društvu 168 članov. Pripravili so 10 planinskih pohodov, ki se jih je udeležilo od štiri do 22 planincev. Največ se jih je udeležilo dvodnevne planinske pohoda na Triglav. V okviru planinske šole so izvedli šest pohodov, ki se jih je skoraj vedno udeležilo preko dvajset udeležencev.

Veliko pozornost so posvetili tudi izobraževanju. Planinske šole za pionirje se je udeležilo 27 pionirjev. Po programu Planinske zveze Slovenije

so poslušali predavanja iz 13 predmetov in organizirali zanje tri dvodnevne pohode. Planinci so pomagali organizirati obrambni dan na osnovni šoli na Mirni, sodelovali so pri organizaciji prvomajskega srečanja na Debencu. Toda pristorov za shajanje se niso dobili, prav tako niso mogli nabaviti opreme, sedanja je zelo skopa. Lani so uspešno sodelovali z drugimi planinskimi društvi in organizacijami.

Letos nameravajo mirenski planinci organizirati 10 pohodov, še naprej bodo skrbeli za razvoj planinstva tudi med najmlajšimi in upokojenci. Izvedli bodo več izobraževalnih tečajev, nekaj vodnikov pa se bo udeležilo skupne akcije na Mont Blancu.

200 gozdarjev na Gačah

Izredno uspel 30. jubilejni Fricov veleslalom — Tekmovali tudi za nagrade IMV — Renault — V nedeljo že nova tekma

GAČE — Minula sobota je privabila na smučišče pri Črmošnjicah verjetno rekordno število smučarjev. Predvsem po zašluge dolenskih gozdarjev in lesarjev, ki so tam pripravili že 30., jubilejni veleslalom za Fricov pokal, na katerem se je pomerilo kar 216 smučarjev.

Poglejmo rezultate: ženske do 35 let: Thorževski (GG), Sinkovec (Novoles), Gačnik (GG), nad 35 let: Jare (Novoles), Burgar (GG), Golob (Novoles), moški do 30 let: Ravbar, Miklič, Segina (vsi Novoles), do 40 let: Dular, Novinec,

Fink (vsi Novoles), do 50 let: Medle, Štavadohar, Japelj (vsi Novoles), nad 50 let: M. Bajt, Rade (oba GG), Kregar (Novoles). Organizacija tekmovanja je bila izredno uspešna.

GAČE — Smučarji novomeškega Roga pa so na Gačah pripravili prvo veleslalomsko tekmo za nagrado IMV — Renault. Med 75 tekmovalci je v kategoriji A zmagal Dornig, v skupini B Kušer, v C Avsec in D L. Dornig.

Ob tem je potrebno zapisati, da bo že to nedeljo, 18. marca, s pričetkom ob 14. uri na Gačah pri Črmošnjicah tudi druga veleslalomsko tekma IMV — Renault.

DVOJNI PORAZ ELANOVCEV

NOVO MESTO — Med pripravami na skorajšnji pričetek spomladanskega dela prvenstva v II. SNL so nogometaši novomeškega Elana v nedeljo gostovali v Trbovljah in s tamkajšnjim Rudarjem izgubili z 1:4. Z enakim izidom so proti Trbovelčanom izgubili tudi mladinci. Že med tednom je Elan na zasneženem igrišču doma premagal Brežice s 5:0, v soboto pa potujejo Novomeščani v Trst, kjer se bodo pomerili z mejskimi Slovenci, medtem ko jih v nedeljo čaka doma pomembna pokalna tekma z Litijo.

SEVNICA — BREŽICE 2,5 : 1,5

Sevniški šahisti so na gostovanju v domu JLA v Brežicah presenetljivo, a zasluženo premagali domačine v šahovskem tekmovanju Posavja za pokal maršala Tita. Sevničani so se uvrstili kot najboljša ekipa Posavja v nadaljnje tekmovanje. Prihodnjo nedeljo se bodo srečali s šahisti Litije, ki so ravno tako presenetljivo premagali Zagorje s 3 : 1. Za Sevničane so igrali Ivan Levičar, Martin Povše, Rudi in Janko Blas, za Brežičane pa Antolovič, Randželovič, Čajanovič in Božič. J. BLAS

PRVAKA RUSTJA IN DALMACIJA

NOVO MESTO — Končalo se je letošnje posamično kegljaško prvenstvo Dolenjske. Pri članih je zmagal Rustja pred Veselom in Bratožem, pri ženskah pa Dalmacija pred Flisarjevo in Poljakovo.

STRAŠKI KOŠARKARJI ČETRTI

STRAŽA — Košarkarji Straže so letos nastopili že četrto sezono v II. slovenski ligi in v štirinajstih kolih zabeležili sedem zmag, kar jim je zadostovalo za uvrstitev na 4. mesto. Največ zasluga za ta uspeh imajo trener Bencič in igralci Tavčar, Sečnjak, Anžončič, Jerman, Osolnik, Erpe in Brsan.

**Labod, tovarna oblačil
Novo mesto
delovna skupnost skupnih služb**
Komisija za delovna razmerja DSSS

objavlja
naslednja prosta dela in naloge:

1. vodja analitikov

Pogoji: — VS, VIS. — dipl. organizator avtomatske obdelave podatkov ali organizator programer — 3 do 5 let ustreznih izkušenj na večjih računalniških sistemih

2. vodja kuhinje

Pogoji: — SS — gostinski tehnik — 4 leta delovnih izkušenj za pripravo masovne prehrane — 3-mesečno poskusno delo

3. kuhar

Pogoji: — SS — gostinski tehnik — 3 leta delovnih izkušenj pri kuhanju za množično prehrano — 3-mesečno poskusno delo

Kandidati naj pošljejo prošnje z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Delovna organizacija Labod, kadrovsko-socialna služba (za komisijo za delovna razmerja DSSS), Cesta herojev 29, Novo mesto.

179/10-84

**DO Komunala Novo mesto, p.o.
Cesta komandanta Staneta 2**

ponovno razpisuje
po sklepu delavskega sveta prosta dela oz. naloge:

1. vodenje finančno-računovodskega sektorja

in objavlja
po sklepu komisije za medsebojna delovna razmerja prosta dela in naloge:

- 2. zahtevno vzdrževanje elektro naprav**
- 3. zahtevna vodovodnoinstalacijska opravila**
- 4. vodenje obratovanja in vzdrževanja čistilnih naprav**
- 5. bolj zahtevno vzdrževanje strojnih naprav**
- 6. izvajanje geometrijsko operaterskih del in urejanje tehničnega arhiva**
- 7. zahtevna skladiščna opravila**
- 8. srednje zahtevno pobiranje odpadkov (2 izvajalca)**
(OD od 22.000 do 25.000 din)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1
— visoka, višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri
— 2, 3 oz. 5 let delovnih izkušenj na vodilnih oz. vodstvenih delih in nalogah
- pod 2
— poklicna šola električarske usmeritve
— 2 leti delovnih izkušenj
— vozniško dovoljenje B kategorije
- pod 3
— poklicna šola vodovodnoinstalacijske usmeritve
— 1 leto delovnih izkušenj
— vozniško dovoljenje B kategorije
- pod 4
— višja ali srednja izobrazba kemijske, biološke ali druge ustrezne smeri
— 2. oz. 4 leta delovnih izkušenj
- pod 5
— srednja izobrazba strojne ali elektro smeri
— 2 leti delovnih izkušenj
— vozniško dovoljenje B kategorije
- pod 6
— poklicna šola ustrezne smeri in opravljeni tečaj teh. risanja
— 2 leti delovnih izkušenj
— vozniško dovoljenje B kategorije
- pod 7
— poklicna šola za prodajalce oz. druge ustrezne smeri
— 2 leti delovnih izkušenj
- pod 8
— popolna ali nepopolna osnovna šola

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljejo prijave s kratkim življenjepisom in priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po dnevu objave na naslov: DO Komunala, Novo mesto, p.o., Cesta komandanta Staneta 2, p.p. 2.

Na ovojnicu naj pripišejo oznako: „Za razpisno komisijo“.

Kandidati za objavljena dela in naloge od 2 do 8 naj svoje vloge pošljejo Splošno-kadrovskemu sektorju DO.

Za razpisana dela in naloge sklenemo delovno razmerje za 4 leta, za objavljena dela in naloge pa za nedoločen čas.

Nepopolnih in nepravočasno prispelih prijavi ne bomo upoštevali.

Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijavi.

188/11-84

**Komisija za delovna razmerja v
tozdu Terme Čatež**

objavlja
prosta dela in naloge:

**vodja strežbe
VKV natakar**

(znanje dveh tujih jezikov, nemški in angleški jezik, 3 leta delovnih izkušenj na odgovornih delih v gostinstvu, delo je za nedoločen čas, poskusno delo 3 mesece)

**hotelski vratar v enoti Hotel grad
Mokrice**

(nepopolna srednja šola, pogovorno znanje dveh tujih jezikov, zaželen kurjaški izpit, delo je za nedoločen čas)

hotelski vratar v recepciji Terme

(nepopolna srednja šola, pogovorno znanje dveh tujih jezikov, delo je za nedoločen čas)

**dva delavca za čiščenje in urejanje
zunanjih površin**

NK delavec—delavka (delo je za določen čas)
Kandidati naj pošljejo pismene vloge v 15 dneh po objavi na naslov: tozdu Terme, Čatež 68250, Brežice. O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh od dneva objave.

203/11-84

Počitniška skupnost Krško potrebuje za urejanje okolice počitniških hišic v Nerezinah na Lošinjcu več delavcev oziroma delavk. Delo je priložnostno, za določen čas, predvidoma od 19. do 31. marca. Vabimo predvsem tiste, ki se vsaj nekoliko razumejo na vzgajanje in negovanje trajnic, sajenje in negovanje iglavcev in jim je takšno delo v veselje. Zasluge bo v poprečju kot za kvalificiranega delavca in dnevnično. Prehrano in nastanitve organizira skupnost. Glede na uspešnost in dogovor ni izključena za posameznike tudi sklenitev rednega delovnega razmerja. Zainteresirani naj pridejo na razgovor v pisarno počitniške skupnosti Krško (prej hotel Sremič), v petek, 16. marca 1984, od 9. do 12. ure.

**Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o
DSSS**

objavlja
naslednja prosta dela oz. naloge:

- 1. vodenje knjigovodstva kupcev in dobaviteljev**
- 2. glavne kuharice v počitniškemu domu Novigrad**
- 3. snažilke v počitniškemu domu Novigrad**

Pogoji:
— pod tč. 1: ekonomska srednja šola in 1 leto delovnih izkušenj
— pod tč. 2: končana srednja gostinska šola (kuharske smeri) ali z delom pridobljene delovne izkušnje, Od približno 35.000 din mesečno.
— pod tč. 3: ni pogojev, OD približno 30.000 din mesečno

Vsa delovna razmerja bomo sklenili za določen čas, pod točko 2 in 3 od 25. 6. do 5. 9. 1984.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi v časopisu na naslov: Gozdno gospodarstvo, Novo mesto, Gubčeva 15, z oznako: „Komisija za medsebojna razmerja.“ Kandidate bomo obvestili o izbiri v 8 dneh po opravljeni izbiri.

187/11-84

Komunala Sevnica

objavlja

javno licitacijo

ki bo 19. 3. 1984 ob 8. uri za družbeni sektor in ob 9. uri za zasebni sektor. Prodali bomo

avto PZ 1500 — furgon v voznem stanju. Ocenjena vrednost 45.000 din.

Ogled je možen na dan licitacije od 7. ure dalje. Prometni davek plača kupec. Kupljeno blago mora kupec plačati takoj in takoj prevzeti.

202/11-84

**Tovarna celuloze in papirja
Djuro Salaj Krško
Temeljna organizacija združenega dela
Tovarna embalaže Senovo Brestanica**

objavlja
prosta dela in naloge:

- 1. strojno vzdrževanje IV. kat. — 4 delavci**
- 2. strojno vzdrževanje IV. kat. — strugar — 1 delavec**
- 3. elektro vzdrževanje IV. kat. — 1 delavec**
- 4. avtoelektrikar — 1 delavec**

Pogoji:
— poklicna šola ustrezne smeri,
— izmensko delo.

Delovno razmerje pod 1, 2, 3 in 4 bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom ter 3-mesečnim poskusnim delom.

- 5. odvzemanje kartonov pri zlagalnih napravah KS — 1 delavec**
- 6. ročno pakiranje kartonov — 1 delavec**

Pogoji:
— osnovna šola
— izmensko delo.
Delovno razmerje pod 5 bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Delovno razmerje pod 6 bomo sklenili za določen čas (nadomeščanje odsotnih delavcev) s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh na naslov: Tovarna embalaže Senovo, 68280 Brestanica. Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni po poteku roka za sprejemanje prijavi.

**Industrija motornih vozil
Novo mesto**

vabi k sodelovanju

- 1. inženirje, diplomirane inženirje elektrotehnike, strojništva in računalništva, ekonomiste in organizatorje za opravljanje del na področjih:**

— tehnično procesne aplikacije — krmiljenje strojev, optimizacija porabe energije, CAD sistemi
— proizvodno-poslovni sistemi — planiranje, nadzor in spremljanje proizvodnje in prodaje na domačem trgu in v izvozu
— organizacija poslovanja, nagrajevanje

- 2. diplomirane pravnike z izkušnjami na mednarodnem področju.**

Pismene prijave sprejema Kadrovsko-spolni sektor DSSD SOZD IMV, Zagrebška 18-20, Novo mesto, ali po tel. 068 24-739 (tč.1) in 25-790 (tč. 2).

191/11-84

**Salonit Anhovo
tozdu Opekarna—rudnik Globoko, Brežice
Komisija za delovna razmerja**

objavlja
potrebo po delavcih za opravljanje naslednjih del in nalog:

1. mešalec surovin — 1 delavec

Pogoj za sprejem: končana osnovna šola, 1 leto delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 1 mesec. Neto osebni dohodek je 14.368,40.

2. pomočnik žerjavista — 2 delavca

Pogoj za sprejem: končana osnovna šola, 6 mesecev delovnih izkušenj, opravljen tečaj za žerjavovodja. Poizkusno delo je 2 meseca. Neto osebni dohodek je 13.293,60.

3. skladiščni delavec — 1 delavec

Pogoj za sprejem: osnovna šola ali nedokončana osnovna šola, 3 mesece delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 1 mesec. Neto osebni dohodek je 12.275,35.

4. upravljalec zunanje premične ploščadi — 1 delavec

Pogoj za sprejem: končana osnovna šola, 6 mesecev delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 1 mesec. Neto osebni dohodek je 12.275,35.

5. strojni vzdrževalec — 1 delavec

Pogoj za sprejem: končana poklicna šola za strojnega ključavničarja ali strojnega mehanika, 2 leti delovnih izkušenj. Poizkusno delo je 3 mesece. Neto osebni dohodek je 17.220,90.

Vsa navedena dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Kandidati naj pošljejo prijave v 8 dneh po objavi. O rezultatih bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

190/11-84

**SGP „Pionir“ Novo mesto
tozdu Mehanizacija, kovinarstvo in
instalacije
Kettejev drevored 37
68000 Novo mesto**

objavlja
prosta dela in naloge

- 1. vodja prodajno-nabavnega oddelka Avtoservis**
- 2. vodja službe študij dela in časa**
- 3. kalkulant**
- 4. elektrotehnik—jaki tok**
- 5. več KV elektroinstalaterjev**
- 6. več KV avtomehanicov**
- 7. več KV avtokleparjev**
- 8. več KV rezkalcev**
- 9. več KV ključavničarjev**
- 10. mizar**
- 11. strugar**
- 12. več varilcev z atestom**
- 13. čistilec obratnih prostorov**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati za opravljanje objavljenih prostih del in nalog izpolnjevati še tele:
pod tč. 1: ekonomist s 5 leti delovnih izkušenj ali ekonomski tehnik s 8 leti delovnih izkušenj
pod tč. 2: strojni inženir s 5 leti delovnih izkušenj
pod tč. 3-4: elektrotehnik—jaki tok z 2 letoma delovnih izkušenj
pod tč. 5-11: KV delavec ustrezne stroke
pod tč. 12: varilec z atestom
pod tč. 13: NK delavec

Kandidati za opravljanje objavljenih del in nalog lahko pošljejo prijavo v 8 dneh po objavi na naslov: SGP „Pionir“ — tozdu MKI, Kadrovski oddelek Kettejev drevored 37 68000 Novo mesto

Iskra, industrija za avtomatiko
Ljubljana, n.sub.o
Ljubljana, Stegne 15 b

tozd Tovarna napajalnih naprav
Novo mesto, o.sub.o.
Novo mesto, Bršljin 63

vabi k sodelovanju

dinamične, inventivne in iniciativne strokovnjake za
opravljanje del v konstrukciji in kontroli kvalitete.
Za opravljanje naštetih del vabimo k sodelovanju

- diplomirane inženirje elektrotehnike
- inženirje elektrotehnike

Bodočim sodelavcem nudimo:

- organizirano uvajanje v delo
- strokovno, kreativno in zanimivo delo
- vsestranske možnosti za strokovno izpolnjevanje
- kvalitetno raven družbenega standarda (povračilo stroškov za prevoz na delo, možnost za organizirano letovanje ter pomoč pri reševanju stanovanjskega vprašanja).

Za vsa dela so zaželeni ustrezni delovni izkušnje, po možnosti tudi odslužen vojaški rok. Delo bi združili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, poskusno delo do 2. meseca.

Če ste ambiciozni, delavni, če bi vas delo pri nas veselilo in če ste pripravljeni prevzeti odgovornost za svoje delo, nam v roku 8 dni po objavi pošljite pismeno ponudbo z dokazili o izpolnjevanju pogojev na gornji naslov. Dodatne informacije dobite lahko po telefonu 21-050, interna 73.

195/11-84

Zdravstveni center Dolenjske
tozd Splošna bolnišnica
Novo mesto

Komisija za delovna razmerja
objavlja opravila in naloge:

1. oddelčne administratorke
2. štirih bolniških strežnic
3. dveh peric

za nedoločen čas, s posebnim pogojem trimesečnega poskusnega dela.

Kandidat pod št. 1 mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

— da ima končano 4-letno upravno-administrativno ali ekonomsko srednjo šolo.

Pisne prijave z dokazili o strokovnosti pošljite v 8 dneh Komisiji za delovna razmerja Splošne bolnišnice Novo mesto.

O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh po objavi.

OBVESTILO

V 2. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla 8. marca 1984, so krajevne skupnosti v občini Novo mesto objavile sklepe o razpisu referendumov za uvedbo krajevnih samoprispevkov, razen mestnih krajevnih skupnosti: Bršljin, Center, Drska, Gotna vas, Kandija-Grm, Ločna-Mačkovec, Mestne njive Majde Šilc, Regrča vas, Šmihel in Zabja vas, ki so tudi razpisale referendume za uvedbo enoodstotnih krajevnih samoprispevkov. Te krajevne skupnosti so objavile sklepe o razpisu referendumov za uvedbo krajevnih samoprispevkov na krajevno običajen način v skladu s svojimi statuti.

To obvestilo je dano z namenom obvestiti krajanje, da se bodo na referendumu 25. marca 1984 tudi v mestnih krajevnih skupnostih odločali tako za uvedbo občinskega samoprispevka za izgradnjo osnovnošolskega prostora kot tudi za uvedbo krajevnih samoprispevkov za uresničevanje krajevnih in skupnih potreb.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame, prababice,
sestre in tete

JOŽEFE ŽUPANC

iz Lošč

se iskreno za hvaljemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in vence ter jo v tako velikem številu spremili k večnemu počitku. Hvala Tonetu Kočvarju za poslovljne besede pred domačo hišo, ZB Senovo, Zinki Guček za ganljive besede, pevcem za zapete žalostinke ter duhovnikom za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama
in babica

MARIJA PRIMC

roj. Kovač

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Posebna zahvala duhovniku za opravljeni obred in pevcem.

Vsi njeni

Zalisc, Zagorica, Ljubljana, Vnanje Gorice,
Črnomelj, Podlipa, Winterthur

Mercator — Velepiskrba Ljubljana
tozd Standard Novo mesto

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge v
PC Ločni — salonu pohaštva:

3 KV prodajalci tehnične smeri

ter 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Poleg splošnih, že navedenih pogojev je pogoj tudi odslužen vojaški rok. Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjenih objavljenih pogojih v 15 dneh po objavi na naslov:

Komisija za delovna razmerja

tozd Standard, Novo mesto,

Glavni trg 3.

O izbiri bodo kandidati pismeno obveščeni v 15 dneh po izteku objavljenega roka.

194/11-84

Krojaško podjetje Krojač, Novo mesto
Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

1. KV krojač ali šivilja

— 2 delavca

priučena šivilja

— 3 delavke

Poizkusno delo 3 mesece

2. Računovodja

— 1 delavec

Pogoji: ekonomska srednja šola z večletno prakso pri enakih ali podobnih delih.

Kandidat mora biti samostojen pri opravljanju del in nalog.

Delo je za določen čas, zaradi nadomeščanja delavke. Kandidati naj pošljejo vloge ali se osebno zglasijo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:

Krojaško podjetje Krojač, Novo mesto, Glavni trg 17. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po poteku razpisa.

192/11-84

OZD Avtopromet, gostinstvo in turizem
„Gorjanci“ Novo mesto — Straža

vabi k sodelovanju:

— planerja-analitika

— izobrazba ekonomist — OD 24.00 din

— skladiščnika

— natararje

— voznike avtobusa z D kategorijo,

— voznike tovornjaka s C in E kategorijo,

— avtomehanike,

— avtokleparja,

— avtoelektrikarje,

— strojnega ključavničarja—varlica,

— snažiliko — NK delavka

— NK delavce za priučitev za kovaška ali vulkanizerska dela ali pranje motorjev.

Vse informacije o nadaljnjih pogojih dobijo zainteresirani v kadroviski službi podjetja v Vavti vasi osebno ali po telefonu št. 84-520.

189/11-84

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustila naša
draga žena, mama in stara mama

ROZALIJA ROMIH

z Blance 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo za nesebično pomoč sosedu Mirku, družini Lipovški, Abramovi, Pirčevi in Božičevi ter govorniku Francu Jugu za poslovljne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Jože, hčerke Cvetka, Marica in Rozika z družinami
ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je nepričakovano, mnogo prezgodaj zapustil naš ljubljani, dobri, skrbni in nepozabni mož, ata, stari ata, brat in stric in svak

JOŽE HRIBAR

iz Ratja 33 pri Hinjah

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali pokojnemu cvetje, nam izrazili sožalje in ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravniškemu osebju ZD Žužemberk za pomoč v bolezni, OŠ Prevole, KZ Trebnje, KS Hinje, Z RVS Žužemberk, GD Hinje, tovarišu Tonetu Škufci za poslovljni govor ob odprtem grobu, pevcem za zapete pesmi, župniku za opravljeni obred in vaščanom vasi Ratje.

Žalujoči: žena Milka, sinova Jože, Stane in hčerka Milka z družinami ter ostalo sorodstvo

Ratje, dne 5. marca 1984

VSPOMIN

14. marca 1984 je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila
naša draga mamica

JOŽICA CESAR

Muhaber 6

Hvala vsem, ki se je spominjate in obiskujete njen prerani grob.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustila naša
draga mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA HOČEVAR

Vrhe pri Dolžu 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom in vaščanom, ki ste nam izrekli sožalje v teh težkih trenutkih ter pokojni darovali vence in cvetje. Še posebej hvala bolniškemu osebju bolnišnice Novo mesto. Hvala duhovniku za opravljeni obred, govorniku Tonetu Juršiču za prelepe poslovljne besede. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinova Stanko in Jože z družino, hčerki Micka in Anica z družino ter ostalo sorodstvo

S svojim si trpljenjem
nam življenje dal,
zato ljubi mož in očka
z nami boš ostal.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi ljubega
moža, očka, sina in brata

JOŽETA LUŽARJA

iz Mirne peči 102

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga imeli radi, ga cenili in spoštovali. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Iskrena hvala Mirku Krevsu za vso organizacijo. Hvala tozdu Avto prevoz Ivančna gorica, tozdu Beti, Krki, tozdu Biokemija, GD Mirna peč in Hmeljič, pevcem, duhovniku, govorniku, osnovni šoli, bivšim sodelavcem. Hvala vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in svojo ljubezen do pokojnega prelili v cvetje in sočuten stisk roke.

Žalujoči: žena Anica, sinova Jožko in Aleš, mama, brat Edo in sestra Danica ter vsi njegovi

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 15. marca — Klemen Petek, 16. marca — Herbert Sobota, 17. marca — Jedert Nedelja, 18. marca — Ciril Ponedeljek, 19. marca — Jožef Torek, 20. marca — Klavdija Sreda, 21. marca — Niko Četrtek, 22. marca — Lea

LUNINE MENE

17. marca ob 11.10 — ščip

KINIO

BREŽICE: Od 15. do 17. 3. ameriški film Deset zapovedi — II. del. 17. 3. ameriški film Človek iz San Fernanda. 18. in 19. 3. ameriški film Boksar za dolarje. 20. in 21. 3. francoski film Spet sem samski.

CRNOMELJ: 15. in 18. 3. španski film Učenke madame Olge. 16. in 18. 3. francoski film Tudi bankirji imajo

malio glasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSLIM dva mizarja. Možnost priuči. Alojz OVSENIK, mizarstvo in profil. lesa, Kranj, Jezerska c. 108/c.

ZAPOSLIM izučnega ali priučnega pečarja ali polagalca keramičnih ploščic, lahko tudi fanta, ki je končal osemletko ter ima veselje do tega poklica. Polaganje keramičnih ploščic Franc Topolovec, Vrh pri Šentjerneju 27, Šentjerneje.

V REDNO delovno razmerje takoj sprejem samostojnega ključavnika. Ključavničarstvo Vlado PETERKOVIC, Kurirska pot, Krško (Stara vas).

STANOVANJA

ODDAM enosobno stanovanje v Novem mestu s centralnim ogrevanjem, s predplačilom. Naslov v upravi lista (1170/84).

Motorna vozila

PRODAM Zastavo 750 S, letnik 1978, ogled možen vsak dan popoldne. Mačkovec 13a.

Z 101, letnik 75, prodam. Evdženič, Bršljin 61.

126 P, letnik oktober 1978, prodam. Dragica Koprivc, Cankarjeva 29, Trebnje.

KOMBI IMV 1600 moris prodam. Obnovljena karoserija in nov motor. Telefon (068) 24-247.

Ker sem starejši, zamenjam garažiranega GOLFA 1100, prevoženih 27000 km, za KATRKO novejšega tipa, prevoženega do 8000 km. Naslov v upravi lista (1174/84).

ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Franc Slak, Šmihel 11, Novo mesto.

PRODAM R 4 TL, letnik 1978. Šinkovec Roman, Trdinova 5 a, Novo mesto. Telefon: 23-222.

PRODAM 126 P, letnik 1978, za 100.000 din. Kešlin, Žužemberk 115/a.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozd Časopis Dolenjski list, Novo mesto.

USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.

UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič—Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simičič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Saja, Iztok Gačnik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 900 din — Za delovne in družbene organizacije 1.800 din, za inozemstvo 15 ameriških dolarjev oz. 40 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti). — Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 325 din, za "azpise, licitacije ipd. 455 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 495 din, 1 cm na prvi strani 650 din. Vsak mali oglas do 10 besed 180 din, vsaka nadaljnja beseda 18 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100-603-30624 — Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 33, telefon (068) 23-606 — Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročnega oddelka: Jenkova 1, p.p. 33, telefon (068) 24-006 — Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC, tozd Grafika, Novp mesto — Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

dušo. 20. 3. ameriški film Vztrajno zapeljevanje. 22. 3. angleški film Skrivnostna moč.

DOLENJSKE TOPLICE: 16. 3. ameriški film Gtorija. 17. in 18. 3. angleški film Samo za tvoje oči.

KRŠKO: 16. 3. angleški film Pink Floyd — Zid. 18. 3. ameriški film Prihaja jahač. 20. 3. ameriški film Rjovenje. 21. 3. domači film Gremo naprej. 22. 3. ameriški film Vaba.

NOVO MESTO — DOM JLA: od 16. do 18. 3. ameriški film Orožje zoper ugrabitelje. Od 19. do 21. 3. hongkonški film Zmajeva igra s smrtjo.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 15. in 16. 3. ameriški barvni film Črni sin. 17. 3. matineja ameriški barvni film Mladi in svobodni. 17. in 18. 3. francosko-ameriški film Klienti madame Claude. 21. 3. filmsko gledališče — japonski barvni film Kagemus-ha — senca bojevnika.

SEVNICA: 16. in 17. 3. angleški film Spim s svojim morilecem. 18. 3. jugoslovanski film Kraljevi voz. 21. in 22. 3. ameriški film Prokletstva črnega rubina.

PRODAM 126 P, letnik 1978. Tel. 22-208.

126 P, letnik 1979, prodam. Tel. 22-618, popoldne.

R 4 GTL, letnik 1983, prodam ali zamenjam za 126 P malo rabljen. Zdinja vas 22, Otočec.

Z 101, letnik 1980, prodam. Janez Račič, Cerklje ob Krki 40.

PRODAM dvizna garažna vrata in OPEL KADETT, novejši letnik. Tone Gorenc, Mirna vas 7, Trebelno.

PRODAM AMI SUPER, neregistriran, vozen. Cena po dogovoru. Kašič, Trbinc 16, Mirna.

PRODAM PRINZA, Dušan Kermc, Drska 46, Novo mesto.

Z 101, letnik 1976, registriran, ugodno prodam. Bartelj, Cesta herojev 20, tel. (068) 25-580.

ZASTAVO 750, letnik 1978, prodam. Slavko Strosberger, Adamičeva 41, Novo mesto.

PRODAM Z 101, potrebna popravila, za 5,5 M. Tel. 24-605 int. 94.

PRODAM osebni avto SAAB in Tomos automatik. Zoška Lužar, Mačkovec 36, tel. 25-915 popoldan ali 22-441, interna 569, dopoldan.

PRODAM ZASTAVO 101 L, letnik 1977, dobro ohranjeno, garažirano. Ogled popoldne. Vito Mohorčič, Zagrebška 16, Novo mesto.

Z 101, ohranjeno, letnik 1977, ugodno prodam. Tel. 25-626, Koštalova 16.

PRODAM nov moped APN 6. Pod Trško goro 59, tel. 25-503.

R 4, letnik 1978, prodam. Tone Vesel, Prečna 47, tel. 24-233 popoldne.

PRODAM Z 750, sprednja stran zalagena. Jože Rapuš, Poženja Gomila 8, Šmarješke Toplice.

BMW 1602, letnik 1975, v dobrem stanju, garažiran, prodam. Tel. (068) 71-566.

PRODAM R 4 TL special, letnik 1979, prevoženih 62000 km, dobro ohranjeno. Cena po dogovoru. Jože Pate, Potočna vas 20, Novo mesto.

GOLF, letnik 1977, rdeč, odlično ohranjeno, prodam. Tel. 22-302.

PRODAM DYANO 6, letnik 1978. Alojz Jarc, Ivanja vas 8, Mirna peč.

PRODAM ZASTAVO KOMBI, letnik 1976. Gačša, Drska 46, Novo mesto.

APN 6 moped na štiri brzine, pod

garancijo, dodatno opremljen, prodam. Tel. 22-893.

DIANO, staro šest let, ugodno prodam. Tel. 24-801.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1971, v dobrem stanju. Jože Bratkovič, Dobravica 36, Šentjerneje.

PRODAM Z 750, letnik 1976. Pavel Kastelic, Črmošnjice 48, Stopiče.

PRODAM ZASTAVO 750 LE, letnik 1981. Selak, Dolenja vas 1, Otočec.

GOLF 1980, prodam. V račun vzmam Z 750. Novak, Nova Loka 14, Črnomelj, tel. 51-767.

PRODAM avto OPEL KADETT 1971 in zastavo 750, letnik 1976. Franc Žužek, Ul. II grupe odredov 5, Trebnje.

R 4, letnik 1978, ugodno prodam. Tel. 25-371, popoldne.

PRODAM osebni avto 126 P, letnik 1977, dobro ohranjen. Goleš, Marjana Kozine 4, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1974, prvi lastnik, registrirano do marca 1985, prodam. Telefon 23-572, Ivan.

DIANO prodam. Prevoženih 42000 km, staro 3,5 leta. Oglasite se na telefon 21-343, popoldne.

Z 101, letnik 1975, z njim tudi nove zunanje in notranje blatnike in čelno steno, prodam. Registriran je do februarja 1985. Ivan Berkovec, Regrač vas 76, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen 125 PZ, letnik 1974. Jurij Beg, Otočec 75, telefon 85-210.

ZASTAVO 850, letnik 1981, registrirano do 16. marca 1985, prodam. Pucelj, Drama 6, Šentjerneje.

R 4, letnik 1978, prodam. Telefon 25-839.

ZASTAVO 430 lux, letnik 1976, vozno, neregistrirano, prodam. Zdravko Vene, Pod Trško goro 21, Novo mesto.

Z 101, letnik 1978, po delih prodam. Janez Bukovec, Ulica Cankarjeve brigade 25, Trebnje, telefon 44-606, popoldne.

PRODAM Z 750, Seničar, Mali Slatnik 38, Novo mesto.

PRODAM Z 101, letnik 1977. Kostrevec, V brezov log 39, Novo mesto, tel. 25-002 (popoldan)

Z 101, letnik 1975, prodam. Evdženič, Bršljin 61, Novo mesto.

UGODNO prodam Zastavo 750 L, letnik 78, prevoženih 35000 km. Tel. 21-106.

Po UGODNI ceni prodam Z 101 Comfort, letnik 79. Tel. 21-106.

PRODAM

PRODAM 3 tone sena. Vinko Kranjčević, Grajska pot 14, 68273 Leskovec pri Krškem.

PRODAM seno. Vovko — Štih, Sela Ratež 11/a.

LESENO GARAŽO v ulici Majde Šilc prodam. Telefon 23-446.

POCENI PRODAM sedežno garnituro. Cesta herojev 26, Novo mesto, Štrumbelj, telefon 25-300.

KONJA, zrebčička, starega dve leti, težkega okrog 400 kg, prodam. Janez Pucelj, Korita 21, Dobrič pri Trebnjem.

PRODAM seno po zelo ugodni ceni. Informacije v soboto, nedeljo in ponedeljek (17., 18. in 19.) na naslov Stane Slobodnik, Bojanja vas 29, Metlika, ali druge dneve na naslov Stane Slobodnik, Agrokombinarska 14, Ljubljana, telefon (061) 268-123 (po 16. uri).

PRODAM mizarstvo poravnalo s krožno žago in debelinko, širine 40 cm, domače izdelave. Kovarič, Goriška vas 12, Mirna peč.

UGODNO PRODAM sedežno garnituro in kavč. Informacije po telefonu 71-412.

PRODAM 150 l kvalitetnega domačega žganja. Jože Tomažin, Raka 84, (Vinji vrh).

PRODAM 1500 kg sena. Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto.

PRODAM malo rabljeno sedežno garnituro. Hočevar, Kristanova 24/7, Novo mesto, tel. 24-784, popoldne.

PRODAM tri ovce. Ivan Kostrevec, Pristava pod Rako 1, Raka.

PRODAM nemške ovčarje, stare 6 tednov. Novakovič, Adamičeva 63, Novo mesto.

KRAVO, staro 7 let in brejo 7 mesecev, prodam. Jože Felician, Vel. Podlog 37, 68273 Leskovec pri Krškem.

PRODAM, kobilo z zrebcom in kravo s teletom. Potočar, Vel. Lipje 18, Dvor.

KOBILO, staro 8 let, brejo 10 mesecev, prodam. Maks Radej, Kladije 10, 68283 Blanca.

PRODAM kakovostno vino v količini od 50 l naprej. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista (1172/84).

VEČJO KOLIČINO sena prodam. Alojz Murgelj, Jablan, Mirna peč.

PRODAM prešo (stiskalnico) za grozde na kamen, zelo dobro ohranjeno in novo enosobno prekucno prikolico. Jarkovič, Drama 18, Šentjerneje.

PRODAM harmoniko B, Es, As ter motor MZ 250 in moped na štiri prestave. Janez Makše, Dečja vas 9, 68210 Trebnje.

PRODAM radio Simfonia. Šmihel 44, Novo mesto.

PRODAM 30 ton hlevskega gnoja. Mencin, Drama, Šentjerneje.

PRODAM dve sobni omari, kavč in rezervne dele za avto R 10. Potokar, Mirna 190.

PRODAM ovce (solčavske pasme). Obveščam stranke, da se lahko dobijo kilogramski piščanci. Viktor Kump, Laze 1, Uršna sela.

PRODAM zmrzalno skrinjo (300 l). Albin Jordan, Dobrava 27, Škocjan.

PRODAM zrebčico, staro 1 leto. Krhin, Dol. Gradišče 4, Šentjerneje.

SENO in otavo, več ton, prodam. Anton Muhar, Orešje 14, Šmarješke Toplice.

PRODAM rabljeno motorno žago Stihl 041. Bačar, Mihovec 7, Novo mesto.

HOBY — kombiniran stroj za obdelavo lesa, dodatno opremljen, prodam. Telefon 22-893.

27 m² jesenovega lamelnega parketa I. kvalitete prodam. Telefon 22-893.

PRODAM kobilo, staro 5 let in frezo goldoni (14 KS) diesel. Volčjak, Brezje 3, Brusnice.

PRODAM kravo, brejo 8 mesecev. Gričar, Ločna 27, Novo mesto.

ČISTOKRNE MLADIČE — nemške ovčarje — z rodovnikom, stare 8 tednov, prodam. Mojca Potočar, Bršljin 50, Novo mesto, telefon (068) 21-021.

PRODAM 3000 kg dobrega sena. Ivan Jakša, Osojniki 21, Semič.

UGODNO PRODAM varilni aparat Ekomatik 200, še pod garancijo. Telefon (068) 21-425.

SADIKE trt vseh vrst z garancijo prodam. Na zalogi imam tudi sadne sadike. Dobijo se pri Kati Vrbanek, Vivodina 13, telefon (048) 76-800.

PRODAM molzni stroj Belje, malo rabljen. Naslov v upravi lista (1173/84)

UGODNO PRODAM pohištvo za dnevno sobo. Telefon 25-212, vsak dan od 13 do 19. ure.

PRODAM vlečno ključko za Z 101 ter pokrov motorja za 126 P. Grimšič, Trdinova 6, Novo mesto.

PRODAM dvigalo za nakladanje lesa tip Jonsereds super 7 in motorno kolo BMW R 50 500 ccm. Telefon (068) 69-826, v večernih urah.

SEDEŽNO GARNITURO (kavč raztegljiv v posteljo) ter stereo radiokasetofon prodam. Telefon 25-977.

PRODAM nov stereo radiokasetofon. Telefon 75-584.

KUPIM

KUPIM klavirsko harmoniko boljše vrste. Prodam ojačevalec FORFISA 80. Telefon (068) 72-658.

KUPIM Yamaha ali boljše bobne. Telefon 23-503.

KUPIM prvi levi stebriček za zastavo 750. Telefon (068) 71-893.

KUPIM snopvezalko za BCS in kombinirano peč za kopalnico. Cveto Kocjan, Sp. Zabukovje, Trebelno pri Mokronogu.

KUPIM rabljen betonski mešalec. Grgo Rogič, Jedinščica 8 b, Novo mesto.

KUPIM starejšo hišo, primerno za adaptacijo, z vodo in elektriko v hiši, v bližini Novega mesta. Anica Matič, Jerebova 16 a, Novo mesto, telefon 21-589.

KUPIM čebelji vosek, voščine in brinjevo olje. Pišite na oglasni oddelek pod šifro "VOSEK".

KUPIM staro rabljeno pohištvo. Telefon 88-152, zvečer.

KUPIM steier, star do 15 let, zetor (25 KM) ali IMT (35 KM), stara do 10 let. Opis in ceno pošljite na naslov: Penič, Bistrica ob Sotli.

POSEST

UGODNO oddam v najem vinograd na Slinovcih pri Kostanjevici na Krki. Možen kasnejši odkup. Dostop možen z avtom. Informacije na tel. (061) 579-231 (zvečer).

PRODAM novejšo zidnico z vinogradom, primerno za vikend, v Straški gori, blizu Dol. Toplice. Lepa lega. Matija Golob, Praproče 3 a, Straža.

VEČJO OBDELOVALNO PARCELO v izmeri 2,06 ha pri Mrtvicah, k. o. Cerklje ob Krki, in 0,80 ha travnika v bližini Skopice, k. o. Krška vas, prodam najboljšemu ponudniku. Informacije na telefon (068) 71-225.

PRODAM dve parceli, vinograd s hramom in košnjo. Janez Blatnik, Brusnice 30.

GRADBENO PARCELO (10 arov) v Vel. Brusnicah prodam. Martin Kraševac, Vel. Brusnice 74.

PRODAM vinograd (11 a) v Šmavru. Informacije na telefon (068) 44-407, dopoldne.

PRODAM zidnico z vinogradom v Trški gori — Razbore. Telefon 21-722, interna 8.

VISOKOPRITLIČNO HIŠO v zaključni fazi v Črnomlju prodam. Spodnji prostori primerni za obrtno dejavnost ali lokal. Prednost imajo zdomci. Zglasite se pri Antonu Bahorju, Dragovanja vas 7, 68343 Dragatov.

VINOGRAD na Vinjem vrhu prodam. Električna na parceli. Fani Pavlin, Čadraže 9, 68220 Šmarješke Toplice.

V Novem mestu prodam Marlesovo dvostanovanjsko hišo. Telefon 25-839.

Kmetijski stroji

PRODAM traktorske grablje, malo rabljene, po ugodni ceni. Alojz Konda, Gradnik 9, Semič.

PRODAM bočno kosilnico za Ferguson. Ivan Volovec, Gaberje 46, 68257 Dobova, telefon 67-197.

PRODAM traktorsko kosilnico OLT — standard. Možen priklop na vsak

traktor. Anton Škarja, Ravnik 11, Šentrupert, tel. (068) 40-151.

KULTIVATOR Goldoni (14 KM) s prikolico in frezo prodam. Telefon (061) 861-072.

TRAKTOR PASQUALI (30 KM) s plugom prodam. Jože Petric, Črešnjevec 10, 68333 Semič.

PRODAM kosilnico BCS (bencin, petrolej). Pleško, Otočec 40.

TRAKTOR ZETOR 4712 prodam ali zamenjam za manjšega. Ciril Bregar, Krka 19.

MOTOKULTIVAROT MAČEK s priključki (plug, freza, kosa, prikolica) prodam. Telefon 24-393, popoldne.</

Otožno zimsko sonce
našemu atu v slovo.
On se žalostno poslovil
z mrzlo je roko.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož,
oče, ded, praded, brat in stric

JANEZ DULC

iz Stranj 9 pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem ter sosedom, ki so našega pokojnega spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam pismeno ali ustno izrazili sožalje. Lepo se zahvaljujemo organizaciji ZB Škocjan, kolektivu Novolet ter čebelarstevskemu društvu Šmarjeta za podarjene vence. Posebna zahvala župniku za lepo opravljeni obred in pevcem za zapete žalostinke. Še enkrat vsem prisrčna hvala!

Žalujoci: žena Tončka, sinovi Tone, Ivan, Jože z družinami, sestri ter ostalo sorodstvo

Zlati oči si nam bil,
s svojim zgledom si živet nas učil,
tihu, skromno si odšel,
naj ti bo lahka zemlja, ki si jo tako ljubil.

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je nenadoma in za vedno zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče in brat

ANTON BRULC

z Dolnje Težke vođe

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja kolektivu Petrola, Mladinske knjige in Dolenjske. Najtopleje se zahvaljujemo Staniševim, Hudeljevim, Beletovim in Obrčevim za nesebično pomoč, pevcem za zapete žalostinke in še posebno župniku dekanu za ganljive besede in lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Ivana, otroci Tone, Janez in Ivanka z družinami ter brat Johan in sestra Justina

Kje si ti, naš ljubi ati,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj, komaj 50 let star, nas je zapustil naš ljubljani mož, ati,
dedek, brat

ALOJZ MOHAR

Krka 1

Ob boleči izgubi našega dragega se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih in nam stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spremili do mnogo preranega zadnjega doma. Posebno se zahvaljujemo ŽK Žito Ljubljana, Novoteksu, Krki — tovarni zdravil, Novo mesto, pleskarstvu Bobič, Tomazin, Pevskemu društvu Ruperčevrh, govorniku ob odprtem grobu, patru Niku za lepo opravljeni obred, sosedom in vsem vaščanom. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sin Franci in hčerka Liljana z družinami, vnučkinje Petra in Tina, brata, sestri ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Komaj v 28. letu starosti me je za vedno zapustil moj dragi edini sin

JOŽE KOVAČEVIČ

iz Stražnjega vrha pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujem sorodnikom, prijateljem in znancem, sosedom za izrečeno sožalje ter podarjeno cvetje in vence. Posebno se zahvaljujem osebjem ZD Črnomelj in osebjem kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Novem mestu za lajšanje bolečin mojemu sinu. Zahvalo sem dolžna vaščanom Stražnjega in Rožič vrha, posebno družini Slava Gašperiča s Stražnjega vrha za nesebično pomoč. Zahvaljujem se GD Maverlen, nosačem, govorniku Matiji Romu, zastavonošem ter njegovim prijateljem mladincem za denarno pomoč. Lepa hvala tudi duhovniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala za tako lepo spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: mama Ančka, boter, tete, strici ter bratrance in sestrične

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite
in spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je zapustila naša ljuba žena, mama, stara mama in
sestra

PEPCA RAJK

rojena Tutin
iz Gabrja 44

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkem trenutku ustno ali pismeno izrazili sožalje, poklonili pokojni cvetje in vence in jo v velikem številu spremili do preranega groba. Hvala IMV Tehnoservis, Agroservisu, tovarni zdravil Krka — Marketing za podarjene vence, Onkološkemu inštitutu Ljubljana za skrb in nego, ZB Gabrje za podarjeni venec in Ivanki Boltes za poslovilne besede, enako Francu Luzarju za lepe besede ob odprtem grobu pevcem za zapete pesmi in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mož Jože, sin Jože, hčerka Jožica z družino, hčerka Sonja, sestri Marija, Ančka, brata Tone in Stanko z družinami in ostalo sorodstvo

Gabrje, 4. marca 1984

Zlati ati, kje si ti?
Povsod te kličemo,
a tebe ni in ni.

ZAHVALA

Ne moremo verjeti, da je 25. februarja nehalo biti srce v najlepših letih
življenja in je nas v 44. letu zapustil naš ljubi mož, dobri ati, sin, brat, svak
in prijatelj

STANE SMOLIČ

Zabukovje 22, Šentrupret

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sosedom iz Pečic, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so pokojnemu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni delovni organizaciji TRIMO Frebnje za nesebično pomoč. Lepa hvala IMV Mirna in vsem učencem in tovarišicam 1. letnika gostinske šole in OŠ Mirna, godbi iz Trebnjega in LD Šentrupret za trud ob slovesu in vsem ostalim lovcem, ki so kakorkoli počastili njegovo zadnje slovo. Za tako lepe besede ob slovesu lepa hvala tov. Kotarju in Brezovarju, kakor tudi župniku za obred in sočutne besede in pevcem za lepo petje. Iskrena hvala vsem, ki ste pokojnega imeli radi in ga tako v velikem številu spremili na njegovi prezgodnji zadnji poti. Hvala lepa tudi tistim, ki ste z nami čutili našo veliko bolečino.

V neizmerni žalosti: žena Joži, hčerke Joži, Stanka in mala Irenca, oče, mama, brat Lojze z družino in ostalo sorodstvo
Zabukovje, Toronto

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama,
stara mama in prababica

MARIJA KOŠMRLJ

iz Konca pri Novem mestu

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so našo pokojno mamo spremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Krojač, Iskra, Bor, Obutev Novo mesto in Tehnunion Ljubljana, kakor tudi sestram in duhovnikom za opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila naša
draga mama, stara mama in prababica

**KATARINA
KAMBIČ**

iz Črešnjevca 17

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom in ZZB Črešnjevec, ki so pokojno spremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala za nesebično pomoč družini Škof. Hvala Micki Petric za poslovilne besede in vso pomoč ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustil naš dragi oče,
stari oče, brat in stric

**MATIJA
RUS**

Dobravice 4

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, znancem, kolektivu Iskre iz Semiča, govorniku Štefaniču, godbi iz Metlike in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega

**NIKOLAJA
ČRNIČA**

iz Fučkovec

se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje in pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo sosedom za pomoč, DO GOK Črnomelj, pevcem iz Adlešičev, tov. Grabrijanu za ganljive poslovilne besede ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Lepo ti je mladost cvetela,
ko usoda kruta
ti je življenje vzela.

V SPOMIN

13. marca je minilo žalostno leto, kar si
nas zapustil, ljubljani sin in brat

**STANKO
KOLENC**

iz Trstenika 6 pri Mirni

Stanko, ne moremo se vživeti v to, da si komaj 21 let dopolnil in nas za vedno zapustil. Vsak dan te imamo v mislih, to je trpljenje in bolečina. Prav lepa hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate svečke na njegovem preranem grobu.

Vsi tvoji

Minilo žalostno je leto ani,
zapustil dom in svoje drage si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo rasi.

V SPOMIN

18. marca bo minilo leto, odkar je uga-
snilo življenje našega dobrega moža,
očeta, brata in dedka

**RADA
POTOČNIKA**

iz Kotla pri Semiču

Čakamo te in kličemo, a vse zaman. Ne moremo verjeti, da si za vedno odšel. Ostal nam je le še spomin na čas, ko si bil med nami. Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Vsi njegovi

Franc Kirn

Resda je Otočan Franc Kirn do upokojitve pred dnevi zamenjal tri službe, vendar je s srcem in delom ostal zapisan le eni — gostinstvu. Z malo nostalgije v glasu doda, da se je njegovo življenje pričelo in končalo v oštariji. Na tista leta, ko se je v stari Jugoslaviji izučil za mlinarja na Otočcu, kar je bil za takratne čase prav imeniten poklic, pa kot da je pozabil. Sicer pa ni to za tiste, ki ga poznajo, in reči je treba, da si je Kirn v petindvajsetih letih službovanja na Otočcu pridobil mnogo znanec in prijateljev, nič nenačnega.

Prvi korak v gostinstvo je pomenilo delo pri gostilničarju na ljubljanskem Rožniku. Le da je izza šanka pokukal zelo poredkoma, saj je moral opravljati nešteto drugih opravil. Celotno v sosednji turn je moral zahajati in z zvonenjem partizane obveščati, kdaj je bil prost prehod skozi žičnato ograjo okoli Ljubljane, ki je potekala prav za gostilno. Kirn je imel takrat vsega 11 let.

V Novo mesto je prišel leta 1958, ko se je gradila avtocesta, in s posredovanjem prijatelja, ki je bil takrat direktor cestnega podjetja, prevzel vodenje restavracije na Otočcu. V sle-

herni pridobitvi Otočca od takrat pa do danes je veliko njegovega dela, idej in pobud. Toda Kirn o tem ne govori veliko, napredek je zanj nekaj samo po sebi umevnega. Z veliko večjim ponosom se spomni srečanj s Titom, še najbolj pa mu je ostal v spominu obisk državniške delegacije, ki jo je vodil Ben Barka. Varnost uglednega državnika med enodnevnim bivanjem na Otočcu so zaupali prav Kirnu.

„Kako so se mi takrat tresle hlače! Zmeraj to nalogo opravljali drugi, sedaj pa je ta odgovornost padla name. Da bi bile težave še večje, je bil Ben Barka vegetarijanec. Ob prvem svitu sem se sam odpravil po ribe, potem pa pregledal vse osebje, še posebej kuharice. No, vse se je srečno končalo. Na sploh pa moram reči, da ob tako visokih obiskih nismo imeli posebne treme, saj smo kmalu spoznali, da so osebe na najvišjih položajih zvečne preprosti ljudje. In če sem odkrit, sem si takih obiskov želel, saj smo takrat Otočec vselej uredili in mu vsakokrat dodali kaj novega.“

Da je sčasoma tudi krajevna skupnost Otočec pričela vse bolj živeti s turizmom, ni pravzaprav nič čudnega, saj je bil Franc Kirn polnih 16 let njen predsednik. Turizem pa je tudi vračal, saj so povsod po krajevni skupnosti zasvetile žarnice in iz pip pritekla voda. Vode so bile najbolj vesele nune v gradu na Strugi.

„Delo v krajevni skupnosti me je marsičesa naučilo. Spoznal sem, da sploh ni tako težko biti dober govornik, teže je biti dober poslušalec. Ljudje prihajajo k tebi z nešteti problemi, zato jih je treba razumeti in jim pomagati.“

Prav na koncu pa je Kirn izdal še eno izkušnjo, ki mu jo je dalo delo v krajevni skupnosti. Nekaj v šali, bolj pa zares je povedal, da so pri njih odborniki vselej izbirali na koncu vasi. „Tako je bilo bolj zanesljivo, da bo pot urejena skozi vso vas in ne, kot če bi njegova hiša stala nekje na začetku.“

BOJAN BUDJA

„Počitnice za vsak žep“

Novomeška predstavitev akcije pod tem naslovom bo prihodnje soboto

NOVO MESTO — V ponedeljek se po številnih slovenskih mestih pričena letošnji turistični teden, ki poteka pod geslom „Počitnice za vsak žep“. Gre za akcijo turističnih agencij Globotour, TTG in Integrala—Golfstura, ki skušajo z nizkimi in vsakomur dostopnimi cenami približati letošnji dopust vsaki družini. V ilustracijo le, da velja cena najdražjega sedemdnevnega letovanja v Pulju 5.600 din.

Predstavitve letošnje akcije novomeškimi delovnimi organizacijam in občanom bo v soboto, 24. marca, s tiskovno konferenco. Na njej bodo predstavniki turističnih agencij predstavili zares bogato ponudbo. Prav tako bodo na omenjeni konferenci predstavniki Brionov seznanili sindikalne organizacije o možnostih obiska te znamenitosti, ki je šele lani prvikrat odprla vrata širši javnosti.

Istega dne, torej v soboto, bo, prav tako v okviru omenjene akcije, na Otočcu „Večer Pulja“, prireditve, na kateri bodo med drugim sodelovali Mirko Cetinski, grupa Nevera, pripravljene pa so tudi razne družabne in zabavne igre, 15 nagrad v obliki letovanj, za nameček pa še modna revija Arene, Trikotaža Pulj.

B. B.

SPOSOJENO TRNJE

— Naj živi delavski razred! Vsaj toliko časa, da odplača dolgove!

(iz Pavlihe)

Steklina tudi v Trebnjem

Za novomeško občino še trebajska proglašena za okuženo s steklino — Tri stekle lisice — 40 kršiteljev

TREBNJE — Za novomeško je sedaj tudi trebajska občina proglašena za okuženo s steklino. O tem najboljše pričajo številni plakati, obešeni v sleherni vasi in zaselku, medtem ko so bili šolam dostavljeni razglasi, ki opozarjajo učence na ukrepe, potrebne pri zatiranju stekline.

Prvi primer stekline v trebajskem delu so ugotovili že konec februarja, ko so pri dveh uplenjenih lisicah —

Mučeniki so si dali duška

V Sevnici v soboto tradicionalna salamiada

SEVNICA — Pod geslom „Trtje desetletje salamarjev“, izpisane na traku pod značilno trnovo krono na praporju, je v soboto v Vrtoškovi gostilni potekala tradicionalna salamiada. Gostov je bilo že toliko, da vsi niti niso mogli v gostilno.

Okus in videz domačih dobrot je tudi tokrat na desetine točk natančno ocenjevala komisija pod vodstvom veterinarskega inšpektorja Borisa Staribe (tokratni član iz občinstva je bil Andrej Kozmus).

Med 50 prinesenimi vzorci je z okroglimi 50 točkami zmagala salama domačina Mirana Kozmusa. Zaporedni dvakratni zmagovalac zadnjih tekmovanj, mesar Branko Mandč s Planine, je sodeloval kar z osmimi salamami (če bi tudi tokrat zmagal, bi dobil pokal, znameniti valjar z vrezanimi imeni vseh zmagovalcev, v trajno last), vendar je športno prenesel poraz. Tako je bil tokrat tretji, odlični drugi je bil po 22 letih sin gostilničarja Petra Vrtoška, Franci. Najboljše klobase je prinesel Stanko Mesojedec s

Kompolja. Med zanimivostmi velja omeniti dolgi salami Branka Jurčiča iz Brezic. Komisija jo je morala obesiti kar na kavelj lestence, tik pod stropom. Ena je merila kar 145 cm, druga pa 134.

Kako sevnica salamiada pridobiva sloves, kaže vse večja udeležba mučenicov od vseh povsod. Tokrat so prišli nekateri iz Kostanjevice, Novega mesta, Obsočja in celo Ljubljane. Na ta dan zlepa ni bilo kje toliko dobrih domačih salam kot v tej prijazni sevnici gostilni.

A. ŽELEZNIK

LE SINDIKAT NI ODREKEL

NOVO MESTO — Čeprav sodišče združenega dela in družbeni pravobranilec samoupravljanja poslujeta za območje štirih dolenskih občin, imata s terena kaj malo gmotne pomoči. O nemogočih razmerah in delovnih pogojih obeh institucij je bilo že nič koliko povedanega, spremenilo pa se je v vseh letih ni nič. Ni bilo ne prostorov ne sredstev za ureditev prostorov. Prostor je zdaj odstopil novomeški občinski sindikalni svet, z lastnimi sredstvi v znesku 1,4 milijona dinarjev bodo tudi pisarne uredili in opremili, da bosta obe tako pomembni službi lahko nemoteno delovali. Stroške za preureditev bodo v naslednjih letih poročevali z višjo najemnino. Kadrovski problem pri sodišču združenega dela pa kljub vsem prizadevanjem še ni rešen.

V SKLAD ZA DRAGE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente so prispevali: Milena Faleskini iz Črnomlja, Pod smreko 4, 1.000 din, Jožefa Pavlin iz Gubečve 5, Spodnji grič pri Krškem, v zahvalo za uspešno zdravljenje na kirurškem oddelku leta 1979 5.000 din, Gospodarska zbornica Ljubljana namesto venca za pokojnega očeta Anice Turk 2.500 din, Čebelarstvo društvo Novo mesto pa namesto venca za Antona Slaka 1.500 din. Žito — toz Pekarna Novo mesto je nameniло v sklad namesto novoletnih čestitk 2.000 din, dr. Zeljko Šribar iz Novega mesta, Slančeva 5, pa namesto honorarja za zdravstveno predavanje 271,50 din. Občinski odbor Rdečega križa se darovalcem za prispevke iskreno zahvaljuje.

KULTURNIKA ZA PRAZNIK

RIBNICA — Prireditve v počastitev letošnjega praznika občine Ribnica, 26. marca, so se že začele. Že 3. marca so odprli v Domu JLA razstavo del bežigradske likovne skupine. Trajala bo še do jutri, 16. marca.

V ponedeljek, 19. marca, bodo v Domu JLA odprli razstavo del akademskega kiparja Toneta Demšarja, ki je v začetku marca razstavjal v Kočevju. Razstava bo odprta do 1. aprila.

Predvidenih je še nekaj kulturnih prireditev, za katere pa datumi še niso določeni. Tako bo koncert komorne skupine „Gaudemus“ iz Ljubljane in še nekateri nastopi. Kulturne skupine bodo nastopile tudi 23. marca ob 15. uri na spominski svečanosti v Makoši in 24. marca ob 10. uri na svečani seji vseh zborov občinske skupščine Ribnica. Seja bo v Dolenji vasi, posvečena pa bo prav letošnjemu občinskemu prazniku.

J. P.

Na cvičkariji republiški finale

V kvizu „Pokaži, kaj znaš“ bodo sodelovali mladi kmetovalci iz vse Slovenije

Kmetijska zadruga „Krka“ Novo mesto si je s prvim mestom na lanskoletnem republiškem tekmovanju priborila pravico, da organizira v letošnjem letu republiško kviz „Mladi in kmetijstvo“. Tekmovanje bo v soboto, 17. marca, ob 15. uri v športni dvorani. Tekmovalci so iz vseh regij Slovenije in predstavljajo najboljše ekipe aktivov „Mladih združnikov“.

● Kmečke ženske, ki so združene v aktivu kmečkih žena pri KZ „Krka“ Novo mesto, bodo v soboto, 17. marca, ves dan v športni dvorani Marof v Novem mestu razstavljale kmečke kulinarne specialitete. Za tovrstno razstavo so na Gorenjskem sejmu prejele laskava priznanja in prav zaradi tega bi rade pokazale tudi domačemu občinstvu, kako lepe in dobre kuharske posebnosti znajo speči kmečke gospodinje.

Tekmovanje organizirajo v sodelovanju s KZ „Krka“ republiška in občinska konferenca ZSMS ter Zadruga zveza Slovenije v želji, da bi se mladi kmetovalci oz. mladi delavci v kmetijstvu tudi na ta način strokovno izpopolnjevali in izmenjali izkušnje.

J. BRATKOVIČ

NAJBOLJŠI ČRNOALJSKI ZADRUŽNIKI

METLIKA — V Metliki so se v soboto pomerili na regijskem TLIKA — V Metliki so se v soboto pomerili na regijskem tekmovanju „Kaj veš o kmetijstvu“ mladi zadrudniki iz vse Dolenjske. V znanju iz strojništva, živinoreje, poljedelstva in vinogradništva so med ekipami iz Trebnjega, Metlike, dvema ekipama iz Novega mesta, Kmetijskim šolskim centrom in Črnomljem najbolj izkazali Črnomljeci. Zato se bodo v soboto, 17. marca, udeležili republiškega tekmovanja, ki bo v Novem mestu.

Dalmatinske koze

SEVNICA — V nedeljo je bil pri Osovnikarju dobro obiskan občni zbor društva gojiteljev malih živali. Številnim sekcijam ni bilo treba zardeti zaradi nedela. Vsak semanj dan (druga sobota v mesecu) ob 17. uri so v tej gostilni redni sestanki, kjer izmenjujejo izkušnje, se dogovarjajo za hrano, zaščito in druga vprašanja. Letos želi društvo prodati tudi v Šole. Junija nameravajo biti prireditelji slovenske razstave malih živali. Z reječin iz Rovinja se dogovarjajo o nakupu koz. Le-te so vse zanimivejše za rejce. Kozja ni več kravica siromakov, pa tudi poceni ni. Breja koza stane 30.000 dinarjev, s kozličkom velja 35.000 dinarjev, sam mladiček — 20.000 dinarjev. Pri Osovnikarju zbirajo prijave za nakup do 20. marca.

Po občnem zboru je bilo zanimivo predavanje dipl. vet. Egona Želznika iz Radeč, strokovnjaka, ki vodi kunčjo farmo v Rimskih Toplicah.

A. Ž.

DOLENJSKI LIST V VSAKO HIŠO

Prihodnji teden javno žrebanje za velike nagrade, med katerimi je tudi počitniška prikolica — Srečo bo nadzorovala posebna komisija

Še teden dni nas loči od zaključka naše velike nagradne naročniške akcije, ko bomo na javnem žrebanju med stare in nove naročnike Dolenjskega lista razdelili 19 velikih nagrad, ki jih je prispevalo dolensko združeno delo. Med njimi so tudi premija premij — počitniška prikolica Adria caravan 380 QLS, ki jo je prispevala IMV, generalna pokroviteljica naše igre.

Javno žrebanje bo 22. marca ob 10. uri v prostorih uredništva

Dolenjskega lista v Germovi 3 v Novem mestu. Imena srečnih dobitnikov bo iz bobna izvlekla 6-letna Lea Brulc. Javnemu žrebanju bo prisostvovala delegacija, ki jo sestavljajo trije naši dolgoletni naročniki: Ljudmila Jazbec iz Meniške vasi 37, Adolf Mavrovič z Glavne trga 16, Novo mesto, in Milena Bučar iz Kettejevega drevoreda 32, Novo mesto. Na žrebanju bo navzoč tudi zastopnik IMV, generalne pokroviteljice nagradne igre. Izid javnega žrebanja bomo objavili v Dolenjskem listu, ki bo izšel 29. marca.

KAJ JE Z VRTCEM?

OTOČEC — Lani je skupnost otroškega varstva odkupila stavbo dr. Mastenove za potrebe vrtca na Otočcu, zdaj pa je slišati med krajani govornice, da stavbo prodajajo. No, da so govornice iz trte zvite, je delegacija krajanov dobila uradno izjavo. Vrtce v nekdanji zasebni stavbi bo letos vsakakor ureden, potrebna pa so adaptacijska dela. Obenem poteka akcija še za gradnjo drugega vrtca — prostorov v novi šoli, ki so sezidana, če bo sprejet krajevni samoprispevek. V skupnosti otroškega varstva menijo, da bosta oba vrtca na Otočcu imela dovolj otrok, ker pa sta lokaciji tudi precej narazen, bosta pokrivala še potrebe okoliških vasi.

Ob koncu naše velike nagradne igre naj povemo, da je imela naročniška akcija lep odmev. Tednik Dolenjski list je v slabih treh mesecih pridobil več kot 2000 novih naročnikov, kar je glede na veliko razširjenost časnika izjemen uspeh. Drugič v zgodovini našega tednika lahko zapišemo, da je stalna naklada presegla 30.000 izvodov.

Še naprej velja, da bomo vse nove naročnike, ki se bodo na Dolenjski list naročili do 21. marca, nagradili s knjigami, njihova imena pa bodo tudi v bobnu, ki bo delil velike nagrade.

Čigav bo tomos automatic?

Na prvem mestu se izmenjujeta Tomislav Pavlič in Jože Vidmar

Postarji so neutrudni v tekmi za tomos automatic, ki ga bo uredništvo Dolenjskega lista podarilo tistemu poštarju, ki bo do 1. maja letos pridobil največ novih naročnikov našega časnika. V torek, 13. marca, je bil položaj naslednji:

1. Tomislav Pavlič, pošta Novo mesto, 79 novih naročnikov,
2. Jože Vidmar, pošta Dvor, 73 novih naročnikov,
3. Feliks Kastelic, pošta Žužemberk, 44 novih naročnikov,
4. Marija Ban, pošta Škocjan, 42 novih naročnikov,
5. Anton Jene, pošta Škocjan, 38 novih naročnikov,
6. Milan Škoberne, pošta Senovo, 35 novih naročnikov,
7. Leopold Peterle, pošta Mokronog, 28 novih naročnikov,
8. Slavka Kolenc, pošta Mirna peč, 26 novih naročnikov,
9. Anton Dragoš, pošta Črnomelj, 22 novih naročnikov,
10. Jože Kuplenik, pošta Otočec, 22 novih naročnikov.

DOBRA IDEJA

V Ribnici smo bili na sam dan žena nehote priča naslednjemu razgovoru dveh moških.

— Kaj boš kupil ženi za dan žena?
— Nič.
— Madonca, si mi dal odlično idejo!

B. B.

Krivec za oslarije je mrtev

V prvem kočevskem krematoriju so za pusta zažgali Gašperja

KOČEVJE, MOZELJ — Kar pet dni so letos trajale pustne oslarije v Mozlju, ki so se zaključile 7. marca s sežigom pokojnega Gašperja na trgu pred Namo v Kočevju. Oslarije pravijo Mozeljčani tem norčijam zato, ker so si že pred leti za svoj simbol izbrali osla.

Pokojni Gašper je ležal na parah v gostilni pri Pavlici v Mozlju. Vse dni so ga prihajali ljudje kropiti, in to od blizu in daleč. Vsak dan ob 20. uri se je začel ob pokojniku zabavni program z govorom, litanijami I, mašo, litanijami II, poroko — vmes pa je bila še glasba in ples. Program je trajal vse do polnoči, potem pa je bil ples kar do jutra.

V sredo, 7. marca popoldne, je krenil pogrebni sprevod v Kočevje. Razen pokojnika so v sprevodu vozili še kočevski plavalni bazen na bukova drva, mozeljski suhi vodovod in dolgovaško mrliško vežico brez fasade. Pogreb z godbo na čelu je šel skozi vse mesto, nato pa se je „župnik“ pred Namo, kjer je pogreb pričakala ogromna množica ljudi, še zadnjič spregovoril ob pokojnikovi vneti grobu. V njem se je spomnil kmetijstva in svinjarij, kočevske

sončne uprave, kulture in prosvete, bolnega zdravstva, kapitanov popljaljočega se Itasa, ki so prvi zbežali na boljša delovna mesta, modre občinske uprave in še česa.

To je bila prva taka pustna prireditev, ki je pritegnila veliko množico občanov. Organiziralo jo je kulturno-športno društvo „Ciril Dekval“ iz Mozlja, pri njeni izvedbi pa so pomagali okoličani in posamezni Ko-

čevci, največ pa Dolgovaščani. En izmed organizatorjev prireditve Ivo Stančič je povedal, da bodo tudi v bodoče še organizirali take prireditve. Pri njih se bodo še bolj oprli na narodno izročilo, hkrati pa bodo opravili tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so jih zagrešili med tem prvim „festivalom oslarij“.

J. PRIMC

KOČEVSKI PUST — Šibati napake je ljudstvu všeč.

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Primek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj: _____

št. osebnih izkaznic: _____

Celoletno naročnino bom poravnal, ko bom dobil položnico.

Datum: _____

Podpis: _____